

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

โดย
นางสาวพรสวรรค์ เถาตะกู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน
ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

โดย
นางสาวพรสวรรค์ เถาตะกู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน
ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**FACTORS AFFECTING PERFORMANCE IN PREVENTION AND RELIEF OF
PUBLIC DISASTER AMONG THE CIVIL DEFENCE VOLUNTEERS IN
MUNICIPALITIES IN CHANGWAT NAKHONPATHOM**

**By
Pronsuang Taotaku**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Department of Psychology and Guidance

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2007

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม” เสนอโดย นางสาวพรสรวง เกาตะกู เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนภรณ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลนวิ ประเสริฐสุข
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(นายชนะกุล ทับทิมไทย)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลนวิ ประเสริฐสุข)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนภรณ์)

...../...../.....

47256306 : สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

คำสำคัญ : อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน / การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย / ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน / ความภาคภูมิใจในตนเอง / การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล / การทำงานเป็นทีม

พรสวรรค์ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ลิจิต กาญจนภรณ์, รศ. ดร.สุรพล พยอมแย้ม และ ผศ. ดร.นวลฉวี ประเสริฐสุข. 147 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล จังหวัดนครปฐม 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล จำแนกตาม อายุ ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัว 3) เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคม การทำงานเป็นทีม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล จังหวัดนครปฐม จำนวน 251 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อยู่ในระดับมาก
2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มี อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลักต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน
3. การทำงานเป็นทีม สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ร้อยละ 54.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. .... 2. .... 3. ....

47256306 : MAJOR : COMMUNITY PSYCHOLOGY

KEY WORD : PUBLIC DISASTER VOLUNTEER / PERFORMANCE IN PREVENTION AND RELIEF OF PUBLIC DISASTER / KNOWLEDGE OF PERFORMANCE IN PREVENTION AND RELIEF OF PUBLIC DISASTER / SELF – ESTEEM / SOCIAL SUPPORT / TEAM PERFORMANCE /

PRONSUANG TAOTAKU : FACTORS AFFECTING PERFORMANCE IN PREVENTION AND RELIEF OF PUBLIC DISASTER AMONG THE CIVIL DEFENCE VOLUNTEERS IN MUNICIPALITIES IN CHANGWAT NAKHONPATHOM. THESIS ADVISORS : ASSOC. PROF. LIKHIT KARNCHANAPORN, ASSOC. PROF. SURAPOL PAYOMYAM, Ph.D., AND ASST. PROF. NUANCHAVEE PRASERTSUK, Ph.D. 147 pp.

The purposes of this research were 1) to study level of knowledge of performance in prevention and relief of public disaster, self esteem, social support, team performance, and performance in prevention and relief of public disaster among the civil defense volunteers in Municipalities in Changwat Nakhon Pathom, 2) to compare the level of performance in prevention and relief of public disaster as classified by age, duration of volunteer membership, educational level, family status, vocation and family's annual income and 3) to determine the knowledge of performance in prevention and relief of public disaster, self-esteem, social support, team performance as predictors of performance in prevention and relief of public disaster. Samples were 251 volunteer members in Municipalities in Changwat Nakhon Pathom derived by multi – stage random sampling technique. Instruments used to collect data were questionnaires constructed by the researcher. Data were analysed for percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test, One-Way ANOVA and the Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results found that :

1. Knowledge of performance in prevention and relief of public disaster, self-esteem, social support, team performance, were at the high level.
2. Performance in prevention and relief of public disaster among the volunteers members as classified by age, educational level, family status, vocation were not statistical difference, while duration of volunteer membership was significantly different at .05.
3. Team performance predicted the volunteers' performance in prevention and relief public disaster at the percentage of 54.7, with statistical significance at .001.

Department of Psychology and Guidance Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2007

Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1. .... 2. .... 3. ....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ลิจิต กาญจนภรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล พยอมแย้ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลวิ ประเสริฐสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมทรัพย์ สุขอนันต์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้กำลังใจในการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนทุกท่านที่ได้ให้วิชาความรู้ ให้คำสอนและให้กำลังใจกับผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณธนะกุล ทับทิมไทย หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความกรุณาแก่ ผู้วิจัยในการให้คำแนะนำ และตรวจสอบการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ และพี่ ๆ นักศึกษา สาขาจิตวิทยาชุมชน ที่เป็นกำลังใจให้อย่าง สม่าเสมอ และขอขอบพระคุณคุณจิตรฎาอิน เอี่ยมอ้าย ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำใน การทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนบริบูรณ์ ตามความเป็นจริง ซึ่งทำให้การวิจัยครั้งนี้มี ความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ สำนักงานเทศบาลตำบลทุกตำบล ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่ได้ให้กำลังใจและทุนสนับสนุนในการทำวิจัย ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศบูชา พระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มอบสิ่งที่มีคุณค่าในชีวิตให้ผู้วิจัยได้พบกับ ความสำเร็จอย่างที่ตั้งใจหวัง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามของการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	12
บทบาทและหน้าที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลกับการปฏิบัติงานอาสาสมัคร	25
ความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	29
แนวคิดเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง	33
ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง	33
คุณลักษณะพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเอง	35
พัฒนาการของความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล	35
การเสริมสร้าง และพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง	36
ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง	42

บทที่	หน้า
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม	42
ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม	42
ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม	44
ประเภทของการสนับสนุนทางสังคม	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคม	47
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม	48
แนวคิดพื้นฐานของการร่วมทีม	48
ความหมายของการทำงานเป็นทีม	49
ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม	50
ลักษณะของปัจจัยที่ทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพ	51
หลักการในการทำงานเป็นทีม	53
องค์ประกอบการทำงานเป็นทีม	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม	56
กรอบแนวคิดในการวิจัย	59
3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
ตัวแปรที่ศึกษา	62
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	64
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	71
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	72
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	73

บทที่

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ อปพร. เทศบาล ตำบล การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และการ ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม _____	74
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ระดับ การศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัว __	76
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีมที่สามารถทำนุุการปฏิบัติ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) _____	84
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ _____	87
สรุปผลการวิจัย _____	88
อภิปรายผลของการวิจัย _____	90
ข้อเสนอแนะของงานวิจัย _____	100
บรรณานุกรม _____	104
ภาคผนวก _____	112
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย _____	113
ภาคผนวก ข ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของแบบสอบถาม จำแนกเป็นรายชื่อ _____	131
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล _____	142
ประวัติผู้วิจัย _____	147

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเทศบาล _____	62
2	แสดงจำนวน ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง _____	74
3	แสดงร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของ อปพร. เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง _____	75
4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับ ของความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีมและการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง _____	76
5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ _____	77
6	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ _____	77
7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน _____	78
8	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน _____	78
9	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยของ อปพร. ที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แตกต่างกัน _____	79

ตารางที่

10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับ การศึกษาสูงสุด _____	79
11	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ____	80
12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม สถานภาพสมรส _____	81
13	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพสมรส _____	81
14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพหลัก ____	82
15	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพหลัก _____	82
16	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ ครอบครัว _____	83
17	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลใน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้ครัวเรือน _____	83

ตารางที่

18	แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (X_1) ความภาคภูมิใจในตนเอง (X_2) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล (X_3) การทำงานเป็นทีม (X_4) และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Y) ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม	84
19	แสดงการวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม ที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลจังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)	85
20	แสดงค่าร้อยละ ผู้ตอบถูก-ผิด รายชื่อของความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของกลุ่มตัวอย่าง	132
21	แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ รายชื่อของความภาคภูมิใจในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง	134
22	แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ รายชื่อของการสนับสนุนทางสังคมจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ของกลุ่มตัวอย่าง	136
23	แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ รายชื่อของการทำงานเป็นทีม ของกลุ่มตัวอย่าง	137
24	แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ รายชื่อของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. ของกลุ่มตัวอย่าง	139

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความถี่และทวีความรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติซึ่งเป็นภัยที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หรือสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ขณะเดียวกันการที่ประเทศไทยมีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมก็ส่งผลให้ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นมีความหลากหลาย สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติการเกิดภัย เปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2530 และ พ.ศ. 2538 โดยใน พ.ศ. 2530 มีผู้เสียชีวิตจำนวน 64 คน มูลค่าความเสียหาย 832.66 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าความเสียหายจากอุทกภัยใน พ.ศ. 2538 จำนวน 11,858 ล้านบาท มีผู้เสียชีวิต 442 คน และการเกิดอัคคีภัยใน พ.ศ. 2530 จำนวน 1,814 ครั้ง มูลค่าความเสียหายจำนวน 1,548 ล้านบาท แต่ใน พ.ศ. 2538 มีอัคคีภัยเพิ่มขึ้นเป็น 2,340 ครั้ง ความเสียหายจำนวน 2,348 ล้านบาท ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก่อให้เกิดความเสียหายและผลกระทบในด้านต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะในการพัฒนาประเทศ (ธนะกุล ทับทิมไทย 2549 : 1)

ประเทศไทยเคยประสบปัญหารุนแรงจากการก่อการร้ายของผู้ไม่หวังดีต่อประเทศชาติ และภัยพิบัติต่าง ๆ ได้แก่ ภัยพิบัติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งไม่สามารถกำหนดหรือทราบได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นที่ใด เมื่อไร และจะมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น วาตภัยแหลมตะลุมพุก เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2505 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประชาชนเสียชีวิต 870 คน อุทกภัยภาคใต้ เมื่อ พ.ศ. 2531 มีประชาชนเสียชีวิต 374 คน วาตภัยพายุไต้ฝุ่นเกย์ เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2532 ที่จังหวัดชุมพร มีประชาชนเสียชีวิต 602 คน และเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 คลื่นยักษ์สึนามิที่เกิดขึ้นในจังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย ภูเก็ต พังงา กระบี่ สตูล และระนอง มีประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเสียชีวิตหลายพันคน และบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก และเมื่อเดือนพฤษภาคม 2549 ที่ผ่านมา ได้เกิดพายุโคลนถล่มที่จังหวัดอุดรดิตถ์ พิชณุโลก และแพร่ ภัยพิบัติทางธรรมชาติเหล่านี้สร้างความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมากอย่างประมาณค่ามิได้ ส่วนภัยพิบัติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ได้แก่ กรณีรถบรรทุกแก๊สระเบิดบริเวณถนนเพชรบุรีตัดใหม่ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2533 ทำให้มี

ผู้เสียชีวิต 81 คน รถบรรทุกแก๊สระเบิดที่จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2534 มีผู้เสียชีวิต 166 คน และไฟไหม้โรงงานผลิตตู้กดน้ำดื่ม จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2536 มีผู้เสียชีวิต 188 คน

เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาภัย การบูรณะฟื้นฟู การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การอพยพประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดการจราจร กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การป้องกันโรคติดต่อ การสำรวจเวชภัณฑ์ต่าง ๆ กระทรวงคมนาคมมีหน้าที่ในการขนส่ง และเส้นทางจราจร สภากาชาดไทย มีหน้าที่ในการบรรเทาทุกข์ การสำรวจโลหิต หรือสภาสังคมสงเคราะห์มีหน้าที่สงเคราะห์ผู้ประสบภัย เป็นต้น

กระทรวงมหาดไทย ในฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่มีภาระหน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข เป็นหน่วยงานแรกในการดำเนินงานด้านความมั่นคงและกิจการภายใน เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการ การบริหารจัดการในส่วนภูมิภาค และสรรค์สร้างประสิทธิภาพของการบริการสาธารณะให้กับประชาชน ยกย่องความเป็นอยู่ให้กับประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง โดยยังคงยึดมั่นตามทิศทาง และกรอบการดำเนินงานตามปรัชญาของการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ด้วยเจตจำนงของการดำเนินการในภารกิจหลัก 2 ด้าน คือ “ความมั่นคง และความมั่งคั่ง” ด้วยการผนึกกำลังจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยเน้นเป้าหมายให้เป็นองค์กรหลักในการเสริมสร้างโอกาสให้ประชาชนมีความมั่นคง และมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

ก่อนการปฏิรูประบอบราชการ พ.ศ. 2545 นั้น งานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอยู่ในการควบคุมกำกับดูแลของกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย แต่หลังจากการปฏิรูประบอบราชการ พ.ศ. 2545 ได้ยุบรวมภารกิจของกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมาสังกัดกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 สังกัดกลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง กระทรวงมหาดไทย

ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นทางธรรมชาติ และที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์เป็นผู้กระทำต่างก็ส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เกิดปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพจิตบนันทอนศักยภาพของบุคคล ชุมชน และสังคม จึงจำเป็นต้องมีบุคคลหรือกลุ่มคนมาช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยหรือภัยที่เกิดขึ้นเพื่อ

บรรเทาทุกข์ให้กับประชาชน ดังนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องมีกำลังบุคลากรที่เพียงพอในการจัดการกับภัยพิบัติต่าง ๆ เหล่านั้น จึงได้มีนโยบายจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้นทั่วประเทศ เพื่อฝึกอบรมประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยต่าง ๆ เป็นกำลังสำคัญที่สามารถเรียกระดมกำลังเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น เพื่อปฏิบัติการกิจร่วมกับทางราชการในการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย ซึ่งสถานการณ์ด้านสาธารณภัยยังคงทวีความรุนแรงและมักจะเกินความสามารถของบุคลากรและเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทางราชการมีอยู่ ในการจัดการกับภัยพิบัติเหล่านั้น อปพร. หรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นประชาชนที่อาสาสมัครและมีความพร้อมทางด้านกำลังกาย และมีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความยินดีในการให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัยทั้งหลายให้พ้นจากภัยพิบัติต่าง ๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการแบ่งเบาภารกิจของรัฐบาล อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนถือเป็นผู้เสียสละควรแก่การยกย่องในสังคมเป็นอย่างมาก เพราะผู้ที่ทำงานเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ ต้องเป็นบุคคลที่มีความเสียสละทั้งกำลังแรงกายไปพร้อม ๆ กับการทุ่มเทแรงใจ ในการทำงานที่เต็มเปี่ยมไปด้วยการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัย เนื่องจากสาธารณภัยเป็นสิ่งที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อใด รุนแรงหรือไม่ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงเป็นงานที่ต้องดำเนินการโดยฉับพลันทันที และต้องดำเนินการแข่งขันกับเวลาการดำเนินการ ยิ่งล่าช้าเพียงใดภัยก็ยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น ฉะนั้นการเข้าปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วต้องพบความยากลำบาก บางครั้งต้องเสี่ยงภัยถึงชีวิต

ภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นสิ่งคุกคามต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า ภัยพิบัติเหล่านั้นถ้าเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยก็อาจจะจับลงได้ง่าย แต่ถ้าเป็นภัยพิบัติขนาดใหญ่จะต้องระดมสรรพกำลังทั้งมวลที่มีอยู่เข้าระงับภัยนั้นให้สงบโดยเร็ว หรือบรรเทาและลดอันตรายให้เกิดแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้น้อยที่สุด ภัยพิบัติขนาดใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน นาน ๆ จะเกิดสักครั้ง ดังนั้นการที่จะจัดให้องค์กรซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแก่ประชาชน ต้องจัดเตรียมอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้เพียงพอสำหรับระงับภัยพิบัติขนาดใหญ่ไว้ตลอดเวลา จึงเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยใช่เหตุ ด้วยเหตุนี้การจัดให้มีอาสาสมัครที่มาจากประชาชนเข้าไปมีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในยามที่เกิดภัยพิบัติต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญและช่วยลดค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้ลงได้มาก ดังนั้นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน โดยอาสาสมัครดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการกิจตามที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะต้องได้รับการฝึกอบรม เพราะลักษณะการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็น

งานที่ต้องอาศัยความรู้ทางเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่มีความชำนาญเฉพาะด้านอย่างมาก เช่น การดับเพลิง การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากที่สูง การกู้วัตถุระเบิด การกำจัดพิษจากสารเคมี การก่อวินาศกรรม การก่อความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม การปฐมพยาบาลและเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย ภารกิจและอุดมการณ์ของ อปพร. คือ การแจ้งข่าวสารการเกิดเหตุร้าย แนะนำบริการ ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยได้ทันต่อเหตุการณ์

ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การที่บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองจะเป็นผู้ที่มีการสื่อสารอย่างเหมาะสม มีแนวคิดในการดำรงชีวิตที่สามารถรักตนเองและรักผู้อื่นได้ มักเป็นผู้ริเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นก่อน มีความกระตือรือร้น กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ พอใจที่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ซึ่งโดยภาพรวมแล้วบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความสุขและใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพราะอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีความภาคภูมิใจในตนเองก็จะเป็นผู้ที่สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ การที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จะปฏิบัติงานให้ได้ผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. ของเทศบาลที่ อปพร.สังกัดอยู่ ซึ่งการที่จะปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ได้ผลต้องได้รับการสนับสนุนในการนิเทศติดตามงานจากเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้รับการฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม การได้รับการสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานการทำการกิจกรรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น การอบรมการดับเพลิง การหนีไฟ และการเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยพิบัติ

นอกจากนั้น การทำงานเป็นทีมก็มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพราะเมื่อเกิดภัยพิบัติจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างเร่งด่วนและรวดเร็วให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งมีการฟื้นฟูบูรณะช่วยเหลือประชาชนภายหลังจากภัยพิบัติผ่านพ้นไปแล้ว อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงแต่บุคคลเพียงคนเดียวได้ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงต้องตระหนักถึงการทำงานเป็นทีม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการด้วยกัน เช่น การที่บุคคลได้รับการยกย่องมองเห็นคุณค่าจากบุคคลอื่นที่แวดล้อม รู้ว่าตนเป็นผู้ที่มีเกียรติหรือมีชื่อเสียงมีความสำคัญ เป็นที่ยอมรับจะทำให้บุคคลประเมินตนเองในด้านดี เกิดความภาคภูมิใจในตนเองขึ้น บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความรู้สึกที่ดีต่องานในหน้าที่ของตนในทางที่สูงด้วย (ซุณน์ และคณะ Suinn et al. 1962: 473-474, อ้างถึงใน ภาวิณี นาวาพานิช 2537: 58) การที่บุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานน่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานที่ดี หรือปฏิบัติงานได้ผลดียิ่งขึ้น นอกจากนี้พฤติกรรมการทำงานยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยแวดล้อมในการทำงานได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคม ทั้งในด้านอารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร อุปกรณ์การทำงาน การติดตามและให้การนิเทศงานจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ณ ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน (ศสมช.) จังหวัดสุพรรณบุรี ของ ช่อทิพย์ บรรณรัตน์ และคณะ (2539, อ้างถึงใน ประกอบพร ลินธรัตน์ 2542: 50) ที่พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมและการนิเทศงานจากเจ้าหน้าที่ระดับตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่ นอกจากนี้ความเพียงพอของสิ่งสนับสนุนการปฏิบัติงาน มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล ดังจะเห็นจากการศึกษาของ สุวารี สุขุมลวรรณ (2533: บทคัดย่อ) ที่พบว่าความเพียงพอของสิ่งสนับสนุนการปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของ อสม. และการประสานงานระหว่างผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) กับ อสม. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองจาก แรงสนับสนุนกับผู้เกี่ยวข้องแล้ว การทำงานร่วมกันภายในองค์กรอย่างประสานกลมเกลียว ยึดมั่นในเป้าหมายเดียวกันจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จ เพราะบุคคลไม่สามารถทำงาน คนเดียวโดยปราศจากการสนับสนุนช่วยเหลือจากทีมได้เช่นเดียวกัน กลุ่มองค์กรของรัฐและเอกชนในปัจจุบันจึงให้การยอมรับ และนิยมนำการบริหารงานโดยยึดหลักการทำงานร่วมกัน มีการนำทักษะการทำงานเป็นทีมมาใช้กันอย่างแพร่หลาย มีการสร้างทีมงานให้แข็งแกร่ง เพื่อยืนยันให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพราะหากขาดความสามารถในการทำงานร่วมกันแล้ว ไม่ว่าจะตั้งวัตถุประสงค์ไว้สวยงามอย่างไร หรือมีบุคลากรที่มีความรู้สูงมาก มีกำลังเงินที่พร้อมมูล แต่หากขาดความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ก็ย่อมจะไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นการทำงานเป็นทีมที่ดีจะส่งผลให้การทำงานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ (ประทุมวดี หงษ์ประชา 2545: 34)

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล ห่างจากกรุงเทพมหานคร 56 กิโลเมตร เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ทั้งการผลิตทางภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดชุมชนขนาดใหญ่หลายแห่ง มีอาคารสูง มีโรงงานอุตสาหกรรมและย่านการค้ากระจายอยู่โดยทั่วไปในทุกพื้นที่ของจังหวัด นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดทางภาคใต้และภาคตะวันตก ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ในอดีตจังหวัดนครปฐมเคยเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก เช่น เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2536 ได้เกิดเพลิงไหม้ บริษัท เคเดอร์ อินดัสเทรียล ไทยแลนด์ ตั้งอยู่ที่ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน มีผู้เสียชีวิต 188 คน มีผู้บาดเจ็บกว่า 400 คน และมีผู้รับผลกระทบอีกนับพันราย เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2541 ได้เกิดเหตุอุทกภัยความสูงถึง 27 เมตร หนาบข้างด้วยอุทกภัยที่มีความสูง 24 เมตร หน้าองค์พระปฐมเจดีย์ บริเวณลานหน้าพระร่วงโรจนฤทธิ์ ซึ่งทางวัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร อำเภอเมืองนครปฐม สร้างขึ้นมาและเตรียมจัดพิธีฉลองอย่างใหญ่โตท่ามกลางพุทธศาสนิกชนที่หลั่งไหลมาร่วมงานนับหมื่นคน ได้ถล่มลงมาทับประชาชนเสียชีวิต 5 ศพ บาดเจ็บอีกจำนวนมาก (มติชน 2541) ภัยจากการคมนาคมและขนส่งในจังหวัดนครปฐม มีสาธารณภัยที่ก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นจำนวนมาก จากสถิติผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บใน พ.ศ. 2549 พบว่า มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน 350 คน บาดเจ็บ 16,257 คน (สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม 2549) เมื่อเดือนตุลาคม 2549 ได้เกิดเหตุน้ำท่วมอย่างรุนแรงในอำเภอบางเลน และอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้สร้างความเสียหายให้กับประชาชน (สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม 2549, อ้างถึงใน ธนะกุล ทับทิมไทย 2549: 3) ในปัจจุบันจังหวัดนครปฐมได้แบ่งเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 7 อำเภอ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลนคร 1 เทศบาลเมือง 14 เทศบาลตำบล 100 องค์การบริหารส่วนตำบล (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม 1 กุมภาพันธ์ 2551) ซึ่งหากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ ไม่ให้ความสำคัญและตระหนักในการสร้างความปลอดภัยร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ปัญหาสาธารณภัยก็จะไม่ได้รับการบรรเทาช่วยเหลือ สร้างความเสียหายให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม

ดังนั้นหากต้องการให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนปฏิบัติงานได้ดีหรือแสดงออกถึงพฤติกรรมการให้บริการสังคมได้ดีนั้น จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของ อปพร. ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาอิทธิพลของความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม การทำงาน

เป็นทีมว่าจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้หรือไม่ อย่างไร โดยให้อปพร. ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินตนเองตามแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ได้ทราบถึงข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ มีกำลังใจและมุ่งมั่นในสาธารณประโยชน์ของกลุ่ม/ชุมชนมากขึ้น เมื่ออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีการปฏิบัติงานที่ดี ก็จะส่งผลให้ประชาชนในชุมชนและผู้ที่เดินทางผ่านจังหวัดนครปฐมมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยสนใจเลือกศึกษาเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม เนื่องจากในเขตเทศบาลตำบลนั้นมีโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ได้มากกว่า เพราะมีลักษณะเป็นชุมชนเมืองมีประชาชนอาศัยอยู่รวมกันหนาแน่น ย่อมมีเหตุปัญหามีเหตุร้ายเกิดขึ้นได้บ่อย นอกจากนี้โดยบริบทของเทศบาลตำบลมีความพร้อมในเรื่องของทรัพยากร ได้แก่ คน อุปกรณ์ และงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานจึงมีความสอดคล้องกับวิชาจิตวิทยาชุมชน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในสถานการณ์จริงในชุมชนเพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นในยามฉุกเฉินได้เป็นอย่างดี

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดคำถามของการวิจัย

ไว้ดังนี้

1. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดนครปฐม มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล และการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับใด
2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดนครปฐมที่มี อายุ ระยะเวลาเป็น อปพร. ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน ต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันสาธารณภัยในชุมชน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ได้หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมจำแนกตาม อายุ ระยะเวลาเป็น อปพร. ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษา ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนแตกต่างกัน
2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็น อปพร. ต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน แตกต่างกัน
3. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนแตกต่างกัน
4. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนแตกต่างกัน
5. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนแตกต่างกัน
6. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนแตกต่างกัน

7. ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จึงได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม 13 แห่ง จำนวน 674 คน (สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม 2550)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 251 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane 1973 : 886) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ขอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากร แยกตามเทศบาลตำบล และใช้การจับฉลากรายชื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

3. ขอบเขตด้านตัวแปร (variables) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) จำแนกเป็น

3.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาเป็น อปพร. ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว

3.1.2 ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

3.1.3 ความภาคภูมิใจในตนเอง

3.1.4 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล

3.1.5 การทำงานเป็นทีม

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกัน ผู้วิจัยได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. **อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)** หมายถึง บุคคลที่สมัครใจมาเป็นตัวแทนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน ขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ในการป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือน กระทรวงมหาดไทย

2. **การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ประกอบด้วย การแจ้งข่าวสารในเรื่องภัยพิบัติต่าง ๆ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเกิดเหตุร้ายในชุมชน การแนะนำบริการให้ความรู้เกี่ยวกับการกู้ภัยและการหนีภัย การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บำบัดทุกข์ช่วยเหลือฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติ และการปฏิบัติงานตามวินัยของ อปพร.

3. **ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน** หมายถึง ความรู้ความสามารถของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการอธิบายและตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญ ปรัชญาแนวทางขั้นตอนการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน

4. **ความภาคภูมิใจในตนเอง** หมายถึง การที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีความรู้สึกที่ตนเองมีประโยชน์ มีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความเชี่ยวชาญ มีความเชื่อมั่นในการเผชิญกับเหตุการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง

5. **การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล** หมายถึง การที่อปพร. ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลในด้าน อารมณ์ จิตใจ ด้านสิ่งของ และด้านความรู้ความสามารถต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่จากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลที่ตนสังกัดอยู่

6. **การทำงานเป็นทีม** หมายถึง การที่ อปพร. เข้าร่วมการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งทุกคนในทีมจะมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของทีม มีการติดต่อสื่อสาร ประสานงานและตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของทีม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาล การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม
2. ทำให้ทราบถึงระดับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม
3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
4. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคม
5. นำผลวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนางานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนเป็นการสร้างและส่งเสริมขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งขอเสนอ ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
2. บทบาทและหน้าที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลกับการปฏิบัติงานอาสาสมัคร
4. ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. แนวคิดเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งปวงเพื่อป้องกันบรรเทา และลดความเสียหายอันพึงเกิดขึ้นแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเนื่องมาจากภัยพิบัติต่าง ๆ การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหมายถึงการเตรียมการและการปฏิบัติการทุกอย่างเพื่อบรรเทาความเสียหายที่จะบังเกิดแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเนื่องมาจากภัยพิบัติต่าง ๆ แก้ปัญหาในภาวะฉุกเฉินซึ่งเกิดขึ้นโดยกะทันหัน อันเนื่องมาจากภัยอันตรายต่าง ๆ และสามารถเผชิญภัยที่เกิดขึ้นนั้น ดำเนินการฟื้นฟูบูรณะและซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนสถานที่สำคัญ ซึ่งได้รับความเสียหายจากภัยอันตรายต่าง ๆ ให้กลับคืนสู่สภาพปกติสามารถใช้การได้ ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาอันตรายและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากสาธารณภัย ภัยทางอากาศ หรือการก่อวินาศกรรม ไม่ว่าการดำเนินการนั้นจะได้กระทำก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย หรือภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว และหมายความรวมถึงการอพยพประชาชนและส่วนราชการเพื่อการนั้น (พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522)

ประเทือง ลิทธิพงษ์ (2512:48) ได้ให้ความหมายของการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไว้ว่า การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง การดำเนินการทั้งหลายที่จัดทำขึ้นและรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาภัย โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

โกสินทร์ เกษทอง (2534:3) ได้ให้ความหมาย **สาธารณภัย** หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือรัฐ

1. เพื่อลดภัยอันตรายต่าง ๆ ที่ประชาชนอาจจะได้รับอันเป็นผลเนื่องมาจากการโจมตีของข้าศึก หรือ จากภัยธรรมชาติ
2. เพื่อให้ส่วนราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในยามฉุกเฉิน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากการโจมตีของข้าศึกหรือจากภัยธรรมชาติ
3. เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเข้าทำการซ่อมแซมและฟื้นฟูกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการสาธารณูปโภค และการสาธารณูปการที่ถูกทำลายหรือชำรุดเสียหายให้ใช้การได้โดยรีบด่วน หลังจากการถูกโจมตีหรือหลังจากเกิดภัยธรรมชาติ

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมาย สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุใดซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความถึงภัยทางอากาศและการเกิดวินาศกรรมด้วย

พอสรุปได้ว่า การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหมายถึง การดำเนินการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่เพื่อวัตถุประสงค์ในการลดขนาดความรุนแรงของภัยที่จะเกิดขึ้น ให้มีผลกระทบต่อความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐให้น้อยที่สุดผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนสมัครเป็นอาสาสมัคร. ในการป้องกันภัยเบื้องต้นก่อนที่จะเกิดภัยพิบัติ

2. บทบาทและหน้าที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมมือกัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ ฯ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนเพื่อพิทักษ์รักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินในยามเมื่อเกิดภัยพิบัติ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างใกล้ชิด พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 41 บัญญัติว่า “สมาชิกหน่วยอาสาสมัคร” มีหน้าที่ดังนี้

- (1) ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายและตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย

กำหนด

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของ อปพร. ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า มีขอบเขตกว้างขวางมากและจะเป็นขุมกำลังสำคัญในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ก่อนเกิดภัย อปพร. สามารถเป็นกำลังในการป้องกันภัย ดังนี้

1. สอดส่องดูแลสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น
2. สำรวจตรวจสอบจุดเสี่ยงภัย
3. เตรียมความพร้อมด้านวัสดุ ระบบการแจ้งเตือนภัย
4. เป็นแกนนำในการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความปลอดภัย
5. เฝ้าระวังเหตุ
6. สร้างพันธมิตร ความร่วมมือของประชาชนตั้งแต่ในภาวะปกติ
7. การปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ขณะเกิดภัย

1. ร่วมปฏิบัติการในการบรรเทาภัย
2. ระดมความร่วมมือจากประชาชนในการบรรเทาภัย
3. ปฏิบัติการอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อภัยผ่านพ้นไปแล้ว

1. ช่วยปฏิบัติงานด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
2. ช่วยฟื้นฟูสิ่งได้รับความเสียหายให้กลับคืนสภาพเดิมได้โดยรวดเร็ว
3. ช่วยระดมความช่วยเหลือจากประชาชน

การจัดหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (ศูนย์ อปพร.) การบังคับบัญชาศูนย์ อปพร. และการมอบภารกิจให้สมาชิก อปพร. ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 ศูนย์ อปพร. ประกอบด้วย

1. ศูนย์ อปพร. กลาง ผู้อำนวยการป้องกันภัยพลเรือนแห่งราชอาณาจักรเป็นผู้บัญชาการ ศูนย์ อปพร. กลาง รับผิดชอบในการปกครองบังคับบัญชา และกำกับดูแลผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร. ทุกระดับ และสมาชิก อปพร. ทั่วราชอาณาจักร

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็น ศูนย์ อปพร. กลาง และอธิบดีกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง

2. ศูนย์ อปพร. เขต ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขต ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นศูนย์ อปพร. เขต

3. ศูนย์ อปพร. จังหวัด ผู้อำนวยการป้องกันภัยพลเรือนจังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นศูนย์ อปพร. จังหวัด

4. ศูนย์ อปพร. อำเภอ ผู้อำนวยการป้องกันภัยพลเรือนอำเภอ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อำเภอ ที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นศูนย์ อปพร. อำเภอ

5. ศูนย์ อปพร. กิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการป้องกันภัยพลเรือนกิ่งอำเภอ เป็นผู้อำนวยการ ศูนย์ อปพร. กิ่งอำเภอ ที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ เป็นศูนย์ อปพร. กิ่งอำเภอ

6. ศูนย์ อปพร. เทศบาล ผู้อำนวยการป้องกันภัยพลเรือนเทศบาล เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล ที่ทำการปกครองเทศบาล เป็นศูนย์ อปพร. เทศบาล

7. ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้อำนวยการ ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล

8. ศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการป้องกันภัยพลเรือนกรุงเทพมหานคร เป็น ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร

9. ศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร เป็น ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร

10. ศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา ผู้อำนวยการป้องกันภัยพลเรือนเมืองพัทยาเป็นผู้อำนวยการ ศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา ปลัดเมืองพัทยา เป็นหัวหน้าศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา (พระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550)

โครงสร้างฝ่ายต่าง ๆ ในศูนย์ อปพร.

ให้ศูนย์ อปพร. เทศบาล ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร. เขตใน กรุงเทพมหานคร และศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา จัดตั้งหน่วย อปพร. (คำสั่งแบ่งฝ่ายในหน่วย อปพร.) ดังนี้

1. ฝ่ายป้องกันและบรรเทาภัย
2. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
3. ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
4. หน่วยปฏิบัติการกู้ชีพ กู้ภัย (ในกรณีมีการฝึกอบรมจัดตั้งหน่วย)
5. ฝ่ายอื่น ๆ ตามความจำเป็น

1. ฝ่ายป้องกันและบรรเทาภัย มีหน้าที่สนับสนุนและจัดเตรียมกำลังสมาชิก อปพร. ในการป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ หรืออุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ การจัดเตรียมความพร้อมในการบรรเทาสาธารณภัย การดำเนินการกู้ภัย บรรเทาภัย ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบตรา สอดส่องสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย
- 1.2 สำรวจพื้นที่เสี่ยงภัย พื้นที่รองรับการอพยพ เส้นทางอพยพ
- 1.3 สำรวจแหล่งน้ำดับเพลิง และเครื่องมือเครื่องใช้ ในการป้องกันภัย
- 1.4 จัดเตรียม ซ่อมบำรุงเครื่องมือ ยานพาหนะสำหรับการป้องกันและการกู้ชีพ กู้ภัยให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
- 1.5 ปฏิบัติงานเมื่อเกิดภัย การระงับและบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือผู้ตกอยู่ในอันตราย ผู้อพยพ หรือผู้ประสบภัย
- 1.6 ร่วมวางแผนและจัดทำแผนการฝึกซ้อมป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และร่วมการซ้อมแผนป้องกันภัยกับฝ่าย ต่าง ๆ

- 1.7 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

2. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่สนับสนุนและจัดเตรียมกำลังสมาชิก อปพร. ในการรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษาความปลอดภัย โดยมีภารกิจ ดังนี้

- 2.1 ดำเนินการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนหมู่บ้านโดยทั่วไป
- 2.2 รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การจัดระเบียบการจราจร และกำหนดเขตพื้นที่ ในกรณีเกิดอัคคีภัยหรือภัยพิบัติอื่น ๆ
- 2.3 สนับสนุนและร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดำเนินการป้องกันโจรกรรม การก่ออาชญากรรม การชุมนุม และการก่อความไม่สงบ

2.4 ร่วมควบคุม ตรวจสอบบุคคลที่น่าจะเป็นอันตรายต่อความไม่สงบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง

2.5 ร่วมควบคุมดูแลให้ความปลอดภัยแก่ผู้ประสบภัยและทรัพย์สินของ
ผู้ประสบภัยในกรณีเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ

2.6 ร่วมดำเนินการรักษาความปลอดภัยต่อสถานที่ราชการ และบุคคลสำคัญใน
สถานการณ์การรักษาความมั่นคงของประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย

2.7 ร่วมการซ้อมแผนป้องกันภัย การรักษาความปลอดภัยกับฝ่ายต่าง ๆ

2.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

3. ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย มีหน้าที่สนับสนุนและจัดเตรียมกำลังสมาชิก อปพร.
ในการช่วยเหลือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลเบื้องต้น
การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย และการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โดยมีภารกิจดังนี้

3.1 จัดหาจัดเตรียม เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคบริโภค และเวชภัณฑ์ใน
การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและผู้ได้รับอันตรายหรือบาดเจ็บ

3.2 ร่วมช่วยเหลือการอพยพผู้ประสบภัย ด้านการรักษาพยาบาล การอนามัย
การจัดระเบียบภายในสถานที่รองรับการอพยพ

3.3 ร่วมประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ ในการบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย

3.4 ร่วมสำรวจจำนวนผู้ประสบภัยและความเสียหายเบื้องต้น รายงานให้
ผู้บังคับบัญชาทราบ

3.5 จัดเตรียมสถานที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเบื้องต้น

3.6 ร่วมสงเคราะห์ช่วยเหลือการแจกจ่ายอาหาร และสิ่งของแก่ผู้ประสบภัย

3.7 ร่วมซ้อมแผนป้องกันภัย การช่วยเหลือรักษาพยาบาล และการเคลื่อนย้าย
ผู้ประสบภัยกับฝ่ายต่าง ๆ

3.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

4. หน่วยปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย มีหน้าที่เป็นหน่วยเผชิญเหตุ (First Responder Unit)
ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประจำศูนย์ อปพร. ปฏิบัติงานกู้ชีพ กู้ภัยเบื้องต้นในกรณี
เกิดเหตุภัยพิบัติหรืออุบัติเหตุทางถนน ให้การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย และช่วยเหลือให้การ
ปฐมพยาบาล รวมทั้งเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยได้อย่างปลอดภัยรวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการ
สามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานในพื้นที่หรือหน่วยงานข้างเคียงที่มีพื้นที่ติดต่อกันในการทำงาน
กู้ชีพกู้ภัยได้อย่างรวดเร็ว

5. ฝ่ายอื่น ๆ ตามความจำเป็น โดยการสนับสนุนและจัดเตรียมกำลังสมาชิก อปพร. ในการปฏิบัติประจำฝ่าย ต่าง ๆ

- 5.1 ฝ่ายระวังและแจ้งเตือนภัย (มิสเตอร์เตือนภัย)
- 5.2 ฝ่ายสื่อสาร ดำเนินการด้านวิทยุสื่อสาร และเอกสาร
- 5.3 ฝ่ายกิจกรรม จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
- 5.4 ฝ่ายสวัสดิการ ดูแล ช่วยเหลือในหมู่ อปพร. ด้วยกัน เช่น จัดให้มีกองทุนสวัสดิการประกันชีวิตหมู่
- 5.5 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติการแจ้งข่าวป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

สมาชิก อปพร. และการฝึกอบรม

สมาชิก อปพร. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
  - (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
  - (3) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตศูนย์ อปพร. นั้น
  - (4) เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
  - (5) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร อปพร.
  - (6) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ หรือวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
  - (7) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช
  - (8) ไม่เป็นผู้เลื่อมใสในทางศีลธรรม ในทางทุจริต หรือเป็นภัยต่อสังคม
- ทั้งนี้ให้นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขตใน กรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยาเป็นผู้รับสมัครสมาชิก อปพร.

สมาชิก อปพร. พ้นจากสมาชิกภาพเมื่อ

- (1) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. สั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพเพราะกระทำผิดวินัย หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม

การฝึกอบรม อปพร. หลักสูตรการฝึกอบรม อปพร. ระยะเวลาการฝึกอบรม และสิทธิในการรับวุฒิบัตร ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และรายละเอียดแนบท้ายระเบียบนี้ สำหรับหลักสูตรการฝึกอบรมเพิ่มทักษะอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

ให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จัดให้มีการฝึกอบรม อปพร.

ให้นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา จัดทำทะเบียนและประวัติของสมาชิก อปพร. ตามแบบที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนด และแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบัน

กรณีสมาชิก อปพร. ผู้ใดมีความประสงค์จะย้ายไปสังกัดศูนย์ อปพร. อื่น เนื่องจากย้ายภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ต้นสังกัดแจ้งเป็นหนังสือ พร้อมส่งทะเบียนประวัติของสมาชิก อปพร. ผู้นั้นไปยังผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. สังกัดใหม่ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนให้เป็นปัจจุบัน

ให้สมาชิก อปพร. ผู้นั้นไปรายงานตัวต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. สังกัดใหม่ และให้ศูนย์ อปพร. นั้นเรียกบัตรประจำตัวเดิมคืน และออกบัตรประจำตัวใหม่ให้

สิทธิ ของ อปพร.

สมาชิก อปพร. มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

- (1) มีสิทธิแต่งเครื่องแต่งกายและประดับเครื่องหมาย อปพร.
- (2) มีสิทธิใช้อาวุธปืนของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

- (3) การปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของสมาชิก อปพร. ตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ป้องกันฝ่ายพลเรือนและพนักงานป้องกันภัยได้รับสิทธิและการคุ้มครอง ตามที่ระเบียบและกฎหมายกำหนด

การจัดการด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อพร้อมรับสถานการณ์ระหว่างที่ภัยพิบัติเกิดขึ้น อันจะเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือรัฐนั้น จำเป็นต้องกำหนดมาตรการในการป้องกันภัย ซึ่งในที่นี้การจัดการสาธารณภัย (disaster management) หมายถึง กระบวนการที่จำเป็นต้องมีความเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และครอบคลุมการดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งการวางแผน การจัดวางบุคลากร การปฏิบัติและควบคุมดูแล รวมทั้งการประสานและการร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการจัดการที่ดีในทุกๆ ระยะของวงจรการจัดการสาธารณภัย ส่วนในเรื่องของสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติ

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาตรา 4 บัญญัติว่า สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุใดซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชนหรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการเกิดวินาศกรรมด้วย (พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550)

ประเภทสาธารณภัย มีทั้งภัยที่เกิดจากธรรมชาติและภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

สาธารณภัยธรรมชาติ (natural disaster) เป็นภัยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มักเกิดขึ้นตามฤดูกาลเป็นส่วนใหญ่ แต่บางครั้งอาจเกิดขึ้นโดยกะทันหัน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้แก่ วาตภัย อุทกภัย แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม ภูเขาไฟระเบิด ภัยหนาว ภัยแล้ง เป็นต้น

สาธารณภัยมนุษย์ (human disaster) เป็นภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ โดยอาจเกิดจากสิ่งประดิษฐ์ของมนุษย์ที่ประดิษฐ์เพื่อความสุขสบาย หรือเพื่อประหัตประหารกัน เช่น ภัยจากการจลาจล อัคคีภัย การจลาจล การก่อวินาศกรรม ภัยจากทุ่นระเบิด สงครามกลางเมือง เป็นต้น

ระยะการเกิดสาธารณภัย ธรรมชาติของการเกิดสาธารณภัยต่างๆ มีลักษณะใกล้เคียงกับธรรมชาติของการเกิดโรค ซึ่งเทียบเคียงได้เช่นเดียวกับธรรมชาติของสาธารณภัยธรรมชาติและสาธารณภัยมนุษย์ ซึ่งจะมีระยะการเกิดสาธารณภัยประกอบด้วยระยะต่าง ๆ คือ ระยะก่อนเกิดภัย ระยะขณะเกิดภัย และระยะหลังเกิดภัย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย)

1. ระยะก่อนเกิดภัย (warning phase) เป็นระยะเวลาก่อนเกิดภัย ซึ่งอาจจะสั้นหรือยาวแล้วแต่ชนิดของสาธารณภัย ทำให้มีโอกาสเตือนภัยกับประชาชนได้ กรณีภัยจากธรรมชาติ ในปัจจุบันองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (world meteorological organization) และการเฝ้าอากาศโลก (world weather watch) รวมทั้งกรมอุตุนิยมวิทยาของประเทศไทยได้อาศัยดาวเทียมขอบข่ายงานของสถานีพยากรณ์อากาศต่าง ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถพยากรณ์สาธารณภัยทางอุตุนิยมวิทยาได้ล่วงหน้า เช่น การเกิดพายุดีเปรสชัน พายุโซนร้อน พายุไต้ฝุ่น สามารถแจ้งให้ทราบล่วงหน้าว่าพายุหมุนกำลังก่อตัวขึ้นบริเวณใด เคลื่อนไปในทิศทางใด มีความรุนแรงขนาดไหน และสามารถบอกให้ทราบล่วงหน้าได้ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง ก่อนพายุจะมาถึง ประชาชนมีโอกาสได้รับทราบข่าวสาธารณภัยล่วงหน้า เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เสียงสัญญาณต่าง ๆ ซึ่งเคยมีการประชาสัมพันธ์และฝึกปฏิบัติล่วงหน้า ประชาชนพอมีเวลาที่จะหลีกเลี่ยงอันตราย ป้องกันอันตรายและดำเนินการอย่างเหมาะสม เพื่อให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ อุทกภัยส่วนใหญ่สามารถทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าได้เป็นเวลานาน ทำให้สามารถหลีกเลี่ยง ป้องกัน และควบคุม

อันตรายได้ การเตือนภัยจะมีประโยชน์หากประชาชนในชุมชนมีความรู้ และเข้าใจในสัญญาณต่าง ๆ เป็นอย่างดี ดังนั้น ในระยะก่อนเกิดภัยจะเป็นระยะที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัยได้มีเวลาพอที่จะเตรียมการดำเนินการต่าง ๆ ในการรับสถานการณ์และเตรียมการในการช่วยเหลือประชาชนทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ให้มีการสูญเสียน้อยที่สุด ประกอบด้วย

1.1 การลดภัยและการลดความเสี่ยงภัย (hazard and risk reduction) มีการพยายามลดภัยพิบัติ ซึ่งในแต่ละปีได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาประเทศเป็นจำนวนมาก มีการกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงด้านสิ่งก่อสร้าง เช่น การกำหนดแบบมาตรฐานความแข็งแรงขั้นต่ำของอาคารบ้านเรือน การย้ายคนออกจากพื้นที่เสี่ยงภัย และการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน

1.2 การประเมินความอ่อนแอและการเกิดภัย (vulnerability and hazard assessment) มีการวิเคราะห์จุดอ่อนในชุมชนที่อาจต้องประสบภัยอันตรายที่คุกคาม อะไรคือสาเหตุที่จะทำให้เกิดภัยอันตรายทั้งในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ที่ตั้งของชุมชนเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำติดลำน้ำที่ไหลลงมาจากภูเขาสูง บ้านเรือนราษฎรที่สร้างขวางทางน้ำ ด้านสังคม เช่น ความเข้มแข็งในการระดมความร่วมมือของชุมชน รวมทั้งมีการวิเคราะห์ชุมชนเผชิญกับภัยอันตรายชนิดใดมาบ้างในอดีต และมีภัยชนิดใดที่ประสบอยู่ในปัจจุบันบ้าง ภัยเหล่านั้นมีวงรอบวัฏจักร ความถี่ และความรุนแรงเป็นอย่างไร เช่น แผ่นดินไหว ลมพายุ น้ำท่วม แผ่นดินถล่ม เพื่อป้องกันภัยที่คุกคามชุมชนนั้น ๆ

1.3 การป้องกันและการลดผลกระทบของภัย (prevention and mitigation) ในการจัดการยุคใหม่ สาธารณภัยเป็นเรื่องที่ป้องกันล่วงหน้าได้ มาตรการต่าง ๆ ที่สนับสนุนแนวทางนี้ เช่น การจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยในระดับชุมชน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพ ระบบชลประทานในเขตพื้นที่แห้งแล้ง การสร้างอ่างเก็บน้ำ การนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) มาใช้ในการเฝ้าระวังและเตือนภัย การสร้างความตระหนักแก่ชุมชน การให้ความรู้และฝึกอบรมผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งมาตรการด้านกฎหมาย ตัวอย่างเช่น ในปี 2528 ได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งยิ่งใหญ่ที่เมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่น ทำให้มีผู้เสียชีวิตสูงถึง 6,400 คน ร้อยละ 92 ของผู้เคราะห์ร้ายเสียชีวิตภายในระยะเวลา 15 นาที เนื่องจากถูกบ้านเรือนและอาคารถล่มทับหรือขาดอากาศหายใจ เนื่องจากติดอยู่ใต้ซากปรักหักพัง อาคารบ้านเรือนที่พังถล่มส่วนใหญ่ได้ก่อสร้างขึ้นก่อนปี 2524 ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่มาตรฐานการออกแบบอาคารที่สามารถรองรับแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหวที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นยังไม่มีดีเพียงพอ ส่วนอาคารบ้านเรือนที่ได้รับการออกแบบที่ถูกต้องสามารถรองรับแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหวได้ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันไม่ได้รับความเสียหาย เหตุการณ์นี้พิสูจน์ได้ว่า การดำเนินการบรรเทา

ความเสี่ยงมีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมากมาย และเป็นแนวทางที่จะช่วยลดจำนวนผู้เสียชีวิตลงได้โดยตรงและมีประสิทธิภาพที่สุด

1.4 การเตรียมพร้อม (preparedness) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาชน ชุมชน ต้องมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 การจัดทำแผนหลักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับและขั้นตอนต่าง ๆ การฝึกซ้อมแผน การประสานแผน การแก้ไขปรับปรุงแผนให้ทันสมัยและใช้ได้ผลอยู่เสมอ

1.4.2 การจัดเตรียมทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากร ยานพาหนะ เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับกู้ภัยและช่วยชีวิต ระบบป้องกันทรัพย์สิน อุปกรณ์และระบบการติดต่อสื่อสารตลอดจนปัจจัยในการดำรงชีวิต

1.4.3 จัดเตรียมสถานที่หลบภัย สำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่ ตลอดถึงเส้นทางในการอพยพ

1.4.4 จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เตรียมการป้องกันภัยในระลอกที่กำลังจะเกิดขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติต่าง ๆ ได้ซักซ้อม และเตรียมการเผชิญภัยได้อย่างเป็นเอกภาพ ไม่สับสน ตลอดจนสามารถป้องกันและบรรเทาภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ระยะเวลาเกิดภัย (impact phase) เป็นระยะในการเกิดสาธารณภัย ทำให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ระยะเวลาการเกิดจะแตกต่างกันไปตามแต่ชนิดของสาธารณภัย สาธารณภัยที่เกิดในระยะเวลาสั้น ๆ เป็นวินาทีหรือนาที เช่น การระเบิด แผ่นดินไหว สาธารณภัยที่เกิดในช่วงเวลาเป็นชั่วโมงหรือวัน เช่น อุทกภัย วาตภัย สาธารณภัยที่เกิดในช่วงระยะเวลาเป็นเดือนเป็นปี เช่น โรคระบาด ความแห้งแล้ง ผลกระทบของสาธารณภัยจะขึ้นอยู่กับชนิดของสาธารณภัย ดังนั้น ประชาชนจะต้องร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการเป็นการเร่งด่วน เพื่อให้ภาวะภัยหมดสิ้นโดยเร็ว และให้ถือว่าการรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ประสบภัยเฉพาะหน้าเป็นความเร่งด่วนสูงสุดในการเข้าระงับและบรรเทาภัย การดำเนินการช่วยเหลือและการบรรเทาภัย (rescue and relief) ประกอบด้วย

2.1 จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการระงับและบรรเทาภัยได้ประสานการดำเนินการได้อย่างเป็นเอกภาพไม่สับสน

2.2 ชุมชนเผชิญเหตุรีบดำเนินการเข้าช่วยชีวิตผู้ประสบภัยทันทีเป็นลำดับแรก

2.3 อพยพเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของประชาชน และทรัพย์สินของทางราชการไปไว้ในสถานที่ปลอดภัยตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่กำหนดพื้นที่รับการอพยพไว้

2.4 รายงานสถานการณ์ไปยังศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ โดยประเมินสถานการณ์ ความเสียหาย การช่วยเหลือขั้นต้นที่จะต้องสนับสนุนส่งกำลังบำรุงจากศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

2.5 ชุคสนับสนุนจัดส่งเครื่องอุปโภคบริโภค น้ำดื่ม ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพเข้าไปยังพื้นที่เกิดเหตุโดยด่วน และรายงานการขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมหากสิ่งที่ยังเตรียมไปไม่เพียงพอ

2.6 กรณีเกินขีดความสามารถ ให้ขอรับการสนับสนุนไปยังกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ข้างเคียงหรือที่เหนือขึ้นไป

2.7 ดำเนินการให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้น

2.8 จัดระบบการรักษาความปลอดภัยในบริเวณที่เกิดเหตุและพื้นที่รองรับการอพยพ

2.9 รายงานสถานการณ์ทุกระยะให้หน่วยเหนือทราบจนกว่าภัยจะยุติ

3. ระยะหลังเกิดภัย เป็นระยะที่สาธารณภัยเกิดขึ้นไปแล้วหรือยังคงอยู่แต่ลดความรุนแรงลงหรือสิ้นสุดการเกิดภัยแล้ว ซึ่งระยะนี้จะเป็นระยะของการช่วยชีวิต การระงับภัย และการฟื้นฟู จึงเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะที่กำลังเผชิญอยู่และการดำรงชีพอยู่ต่อไป เพื่อความมั่นคงของชุมชนที่ประสบภัยทั้งในด้านขวัญกำลังใจ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง รวมทั้งสถานภาพของสังคมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมในช่วงก่อนเกิดเหตุหรือดีกว่า ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เรียกว่า การฟื้นฟูและการบูรณะ (rehabilitation and reconstruction) ประกอบด้วย การดำเนินการดังนี้

3.1 จัดตั้งหน่วยบรรเทาทุกข์เพื่อปฏิบัติการในขั้นต้น ร่วมกับหน่วยระงับภัยอย่างต่อเนื่องได้แก่

3.1.1 การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บและผู้ป่วย

3.1.2 การขนย้ายผู้ประสบภัยและทรัพย์สินไปยังที่ปลอดภัย และจัดที่พักอาศัยเป็นการชั่วคราว

3.1.3 การเลี้ยงดูผู้ประสบภัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในระยะแรก

3.1.4 การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยแก่บุคคลและสถานที่

3.1.5 ดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยละเอียดทั้งด้านชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งสาธารณประโยชน์

3.2 ประเมินความเสียหายและความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ประสบภัย ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยจัดทำบัญชีแยกประเภทไว้

3.3 พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549

3.4 กำจัดสิ่งปฏิกูล รื้อถอน หรือทำลายสิ่งปรักหักพัง

3.5 ซ่อมแซมบ้านเรือนราษฎร สิ่งสาธารณประโยชน์และสาธารณูปโภคให้สามารถใช้งานได้ตามปกติโดยเร็ว

3.6 ประชาสัมพันธ์ ฟื้นฟูสภาพจิตใจ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น

3.7 ฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ การบริการภาครัฐ และการประกอบอาชีพ

ธรรมชาติของการเกิดสาธารณภัยต่าง ๆ มีลักษณะใกล้เคียงกับธรรมชาติของการเกิดโรค ซึ่งจะมีระยะการเกิดสาธารณภัย ประกอบด้วยระยะต่าง ๆ 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเกิดภัย ระยะเกิดภัย และระยะหลังเกิดภัย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2548: 1-14)

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การวางแผนถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือน เพราะเป็นการวางแผนทางป้องกันบรรเทาหรือลดอันตรายจากภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า ว่าใครจะต้องทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และจะต้องทำอะไร ดังนั้น องค์การที่รับผิดชอบงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยตรง จึงจำเป็นต้องกำหนดแผนหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้ โดยกำหนดลักษณะและความเสี่ยงของภัยที่อาจจะเกิดขึ้น แนวความคิดในการปฏิบัติ วิธีดำเนินการปฏิบัติ หน่วยปฏิบัติ วัสดุอุปกรณ์ และภารกิจที่จำเป็นอย่างอื่น เพื่อเป็นขอบเขตและแนวทางให้กับองค์กรระดับรอง หรือหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปวางแผนต่อเนื่องให้สอดคล้องกับแผนหลักดังกล่าว แล้วดำเนินการฝึกซ้อมปฏิบัติตามแผนเพื่อหาข้อบกพร่องและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแผนที่สมบูรณ์ เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นจริงก็สามารถปฏิบัติตามแผนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลกับการปฏิบัติงานอาสาสมัคร

จากการค้นคว้าหาข้อมูลยังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของ อปพร. ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยของ อสม. ที่สามารถเทียบเคียงได้กับการปฏิบัติงานแบบอาสาสมัครของ อปพร. ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

3.1 อายุ

ศิริขวัญ ตันฑ์ไพบูลย์ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชน ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า อายุต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนแตกต่างกัน

พิทักษ์พงศ์ พายุหะ (2546: 59) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส ของผู้รับผิดชอบงานประจำสถานีอนามัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส

ขงยุทธ ชนิกกุล (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมในระบบสุขภาพภาคประชาชน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในระบบสุขภาพภาคประชาชนแตกต่างกัน

ยุพาพร สุภาคี (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันเบื้องต้นเกี่ยวกับโรคเลปโตสไปโรซิสในชุมชนของ อสม. ประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่เสี่ยงโรคเลปโตสไปโรซิส จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อายุ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันเบื้องต้นเกี่ยวกับโรคเลปโตสไปโรซิสในชุมชน

สการวัฒน์ ลับเลิศลพ (2537: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในงานสาธารณสุขมูลฐานเขตปริมณฑล จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า อายุมีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน

วรจิตร หนองแก และ ผกาพรรณ ชัยพรมมา (2544:85) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตอำเภอเวียงชัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของ อสม.

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุต่างกันส่วนใหญ่จะมีผลการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่างกัน น่าจะมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน

3.2 ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

สการรัตน์ ลับเลิศ (2537: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในงานสาธารณสุขมูลฐานเขตปริมณฑล จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปฏิบัติงานมีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน

สราวุธ วลัยชพฤกษ์ (2543:128) ศึกษาเรื่องศักยภาพของ อสม.ในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชนจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขไม่มีผลต่อศักยภาพของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

วาริรัตน์ รุ่งเกียรติกุล (2541, อ้างถึงใน ยุพาพร สุภาคี 2547: 44) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย บทบาท อาสาสมัครสาธารณสุข ตามการรับรู้ของตนเอง และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุขกับการปฏิบัติงานตามบทบาทในศูนย์สุขภาพชุมชนกรุงเทพมหานครกับอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข โดยการสัมภาษณ์และสอบถาม พบว่า ระยะเวลาที่เคยเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข

แสงจันทร์ ศรีทะวงษ์ (2540, อ้างถึงใน ยุพาพร สุภาคี 2547: 44) ศึกษาเรื่องปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน โดยอาสาสมัครสาธารณสุขในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ดำเนินงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน และพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งนาน 4 – 6 ปี ทำให้ผลการดำเนินงานนั้นประสบผลสำเร็จสูงกว่าช่วงอื่น ๆ

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกันจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า อปพร. ที่มีระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่างกัน น่าจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

3.3 ระดับการศึกษาสูงสุด

อัญญา วงศ์ภัทรดี (2537: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความสามารถในการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขชุมชน

สราวุธ วลัยชพฤกษ์ (2543: 126) ศึกษาเรื่องศักยภาพของ อสม.ในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชนจังหวัดอุดรธานี พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชน

ศิริขวัญ ตันทีไพบูลย์ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชน ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชน

วิทยา โคตรท่าน (2536, อ้างถึงใน ยุพาพร สุภาคดี 2547: 43) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีการศึกษาสูง มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานสูงกว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีการศึกษาน้อยกว่า

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน จะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า อปพร. ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน น่าจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

3.4 สถานภาพสมรส

คำรพ พงศ์อาทิตย์ และคณะ (2549: บทคัดย่อ) พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง

ช่อทิพย์ บรรณรัตน์ และคณะ (2539, อ้างถึงใน ประกอบพร สินธุรัตน์ 2542: 50) พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่

กนกทอง สุวรรณบุลย์ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จังหวัดระยอง พบว่า สถานภาพสมรส ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีสถานภาพสมรสต่างกันจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า อปพร. ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน น่าจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

3.5 อาชีพหลัก

ขงยุทธ ชนิกกุล (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมในระบบสุขภาพภาคประชาชนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในระบบสุขภาพภาคประชาชนไม่แตกต่างกัน

ศิริขวัญ ตันท์ไพบูลย์ (2549: 119) ศึกษาการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนไม่แตกต่างกัน

ปวิวรรณ แสงพิทักษ์ (2545, อ้างถึงใน ศิริขวัญ ตันท์ไพบูลย์ 2549: 120) พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกัน

คำรพ พงศ์อาทิตย์ และคณะ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง พบว่า อาชีพหลัก ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ อสม.

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีอาชีพหลักต่างกันจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า อปพร. ที่มีอาชีพหลักต่างกันน่าจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

3.6 รายได้ครอบครัว

ศิริขวัญ ตันท์ไพบูลย์ (2549: 120) ศึกษาการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม พบว่า รายได้ของครอบครัวต่อปีต่างกัน มีการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนไม่แตกต่างกัน

ขงยุทธ ชนิกุล (2546: 93) พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในระบบสุขภาพภาคประชาชนไม่แตกต่างกัน

ปวิวรรณ แสงพิทักษ์ (2545, อ้างถึงใน ศิริขวัญ ตันท์ไพบูลย์ 2549: 120) พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม ที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีรายได้ครอบครัวต่างกันจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า อปพร. ที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน น่าจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

4. ความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีความสำคัญในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาตรการด้านการป้องกันจึงเปรียบเสมือนหัวใจหลักของการดำเนินงาน ประชาชนต้องรู้ถึงวิธีป้องกันตนเองในเบื้องต้น โดยเฉพาะอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จะต้องมีความรู้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย วิธีการป้องกัน และมีความพร้อมตลอดเวลาเมื่อเกิดภัยพิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการฝึกซ้อมแผนเกี่ยวกับภัยประเภทต่าง ๆ ให้มีความชำนาญ จึงอาจกล่าวได้ว่า ความพร้อมในการป้องกันจะทำให้ผ่านวิกฤติของสาธารณภัยประเภทต่าง ๆ ได้

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. จะต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชน ดังนี้

1. การแจ้งข่าวสาร การเกิดเหตุร้ายในชุมชน โดยมีการประชาสัมพันธ์ ในรูปแบบ การพิมพ์เอกสารเผยแพร่ การตรวจตราพื้นที่เสี่ยงภัย

2. การแนะนำและการบริการ เช่น การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การให้ข้อมูลในด้านการป้องกันก่อนเกิดภัยพิบัติ และช่วยเหลือฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติ

3. การประสานงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกระจายอยู่โดยทั่วไป ดังนั้น การประสานงานระหว่างองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงกับหน่วยงาน และองค์กรนั้น ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในภาวะปกติการประสานงานอาจดำเนินไปตามสายงานปกติได้แต่ในภาวะฉุกเฉิน หรือขณะเกิดภัยพิบัติ จะมีวิธีประสานงานโดยวิธีใดที่สามารถจะได้ผลสรุปอย่างรวดเร็ว และสามารถสนองตอบความต้องการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในภาวะเร่งด่วนเช่นนั้นได้ ซึ่งเรื่องนี้องค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำความเข้าใจความตกลงในทางปฏิบัติไว้ล่วงหน้า

4. การปฏิบัติการช่วยเหลือฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ ได้แก่ การฟื้นฟูและบูรณะความเสียหายเมื่อสาธารณภัยได้เกิดขึ้นไปแล้ว การแจกถุงยังชีพ การอำนวยความสะดวกด้านอาหาร น้ำ ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม

5. การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามวินัยของอปพร. สมาชิก อปพร. จะต้องรักษาและปฏิบัติตามวินัยโดยเคร่งครัด ดังต่อไปนี้

5.1 ต้องสนับสนุนและดำรงรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5.2 ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด และสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ อปพร. ที่ตนสังกัด

5.3 ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย และไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ เป็นการตอบแทน

5.4 ต้องรักษาความสามัคคีในหมู่คณะและเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนร่วม

5.5 ต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

5.6 ต้องไม่เสพสุราของมีเมาในขณะที่ปฏิบัติภารกิจ

5.7 ต้องไม่ใช้กิริยาจาจที่ไม่สุภาพต่อประชาชน

5.8 ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

5.9 ต้องไม่เปิดเผยความลับทางราชการ

5.10 ต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบเพื่อตนเอง หรือผู้อื่นจากการปฏิบัติภารกิจ
อปพร.

ความรู้ของ อปพร. และภารกิจให้สมาชิก อปพร. ถือปฏิบัติในฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์ อปพร.

1. อปพร. ต้องมีความรู้ในด้านการป้องกันและบรรเทาภัย
2. อปพร. ต้องมีความรู้ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
3. อปพร. ต้องมีความรู้ในด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
4. อปพร. ต้องมีความรู้ในหน่วยปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย
5. อปพร. ต้องมีความรู้ในด้านอื่น ๆ ตามความจำเป็น

1. อปพร. ต้องมีความรู้ในด้านการป้องกันและบรรเทาภัย มีหน้าที่สนับสนุนการเตรียมการป้องกันภัยต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ และจัดเตรียมการบรรเทาภัยให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยมีภารกิจดังนี้

- 1.1 ร่วมตรวจตรา สอดส่องสถานที่ ที่ไม่ปลอดภัย เสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย
- 1.2 สำรวจพื้นที่เสี่ยงภัย พื้นที่รองรับการอพยพ เส้นทางอพยพ
- 1.3 สำรวจแหล่งน้ำดับเพลิง และเครื่องมือเครื่องใช้ ในการป้องกันภัย
- 1.4 จัดเตรียม ซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
- 1.5 ร่วมช่วยเหลือผู้ตกอยู่ในอันตราย
- 1.6 ร่วมช่วยเหลือ อพยพผู้ประสบภัย

- 1.7 ร่วมระงับและบรรเทาสาธารณภัย
- 1.8 ร่วมการซ่อมแซมป้องกันภัยกับฝ่ายต่าง ๆ
- 1.9 ปฏิบัติตามหน้าที่ ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

2. อปพร. ต้องมีความรู้ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่สนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษาความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกด้านการจราจร โดยมีภารกิจดังนี้

- 2.1 ร่วมรักษาความสงบเรียบร้อยโดยทั่วไป
- 2.2 ร่วมรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย จัดระเบียบการจราจร และกำหนดเขตพื้นที่ห้ามเข้า ในกรณีเกิดอัคคีภัย หรือภัยพิบัติอื่น ๆ
- 2.3 ร่วมป้องกันโจรกรรม อาชญากรรม และการก่อความไม่สงบ
- 2.4 ร่วมควบคุม ตรวจตราบุคคลที่น่าจะเป็นอันตรายต่อความไม่สงบ
- 2.5 ร่วมควบคุมให้ความปลอดภัยแก่ผู้ประสบภัยและทรัพย์สินของผู้ประสบภัย
- 2.6 ร่วมดำเนินการรักษาความปลอดภัยต่อสถานที่ และบุคคลสำคัญ
- 2.7 การซ่อมแซมป้องกันภัย ร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ
- 2.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

3. อปพร. ต้องมีความรู้ในด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย มีหน้าที่สนับสนุนการช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โดยมีภารกิจดังนี้

- 3.1 จัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคบริโภค เวชภัณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- 3.2 ร่วมช่วยเหลืออพยพผู้ประสบภัย ด้านการรักษาพยาบาล การอนามัย การจัดระเบียบภายใน
- 3.3 ร่วมประสานงานหน่วยต่าง ๆ ในการบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย
- 3.4 ร่วมสำรวจจำนวนผู้ประสบภัย และความเสียหายเบื้องต้น รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- 3.5 จัดเตรียมสถานที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเบื้องต้น
- 3.6 ร่วมสงเคราะห์ช่วยเหลือการแจกจ่ายอาหาร และสิ่งของแก่ผู้ประสบภัย
- 3.7 ร่วมซ่อมแซมป้องกันภัย ร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ
- 3.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

4. **อปพร. ต้องมีความรู้ในหน่วยปฏิบัติการกู้ชีพ กู้ภัย สมาชิก อปพร.** ที่ผ่านการฝึกอบรม จัดตั้งหน่วยกู้ชีพ กู้ภัย (OTOS) จะทำหน้าที่เป็นหน่วยเผชิญเหตุ (First Responder Unit) ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประจำศูนย์ อปพร. ปฏิบัติงานกู้ชีพ กู้ภัยเบื้องต้นในกรณีเกิดเหตุภัยพิบัติหรืออุบัติเหตุทางถนน ให้การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย และช่วยเหลือให้การปฐมพยาบาล รวมทั้งเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยได้อย่างปลอดภัยรวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการ สามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานในพื้นที่หรือหน่วยงานข้างเคียงที่มีพื้นที่ติดต่อกันในการทำงาน กู้ชีพกู้ภัยได้อย่างรวดเร็ว

5. **อปพร. ต้องมีความรู้ในด้านอื่น ๆ ตามความจำเป็น เช่น**

- 5.1 ฝั่ระวังและแจ้งเตือนภัย (มิสเตอร์เตือนภัย)
- 5.2 ฝั่ยสื่อสาร ดำเนินการด้านวิทยุสื่อสาร และเอกสาร
- 5.3 ฝั่ยกิจกรรม จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
- 5.4 ฝั่ยสวัสดิการ ดูแลช่วยเหลือในหมู่ อปพร. ด้วยกัน เช่น จัดให้มีกองทุนสวัสดิการประกันชีวิตหมู่
- 5.5 ฝั่ยประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติการนักข่าวป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญทางเทคนิคในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้รับการฝึกอบรมในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการกู้ภัยต่าง ๆ รวมทั้งมีการวางแผนการปฏิบัติงาน สามารถให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันต่อเหตุการณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรู้ในการปฏิบัติงาน

ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า พบว่า ไม่มีผู้วิจัยที่ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในการปฏิบัติงานที่มีผู้วิจัยได้ศึกษาและวิจัยโดยเทียบเคียงกันดังนี้

สุมลมาลย์ เตียวโป (2545 : บทคัดย่อ , อ้างถึงใน อำนวนนาถ เอียดสกุล 2550 : 31) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

ตำบลคอนขมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

อรสา ขนจอหอ (2547 : บทคัดย่อ , อ้างถึงใน อำนาจนาถ เอียดสกุล 2550 : 31) กองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลพะวงด อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองแห่งชาติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 90.99

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมาเป็นตัวแปรทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. แนวคิดเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความต้องการของมนุษย์ในด้านความมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีของความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เป็นต่อสภาพทางจิตใจ และอารมณ์ที่มีประสิทธิภาพ (Bernard and Huckins 1974 : 43, อ้างถึงใน ภาวิณี นาวาพานิช 2537 : 49) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับความภาคภูมิใจในตนเองของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ต้องมีบทบาทในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น เพราะตระหนักว่าการพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าได้นั้นจำเป็นต้องปลูกฝังลักษณะที่จะสร้างเสริมบุคคลให้มีความภาคภูมิใจในตนเองก่อน จึงจะทำให้บุคคลสร้างสรรคงานอันจะนำสังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

5.1 ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสำคัญในการเสริมสร้างบุคลิกภาพของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้หลายท่านดังนี้

แบร์รี่และมอร์แกน (Barry and Morgan 1985: 13, อ้างถึงใน สิริรินทร์ ศาสตราวุธรักษ์ 2538: 18) กล่าวว่า เป็นความรู้สึกของการยอมรับตนเอง และเป็นการมองตนเองในทางบวก

คาร์เพนนิโต (Carpenito 1983: 392, อ้างถึงใน พรณี ชื่นประดับ 2538: 29) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะมีการตัดสินใจตัดสินใจในตนเอง จากการประเมินตนเองในเรื่องความสามารถ และการยอมรับของสังคม

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1992: 26, อ้างถึงใน ปัทมา เรณูมาร 2539: 39) กล่าวถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนว่า เป็นการตัดสินใจคุณค่าของตนเอง และการแสดงถึงทัศนคติที่มีต่อตนเองในด้านการยอมรับ หรือไม่ยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ตลอดจนความเชื่อที่บุคคลมีต่อ

ความสามารถ (Capability) ความสำคัญ (Significance) ความสำเร็จ (Success) และควมมีคุณค่าในตนเอง

มาสโลว์ (Maslow 1970: 45, อ้างถึงใน ประทุม ดั้วศรี 2546: 40) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองนั้น เป็นความรู้สึกของบุคคลที่ต้องการให้ตนเองเป็นคนมีประโยชน์ และมีคุณค่า ซึ่งความรู้สึกในลักษณะดังกล่าวนี้ มาสโลว์เชื่อว่าเป็นลักษณะของความต้องการที่บุคคลทุกคนปรารถนาให้มี โดยสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการเห็นคุณค่าในตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะให้ตนเองมีความเข้มแข็ง มีความสามารถเพียงพอสำหรับการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญ มีความเชื่อมั่นในการเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น มีความเป็นอิสระและประสบความสำเร็จในกิจการต่าง ๆ

2. ความต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำให้บุคคลอื่นเห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง มีเกียรติ มีตำแหน่งฐานะ มีอำนาจเหนือผู้อื่น มีความสำคัญ มีศักดิ์ศรี ได้รับการยอมรับ และเป็นที่น่าชื่นชมของผู้อื่น

โรเซนบอร์ก (Rosenberg 1965: 99, อ้างถึงใน สาวิตรี ทยานศิลป์ 2541: 8) กล่าวถึงความภาคภูมิใจในตนเองว่าเป็นการประเมินความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตนเอง ในด้านการยอมรับตนเอง การนับถือตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง โดยจะประเมินทั้งทางด้านดี และด้านไม่ดี

ทาฟท์ (Taft 1985: 79 , อ้างถึงใน สาวิตรี ทยานศิลป์ 2541: 8) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการประเมินหรือตัดสินคุณค่าของตนเอง โดยอาศัยกระบวนการรับรู้ความภาคภูมิใจในตนเอง 2 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินทัศนคติ และการกระทำของสังคมที่มีต่อตน กระบวนการนี้เป็นการรับรู้คุณค่าของตนเองที่มีรากฐานมาจากการประเมิน และการยอมรับของผู้อื่นเป็นความรู้สึกที่ได้รับจากภายนอกต่อคุณค่าของตน

2. ความรู้สึกชอบบุคคลต่อความสามารถในกระบวนการตอบสนองต่อภาวะแวดล้อม และผลที่ตนได้รับ กระบวนการนี้ป็นความรู้สึกภายในต่อคุณค่าของตน (Inner - Self - Esteem) เป็นความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลที่แท้จริงในสังคม และผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมนั้นคือเป็นความรู้สึกที่อยู่ภายในตนเอง ตามความสามารถในการปฏิบัติเพื่อควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง

เปรมจิต ทศะ (2538: 7) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นการพิจารณาตัดสินค่าของตนเองตามความรู้สึก และทัศนคติต่อตนเองของบุคคลในเรื่องการปฏิเสธตน

การยอมรับของพ่อแม่ การหลอกตัวเอง การไม่ยอมรับของผู้อาวุโส หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่า และการยอมรับตนเอง และสังคม

มะลิ อุดมภาพ (2538: 11) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลว่าตนเองนั้นเป็นบุคคลที่เก่ง และมีคุณค่า มีความสามารถ และมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกับบุคคลทั่วไป มีความเชื่อมั่น และมีบุคลิกลักษณะสง่าผ่าเผยเป็นที่น่าเชื่อถือ

จากความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองที่กล่าวไว้ข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การรับรู้ตนเองถึงความมีคุณค่า และภาคภูมิใจในตนเอง การยอมรับนับถือตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เห็นความสำคัญของตนเอง ตลอดจนเห็นคุณค่าในความสำเร็จของตนเอง

5.2 คุณลักษณะพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1981: 2 – 4 , อ้างถึงใน สถาพร อนันตคุณูปการณ 2539: 23-24) กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งบุคคลใช้เป็นสิ่งตัดสินว่าตนประสบความสำเร็จ มีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ความสามารถ เป็นวิธีการที่จะพิจารณาถึงความสำคัญโดยการกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย สามารถเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ ปรับตัวได้ดีใช้กลไกป้องกันตนเองน้อย และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความสำคัญ เป็นวิธีการที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับถูกยอมรับการมีคุณค่าอย่างเหมาะสมตนเองยังเป็นที่รักของบุคคลอื่น มีประโยชน์ และเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว และสังคม
3. อำนาจในตัวเอง เป็นอิทธิพลที่บุคคลมีต่อชีวิตของตนเอง และต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว มีความเชื่อมั่นในอำนาจการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ และมีความสามารถเพียงพอในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง
4. คุณความดี เป็นการปฏิบัติตัวสอดคล้องกับศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณี สามารถรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี พอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีการแสดงออกของความคิดที่ดี และถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

5.3 พัฒนาการของความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล

เนื่องจากความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของบุคคลจากประสบการณ์ และการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในอดีตที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นจากพฤติกรรมของครอบครัว ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิต ประสบการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อย ๆ สะสม และปรากฏเป็นภาพอยู่ในจิตใจของบุคคลนั้น ในลักษณะของความรู้สึก ค่านิยมหรือความเชื่อที่ฝังลึกลงไป ในจิตใจได้สำนึกว่าตนเป็นคนอย่างไร มีคุณค่า และมีความสำคัญสำหรับผู้อื่นมากน้อยเพียงใด ดังนั้น

การสร้างหรือพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล จึงต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาที่ต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างยาวนาน ซึ่งกระบวนการพัฒนาดังกล่าวนี้อาจจะเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก และค่อย ๆ พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องตามอายุที่เพิ่มขึ้น โดยในวัยเด็กลักษณะของการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าของตนเองจะเป็นการพิจารณาในเรื่องของร่างกายเป็นสำคัญ เพราะเด็กยังมีพัฒนาการด้านความคิดไม่เต็มที่ และประสบการณ์น้อย ความคิดอ่านจึงจำกัดอยู่เฉพาะสิ่งใกล้ตัว คูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1967: 20-23, อ้างถึงใน สถาพร อนันตคุณูปการณ 2539: 23-24) เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ การพัฒนาทางร่างกาย สถิติปัญญา อารมณ์ และสังคมจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ก็เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีความคิดที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น การรับรู้เกี่ยวกับตนเองจึงเปลี่ยนแปลงไปโดยมุ่งเน้นการประเมินคุณค่าของตน จากความสามารถในหน้าที่การงาน ความสำเร็จ และปฏิกิริยาที่ผู้อื่นมีต่อตนเองแทนการประเมินเฉพาะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายดังเช่นในวัยเด็ก ต่อจากนั้นความภาคภูมิใจในตนเองจะเปลี่ยนแปลงอย่างมากอีกครั้งเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ เนื่องจากเป็นวัยที่ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมถอยลง มีการสูญเสียความสามารถทางด้านร่างกาย และสถานะทางสังคม บุคคลวัยนี้จึงเริ่มรู้สึกว่าคุณค่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่มีความสำคัญแล้ว เป็นผลให้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดน้อยลง บุคคลที่มีความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองไม่มีคุณค่าจะรู้สึกว่าไม่มีใครรักตนจึงเกิดความวิตกกังวล และซึมเศร้าได้

การที่บุคคลประเมินค่าของตนเองเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น และขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยทั่วไปมนุษย์เรามักให้คุณค่าความสำเร็จ และความล้มเหลว เป็นเรื่องสำคัญ และมีผลกระทบต่ออัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคล ดังนั้นถ้าบุคคลประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานถือว่าเป็นความสำเร็จที่มีคุณค่ายิ่ง การเจ็บป่วยเรื้อรัง การผ่าตัดหรือความพิการที่ได้รับจากอุบัติเหตุ การเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงาน การตกงาน ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำลงได้ นอกจากนี้มาตรฐานของสังคม และการตอบสนองของบุคคลในครอบครัว และสังคมก็มีผลกระทบต่อความภาคภูมิใจในตนเองด้วย

5.4 การเสริมสร้าง และพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง

ตามที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น ได้แสดงให้เห็นว่าความภาคภูมิใจในตนเองนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นเอง โดยธรรมชาติ หากแต่ต้องมีการปลูกฝัง และเสริมสร้างให้เกิดขึ้น ทั้งด้วยตัวของบุคคลนั่นเอง และด้วยการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งแนวทางการเสริมสร้าง และพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองนั้น จะแตกต่างกันไปตามสภาพการณ์ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่แต่ละคนได้รับ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้าง และพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง ไว้ดังนี้

แบรดชอร์ (Bradshaw 1981: 5 – 11, อ้างถึงใน สาวิตรี ทยานศิลป์ 2541: 10) กล่าวเอาไว้ว่า การที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มสูงขึ้นได้นั้น จะต้องหาวิธีการที่จะทำให้บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์อย่างน้อยในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้

1. การประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ตามที่คาดหวัง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเรียน การทำงาน หรือแม้กระทั่งความสำเร็จในการดำเนินชีวิต
2. ความรู้สึกถึงการยอมรับ การเอาใจใส่ และการเห็นคุณค่าจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะจากบุคคลที่มีความสำคัญ และมีความหมายสำหรับตนเอง
3. ประสบการณ์ที่จะสามารถทำให้บุคคลนั้นมีอำนาจเพิ่มขึ้น หรือมีอิทธิพลเหนือสถานการณ์ และบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิตของตน เช่น การได้รับตำแหน่ง หรือได้รับเกียรติในสังคม
4. การได้รับโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมส่วนตัวของบุคคลนั้น โดยสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระตามความคิด ความเชื่อ และความปรารถนาของตน

บรูโน (Bruno 1983: 363-365, อ้างถึงใน สาวิตรี ทยานศิลป์ 2541: 10-12) ยังได้กล่าวถึงแนวทางการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การได้รับข้อคิดหรือข้อเสนอแนะโดยตรง เป็นการได้รับข้อคิด หรือข้อเสนอแนะที่ทำให้บุคคลนั้นเกิดกำลังใจ และรู้สึกมีคุณค่าในตนไม่ว่าจะเป็นข้อคิดหรือข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่นหรือตัวเองก็ตาม
2. การเพิ่มความสำเร็จให้แก่ตนเอง เป็นความพยายามของบุคคลที่จะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้
3. การลดความคาดหวัง เป็นการลดความต้องการหรือความปรารถนาลง และตั้งระดับความคาดหวังให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง เพื่อเป็นการลดความทุกข์ ความกังวล และความกดดันต่าง ๆ ที่อาจทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดต่ำลง
4. การหยุดการประมาณค่าตนเอง เป็นลักษณะของความเชื่อที่ว่ามนุษย์สามารถเกิดมา และดำรงชีวิตอยู่ได้นั้นนับว่ามีคุณค่าเพียงพอแล้วไม่จำเป็นต้องไปประมาณค่าตนเองอีก เพราะการประมาณหรือตัดสินค่าของตนเองอาจทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลนั้นลดลงได้

ส่วนคูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1981: 37 – 38, อ้างถึงใน ขวัญใจ พิมพ์มิล 2543 : 53) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลไว้ดังนี้

1. การได้รับการยอมรับนับถือ ความสนใจ และความเอาใจใส่จากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต

2. การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะมีผลต่อสถานภาพ ตำแหน่ง และชื่อเสียงของบุคคลนั้น โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าตนประสบความสำเร็จ ดังนี้

2.1 การมีความสามารถในการควบคุมหรือมีอิทธิพลเหนือคนอื่น เป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นรู้ถึงอำนาจของตน

2.2 การได้รับการยอมรับ ความสนใจ และความรักจากบุคคลอื่น เป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นรู้ถึงความสำคัญของตนเอง

2.3 การเป็นบุคคลที่มีศีลธรรมจรรยาตามมาตรฐานของสังคม เป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นรู้ถึงคุณงามความดี และความน่าเชื่อถือศรัทธาของตน

2.4 การประสบความสำเร็จสมความมุ่งมั่น เป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นรู้ถึงการมีความสามารถของตน

เจอร์ดาโน และอีเวอร์รี่ (Girdano and Every 1979: 146-149, อ้างถึงใน ขวัญใจ พิมพิมล 2543: 53) ได้เสนอวิธีการ 3 ประการในการพัฒนาส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองอย่างได้ผล ดังนี้

1. การใช้ภาษาเชิงบวก หมายถึง กระบวนการที่บุคคลให้การเสริมแรงภาพลักษณ์ของตน โดยชี้ให้เห็นถึงลักษณะทางบวกของตน เช่น ลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นหรือบุคลิกภาพที่น่าภาคภูมิใจ

2. การยอมรับคำยกย่องชมเชย คือ เมื่อมีบุคคลโดยยกย่องชมเชยก็แสดงการยอมรับโดยปราศจากท่าทีหรือคำพูดที่แสดงการถ่อมตน แต่ควรใช้ประโยชน์แสดงความยินดีแทน วิธีนี้จะเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมจะทำให้บุคคลประทับใจ และมองตนเองในทางบวกมากขึ้น

3. การฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออก เป็นวิธีที่จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมในเชิงบวก ซาสส์ (Sasse 1987: 49, อ้างถึงใน ชาญวุฒิ วงษ์เพ็ง 2537: 9) เสนอวิธีการสร้างเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

1. สร้างความมั่นใจในตนเอง โดยนึกถึงความสำเร็จข้างหน้าในชีวิต

2. ระลึกถึงตนเองเมื่อสามารถทำงานให้ลุล่วงไปด้วยดี โดยให้รางวัลตนเอง เช่น อาจชมเชยตนเอง หรือให้สิ่งที่มีความหมาย สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราก่อความรู้สึกที่ดีต่องานที่เราทำมากขึ้น ซึ่งแน่นอนที่สุดย่อมส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

3. สะสมบันทึกความสำเร็จ หาสมุดบันทึกเพื่อเขียนบันทึกความสำเร็จที่เราได้รับ สิ่งที่เราทำได้ดีเป็นเวลาติดต่อกันหลาย ๆ สัปดาห์ หรือหลายเดือน โดยอาจจะเป็นความสำเร็จในโครงการต่าง ๆ การช่วยให้ผู้อื่นมีความสุข งานในโรงเรียน การทำงาน หรือด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญสำหรับตน

5.5 ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้จากลักษณะท่าทาง น้ำเสียง คำพูด และการกระทำ ซึ่งอาจจะแสดงออกมาโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ แบรินเดน (Branden 1966: 14, อ้างถึงใน ภาวิณี ธนาบดีธรรมจารี 2540: 21) ได้สรุปพฤติกรรมการแสดงออกทางร่างกายของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง ไว้ดังนี้

1. มีความยินดีที่มีชีวิต มีความสนุกสนานรื่นเริง ประกายตาแจ่มใส
2. สามารถชมเชยหรือกล่าวอะไรอย่างตรงไปตรงมาด้วยความซื่อสัตย์
3. มีความสามารถในการวิจารณ์ ยอมรับความผิดพลาดของตนเองได้
4. ความเป็นอิสระในการแสดงความรู้สึก และรับฟังคำแนะนำด้วยความพึงพอใจ
5. สามารถพูดหรือกระทำในสิ่งที่ง่ายหรือเป็นไปได้
6. มีความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างคำพูด และกิริยาท่าทางอย่างธรรมชาติ
7. การมีอารมณ์ขัน มองเห็นสิ่งดีในตนเอง และผู้อื่น
8. มีความเปิดเผย และกระตือรือร้นในการรับประสบการณ์ และ โอกาสใหม่ ๆ ของ

ชีวิต

9. มีความยืดหยุ่นในการตอบสนอง มีความคิดสร้างสรรค์ และอารมณ์ดีอยู่เสมอ
10. มีความพอใจที่ได้เป็นเจ้าของ
11. สามารถทนต่อแรงกดดัน ความเครียดต่าง ๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1984: 5, อ้างถึงใน อรุมา พุ่มสวัสดิ์ 2539: 15-16) ยังได้แบ่งลักษณะของบุคคลที่มีความรู้สึกที่มีคุณค่าในตนไว้ 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ

1. บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านบวก มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ไม่หวั่นไหวต่อการวิจารณ์ หรือตำหนิจากบุคคลอื่นได้ง่าย มีลักษณะของการยอมรับตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใฝ่ใจ และสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างละเอียดอ่อน สามารถแสดงความคิดเห็น และความต้องการของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง ใช้กลไกการป้องกันตนเองน้อย มักเป็นผู้ริเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นก่อน มีความยืดหยุ่นมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ มีความกระตือรือร้นกล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ พอใจที่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีความวิตกกังวลน้อย ซึ่งโดยภาพรวมแล้วบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความสุข และใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

2. บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะมีลักษณะแตกต่างจากบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง คือ ขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนอื่น ชอบเป็นผู้ฟังมากกว่าแสดงบทบาท ไม่มีความพยายามในการทำงานที่สลับซับซ้อน เมื่อพบอุปสรรคก็ละทิ้งงาน หลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหา ไม่มีความยืดหยุ่น มักจะยึดติดกับสิ่งที่เป็นอยู่มักจะคล้อยตามผู้อื่น ขอมรับคำพูดของคนอื่นที่กล่าวถึงตนในแง่ลบ ขาดความเชื่อมั่นที่จะปฏิเสธคำวิจารณ์ของผู้อื่น กลัวการทำให้ผู้อื่นโกรธ หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม ขาดพลังความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จ ใช้กลไกการป้องกันตนเอง คิดว่าเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับ ไม่สนใจ และเกิดความรู้สึกเสียใจบ่อย ๆ ลักษณะเหล่านี้มักจะพบกับบุคคลที่มีลักษณะเก็บกด ขี้อาย และหลีกเลี่ยงปัญหา

ลินเดนฟิลด์ (Lindenfield 1995: 4-9, อ้างถึงใน ปัทมา เรณูมาร 2539: 105) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงไว้ดังนี้

1. สงบ และรู้สึกผ่อนคลาย สามารถควบคุมตนเองได้แม้กำลังเผชิญกับความยุ่งยากและความท้าทายที่หวาดกลัวอยู่ก็ตามมักไม่ค่อยมีความเครียดปรากฏบนใบหน้า แม้จะผ่านการได้รับความกดดันอย่างสูงก็สามารถกลับคืนสู่ความสงบได้อย่างรวดเร็ว

2. ดูแลตนเองดี มีความเป็นอยู่ที่ดีในเรื่องของการดูแลตนเอง และการออกกำลังกาย ซึ่งรวมไปถึงการเลือกแบบการแต่งกาย และการไม่ทำลายตนเองด้วยการละเลยสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร การดื่ม และการนอนหลับ นอกจากนี้ยังดูแลร่างกายของตนเองเป็นพิเศษ เมื่อตกอยู่ภายใต้ความกดดันหรือการเจ็บป่วย

3. มีพลัง และมุ่งมั่นหมาย มีชีวิตชีวาทั้งร่างกายและจิตใจ สนุกสนานกับการทำงานในหน้าที่อย่างกระตือรือร้น มีแรงจูงใจสูง มีความคิดสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในทางที่ดี

4. เปิดเผย และแสดงความรู้สึก สามารถสื่อสารกันอย่างตรงไปตรงมา ทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง ซึ่งชี้ชัดถึงความรู้สึกที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นได้ทันที และสามารถควบคุมหรือหยุดความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้เมื่อต้องการ

5. คิดในทางที่ดี และมองโลกในแง่ดี มักจะไม่ค่อยมีความวิตกกังวล และความกลัว เมื่อพบความผิดพลาดขณะที่กำลังเรียนรู้ ประสบการณ์ซึ่งไม่คุ้นเคยก็จะสังเกตกระบวนการนั้นอย่างเปิดเผย และรู้สึกปลอดภัย ปลอดภัยจากความเครียดแล้วกลับมาแก้ปัญหาใหม่ด้วยความตื่นตัว และมองเห็นโอกาสในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาในสิ่งที่เขาสนใจ

6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถกระทำการต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ และเป็นตัวของตัวเอง พึ่งพาตนเองได้โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้อื่นคอยชี้แนะ

7. มีความสามารถในการเข้าสังคม และร่วมมือกับผู้อื่นได้ สามารถเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม และสามารถประนีประนอมเพื่อความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน บุคคลเหล่านี้สามารถชื่นชมความสำเร็จของผู้อื่นได้ อีกทั้งยังสนับสนุนให้กำลังใจในการพัฒนาของบุคคลอื่นอีกด้วย แม้จะก้าวไปสู่การเป็นผู้นำก็สามารถแบ่งปันพลังอำนาจได้อย่างเหมาะสม

8. มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม สามารถยื่นกรานความต้องการ และสิทธิของตนได้

9. มีการพัฒนาตนเอง แม้บุคคลเหล่านี้จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงแล้ว ก็ยังคงตรวจสอบตนเองอยู่เสมอ มีความสุขกับการได้รับรู้ข้อบกพร่อง และความผิดพลาดของตนเอง อันจะสามารถพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นได้

นอกจากนี้ ซาเทียร์ (Satir 1976: 28, อ้างถึงใน ปัทมา เรณูมาร 2539: 111) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงไว้ว่า จะเป็นผู้ที่มีการสื่อสารอย่างเหมาะสมมีแนวคิดในการดำรงชีวิตที่สามารถรักตนเอง และรักผู้อื่นได้ มีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลสามารถยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตระหนักรู้ในทางเลือกต่าง ๆ และมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเพื่อไปสู่เป้าหมายด้วยความสุข และความสำเร็จในชีวิต บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะสามารถเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้โดยไม่ย่อท้อ สามารถยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวัง ท้อแท้ใจ และสร้างความหวังใหม่ในชีวิต นอกจากนี้บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มักจะมีโอกาสได้รับความทุกข์ทรมานจากอาการจิตสรีระแปรปรวน เช่น วิตกกังวล โรคนอนไม่หลับ ปวดศีรษะ กัดเล็บ หัวใจเต้น รวมทั้งภาวะซึมเศร้าด้วย เท่าที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สมควรจะมี และได้รับการส่งเสริมให้เกิดกับทุกคนเพื่อไม่ให้เกิดความเครียด และส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตของตนเองขึ้นได้ ซึ่งการทำงานก็เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่ต้องการให้ตนเองเป็นคนมีประโยชน์และมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถเพียงพอสำหรับการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญ มีความกระตือรือร้น กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ พยายามที่จะใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีความวิตกกังวลน้อย ดังนั้น อปพร. ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความสุขในการทำงานและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเชื่อมั่นในการเผชิญกับเหตุการณ์สาธารณภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนได้เป็นอย่างดี

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและศึกษาหาข้อมูล พบว่า ไม่มีผู้วิจัย เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานที่มีผู้ได้ศึกษาและทำการวิจัย ดังนี้

ซุอินน์และคณะ (Suinn et al. 1962: 473-474, อ้างถึงใน ภาวิณี นาวาพานิช 2537: 58) ศึกษาเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ได้ให้ข้อสรุปว่า ในบุคคลที่มีความรู้สึกลึกซึ้งต่อการทำงานสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงตามไปด้วย หรือในทางกลับกันบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงก็มักจะมี ความรู้สึกลึกซึ้งต่องานในหน้าที่ของตนในทางที่สูงเช่นกัน

ริคแมน และคณะ (Rychkman et al. 1971: 305 - 310, อ้างถึงใน ภาวิณี นาวาพานิช 2537: 58) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตน ความเชื่ออำนาจในตน และ ประสิทธิภาพความสำเร็จ และความล้มเหลวกับความสามารถในการทำงานจากนักศึกษา มหาวิทยาลัยไมน์ จำนวน 145 คน พบว่า ความภาคภูมิใจในตน และความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงาน

จากงานวิจัยและแนวคิดเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง พอสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำความภาคภูมิใจในตนเองมาเป็นตัวแปรทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมมีพื้นฐานมาจากการศึกษาทางจิตวิทยาสังคม จัดเป็นวิธีการสำคัญของการป้องกันและควบคุมปัญหา รวมถึงเป็นการส่งเสริมการช่วยเหลือกันระหว่างบุคคลกับสมาชิกของครอบครัว กลุ่ม ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีการศึกษาผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมสุขภาพของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ ก่อให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมหลายรูปแบบ ที่มีทั้งความแตกต่างและความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงได้นำการสนับสนุนทางสังคมมาเป็นตัวแปร ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. เทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม

6.1 ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. ของเทศบาล เป็นการส่งเสริมช่วยเหลือระหว่างองค์กรของรัฐกับสมาชิก อปพร. ซึ่งมีความสำคัญในการป้องกันและควบคุมปัญหาหรือ

ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชน การที่ อปพร. ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลทางด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสิ่งของ และการฝึกอบรมในด้านความรู้ความสามารถต่างๆ ในการป้องกันภัยพิบัติ ผลของการสนับสนุนมีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

บาร์ริรา (Barrera 1981:70, อ้างถึงใน กนกทอง สุวรรณบุลย์ 2545: 67) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ความใกล้ชิดการช่วยเหลือโดยให้สิ่งของ แรงงาน เวลา การให้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการให้ข้อมูลป้อนกลับ ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลตนเองในสังคม

คอบบ์ (Cobb 1976: 300, อ้างถึงใน กนกทอง สุวรรณบุลย์ 2545: 66) ได้ให้ความหมายว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่บุคคลได้รับข้อมูลหรือข่าวสารที่ทำให้เขาเชื่อว่ามีคนรักและเอาใจใส่ มีคนยกย่องและมองเห็นคุณค่า รวมทั้งรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

เฮาส์ (House 1981, อ้างถึงใน วรรณญา มุรินทร์ 2541: 35) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลประกอบด้วย การสนับสนุนด้านอารมณ์ ซึ่งเกิดจากความใกล้ชิดผูกพัน ความรักห่วงใย ความไว้วางใจ การสนับสนุนด้านความคิด การตัดสินใจ ซึ่งเกิดจากการยอมรับนับถือ เห็นถึงคุณค่า และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คำแนะนำ ข้อมูล วัตถุสิ่งของ หรือบริการต่าง ๆ ตลอดจนการให้ข้อมูลป้อนกลับและข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และการประเมินตนเอง

ฮับบาร์ค มูเลนแคมป์ และบราวน์ (Hubbarc, Muhlenkamp and Brown 1984: 266, อ้างถึงใน กนกทอง สุวรรณบุลย์ 2545: 66) ได้สรุปว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นโครงสร้างหลายมิติ ซึ่งประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารในแง่ดีทำให้มีความรู้สึกผูกพัน มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยคำนึงถึงแหล่งที่มาด้วย

คาห์น (Kahn 1979: 85, อ้างถึงใน กนกทอง สุวรรณบุลย์ 2545: 66) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปฏิสัมพันธ์อย่างมีจุดมุ่งหมายระหว่างบุคคล ทำให้เกิดความผูกพันในแง่ดีจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านเงินทองสิ่งของหรืออื่น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ อาจเกิดเพียงอย่างเดียวหรือมากกว่าหนึ่งอย่าง

ดวงเดือน มุลประดับ (2541: 42) ได้สรุปว่า แรงสนับสนุนทางสังคมเป็นความช่วยเหลือ ประคับประคองจากบุคคลอื่นทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม วัตถุสิ่งของ การเงิน ข้อมูล จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งมีผลต่อการลดระดับความเครียดและวิกฤตการณ์ในชีวิตได้ ทำให้บุคคลเกิดความมั่นคงทางอารมณ์ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

วรัญญา มุนินทร์ (2541: 37) ได้สรุปความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่า เป็น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล และบุคคลกับเครือข่ายสังคม ในรูปของการสนับสนุน ช่วยเหลือในด้านข้อมูล คำแนะนำ วัตถุ สิ่งของ เงินทอง หรือแรงงาน ทำให้บุคคลรับรู้และพึงพอใจว่ามีคนรัก เอาใจใส่ ยอมรับ และเห็นคุณค่า รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งการสนับสนุนนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญต่อความเครียดและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

ในที่นี้ขอสรุปความหมายของ การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลมีความพึงพอใจจากการได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูล ในด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสิ่งของ และด้านความรู้ความสามารถต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อตนเอง ผลของการสนับสนุนทำให้บุคคลสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้ตามต้องการ ส่งผลให้บุคคลมีการดำเนินชีวิตที่เป็นปกติสุข มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.2 ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม

บาร์ริรา และอินลีย์ (Barrera and Ainley 1983: 133-143, อ้างถึงใน กนกทอง สุวรรณบุลย์ 2545: 68) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมจะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลในด้านเงิน วัสดุอื่น ๆ ที่อยู่อาศัย และการให้ปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่

1. ให้ความช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพ ให้การประคับประคองและสนับสนุนด้านจิตใจ ทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม มีความอบอุ่น รู้สึกมีคนอื่นห่วงใยและเอาใจใส่
2. ให้คำแนะนำข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับในสิ่งที่ได้กระทำ เพื่อให้บุคคลได้ปรับปรุงแก้ไข หรือได้รับกำลังใจในสิ่งที่ได้ทำแล้ว และเสริมสร้างโอกาสให้บุคคลมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ

เฮาส์ (House 1981: 23) กล่าวว่า การมีสัมพันธภาพที่ดี ทั้งในงานและนอกงานเป็นเกราะป้องกันและขจัดความเครียดได้ดี จะเห็นได้ชัดเจนอย่างยิ่งสำหรับกรณี คนที่มีลักษณะชอบการสังคม การมีเพื่อนฝูง ญาติมิตรที่เข้าใจ จะช่วยให้เขามีกำลังใจความต้านทานในการรับความเครียดได้ดีขึ้น

เพนเดอร์ (Pender 1987: 396) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมจะส่งเสริมการเจริญเติบโต และการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกาย เป็นการเพิ่มคุณค่าของตนเอง ทำให้มีอารมณ์มั่นคง และมีความสุขในชีวิต ลดความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิต เป็นการดำรงไว้ซึ่งสุขภาพ มีการผ่อนคลาย ยินยอม รับรอง หรือทำให้เกิดความมั่นใจและคาดการณ์การกระทำของบุคคลนั้นว่าเป็นที่ต้องการของสังคม และแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นกันชนหรือเบาะรองรับเหตุการณ์ที่เป็นภาวะวิกฤตในชีวิต

6.3 ประเภทของการสนับสนุนทางสังคม

นักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาประเภทของการสนับสนุนทางสังคมไว้มีความแตกต่างกัน ดังนี้

จาคอบสัน (Jacobson 1986: 47-57 , อ้างถึงใน กนกทอง สุวรรณบุลย์ 2545 : 69) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคม เป็น 3 ชนิด คือ

1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้รู้สึกสบายใจ และเชื่อว่า มีบุคคลคอยห่วง เคารพนับถือ รัก หรือพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งแสดงถึงความเอาใจใส่และมั่นใจ
2. การสนับสนุนทางด้านสติปัญญา หมายถึง ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำที่จะช่วยให้บุคคลเข้าใจสิ่งต่าง ๆ และสามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลง
3. การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ หมายถึง สิ่งของและบริการต่าง ๆ ที่ช่วยแก้ปัญหาบางอย่างได้

เพนเดอร์ (Pender 1987: 257, อ้างถึงใน กนกทอง สุวรรณบุลย์ 2545: 71) แบ่งชนิดของการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ เป็นการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นการช่วยในสภาวะซึมเศร้า
2. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการช่วยเหลือบุคคลให้เกิดความเข้าใจว่าควรทำอะไรถึงจะมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อตนเอง
3. การช่วยเหลือด้านทรัพยากร เป็นการให้ความช่วยเหลือในเรื่องงาน เช่น ช่วยเตรียมอาหาร หรือช่วยดูแลลูก เพื่อให้มารดาได้มีเวลาในการทำกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจ
4. การยอมรับ การยอมรับช่วยให้บุคคลแต่ละคนเข้าใจภาวะ และศักยภาพที่เป็นของตนเอง

เชฟเฟอร์ และคณะ (Schaefer and others 1981: 381-406, อ้างถึงใน กนกทอง สุวรรณบุลย์ 2545: 69) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ หมายถึง ความผูกพันใกล้ชิด การได้รับการยืนยัน ทำให้บุคคลได้รับความรัก หรือได้รับการดูแล เอาใจใส่
2. การสนับสนุนด้านสิ่งของ หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือด้านวัตถุสิ่งของและบริการ
3. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทำให้บุคคลสามารถนำไปแก้ปัญหา หรือข้อมูลป้อนกลับทำให้บุคคลรับรู้ถึงพฤติกรรมและการปฏิบัติตน

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการแบ่งประเภทการสนับสนุนทางสังคมของ เชฟเฟอร์ และคณะ ซึ่งมีความครอบคลุมในการปฏิบัติงานของ อปพร. โดยศึกษาการสนับสนุนทางสังคมในด้านต่าง ๆ จากศูนย์ อปพร. ของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

ไวส์ (Weiss 1974: 130) กล่าวถึงชนิดของการสนับสนุนทางสังคมว่ามี 6 ชนิด คือ

1. การได้รับความผูกพันใกล้ชิดสนิทสนม เป็นสัมพันธภาพแห่งความใกล้ชิด ที่ทำให้รู้สึกว่าคุณเป็นที่รักและได้รับการดูแลเอาใจใส่ซึ่งมักจะได้รับจากบุคคลใกล้ชิด เช่น คู่สมรส เพื่อนสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ถ้าบุคคลขาดการสนับสนุนชนิดนี้ จะมีความรู้สึกถูกแยกจากอารมณ์ หรือรู้สึกเดียวดาย

2. การได้มีโอกาสเลี้ยงดูผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดู หรือช่วยเหลือบุคคลอื่นและพึ่งพาผู้อื่นได้ ถ้าขาดการสนับสนุนชนิดนี้ จะทำให้บุคคลรู้สึกว่าชีวิตนี้ไร้ค่า

3. การมีส่วนร่วมสังคมหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หมายถึง การมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมในสังคมทำให้มีการแข่งขัน แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีความห่วงใยเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้าขาดการสนับสนุนชนิดนี้ ทำให้บุคคลรู้สึกถูกแยกจากสังคม

4. การได้รับกำลังใจว่าเป็นผู้มีคุณค่า หมายถึง การที่บุคคลได้รับการเคารพ ยกย่อง และชื่นชมที่สามารถแสดงบทบาททางสังคม อันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในครอบครัวและสังคม ถ้าขาดการสนับสนุนชนิดนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกขาดความเชื่อมั่น หรือไร้ประโยชน์

5. ความเชื่อมั่นในความเป็นมิตรที่ดี การสนับสนุนชนิดนี้จะได้มาจากครอบครัว หรือเครือข่าย ซึ่งมีความคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือห่วงใยซึ่งกันและกัน ถ้าขาดจะทำให้บุคคลรู้สึกว่าขาดความมั่นคงและถูกทอดทิ้ง

6. การได้รับคำชี้แนะ หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือทางอารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร จากบุคคลที่ตนศรัทธาและเชื่อมั่น ในช่วงที่บุคคลเผชิญกับความเครียดหรือภาวะวิกฤต ถ้าขาดการสนับสนุนชนิดนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง

โดยสรุป การสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม หมายถึงการที่ อปพร. ได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์เทศบาลที่ติดต่อสัมพันธ์กัน ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูล ในด้านอารมณ์ ในด้านจิตใจ ด้านสิ่งของ และด้านความรู้ความสามารถต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อตนเอง ผลของการสนับสนุนทางสังคม ทำให้ อปพร. มีการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคม

การได้รับการสนับสนุนทางสังคม กับ การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นการผลักดันส่งเสริมสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนไว้ดังนี้

ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์ และคณะ (2539, อ้างถึงใน ประกอบพร สันธรัตน์ 2542: 50) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. ณ ศูนย์ สาธารณสุขมูลฐาน (ศสมช.) จังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว ระยะเวลาปฏิบัติงาน การรับรู้บทบาทหน้าที่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน แรงสนับสนุนทางสังคมและการนิเทศงานจากเจ้าหน้าที่ระดับตำบล พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน ตามบทบาทหน้าที่

สุวารี สุขุมาลวรรณ (2533: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครสาธารณสุข ในโครงการสาธารณสุขมูลฐาน: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครนายก พบว่า ปัจจัยเรื่องความเพียงพอของสิ่งสนับสนุนการปฏิบัติงานของ อสม. และการประสานงาน ระหว่าง ผสส. กับ อสม. มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความ เชื่อมั่น ร้อยละ 95

อุไรวรรณ บุญสาธิพิทักษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนจังหวัดลพบุรี พบว่า การ สนับสนุนทางสังคม ได้แก่ การนิเทศงาน การศึกษาดูงาน การมีส่วนร่วมของชุมชน การรับรู้ บทบาทหน้าที่โดยรวม และแรงจูงใจโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตาม บทบาท หน้าที่ของ อสม. อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมานี้ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมเป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน การสนับสนุนทางสังคมเป็นสิ่งที่บุคคลได้รับจากบุคคลหรือกลุ่มคน แล้วมีผลทำให้ ผู้รับการสนับสนุนมีการปฏิบัติไปในทางที่ดี และเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีศักยภาพในการ ปฏิบัติงานมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลมาเป็นตัวแปรทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการทำงานเป็นทีมในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิผลนั้น ทำให้ผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพราะการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ต้องปฏิบัติงานเป็นทีม เป็นหมู่คณะในการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประสบภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนควรยึดหลักการทำงานร่วมกัน เน้นให้บุคลากรเห็นความสำคัญของกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพ

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสาระที่สำคัญที่เกี่ยวกับลักษณะการทำงานเป็นทีม คือ แนวคิดพื้นฐานของการร่วมทีม ความหมายของการทำงานเป็นทีม ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม และองค์ประกอบการทำงานเป็นทีม หลักในการทำงานเป็นทีม ซึ่งการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

7.1 แนวคิดพื้นฐานของการร่วมทีม

โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ไม่สามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ ต้องมีการร่วมทีมเป็นหมู่เป็นเหล่า โดยมีลักษณะพื้นฐานดังนี้คือ

1. ทีมแต่ละทีมต้องมีคนมาร่วมกันอย่างน้อยตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. ในทีมตัวอย่างมีการติดต่อสัมพันธ์กัน หรือมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในทีม
3. ทีมมักมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จูงใจหรือมีความพึงพอใจให้มีการรวมทีมกัน เช่น มีจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน
4. มีระบบพฤติกรรมที่มีแบบแผนเฉพาะที่สมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตาม
5. มีปทัสถานของทีม อาจเรียกว่ามาตรฐานเฉพาะที่ทีมกำหนดขึ้นเอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือควบคุมกำกับพฤติกรรมทางสังคมของทีม
6. สมาชิกมีบทบาทในความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ
7. ทีมแต่ละทีมมักมีทีมย่อยภายในไว้เป็นข่ายในการผูกพันต่อกัน และมูลเหตุในการรวมตัวของทีมนั้นประกอบด้วยมูลเหตุใหญ่ ๆ 2 ด้าน คือ

7.1 ด้านธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์สังคมไม่อาจอยู่โดดเดี่ยว มักแสวงหาการรวมกันเป็นหมู่อยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดและความมั่นคงปลอดภัย

7.2 การรวมทีมมีส่วนช่วยให้คนสามารถกระทำการ หรือมีความกล้าที่จะทำการ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลคนเดียวไม่อาจทำได้ นอกจากนี้มูลเหตุที่มีผลต่อการรวมทีมมีอีกหลายประการ เช่น

7.2.1 ความใกล้ชิดหรือความใกล้ชิดอันเนื่องมาจากแหล่งที่อยู่ที่ตั้งหรือ ความใกล้ชิดของสถานที่ทำงาน

7.2.2 ความสนใจและค่านิยมที่ตรงกัน

7.2.3 เหตุผลทางเศรษฐกิจ

7.2.4 ความต้องการหรือความปรารถนาส่วนบุคคล

โดยสรุปแล้ว การรวมทีมของมนุษย์นั้นเป็นธรรมชาติตามปกติวิสัยของมนุษย์ ซึ่งมี มูลเหตุที่แตกต่างกันหลายและสลับซับซ้อน ขึ้นอยู่กับโอกาส ความปรารถนาของบุคคล และ สภาพแวดล้อมรวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการรวมทีมเป็นสำคัญ (อุทัย บุญประเสริฐ 2532: 19-23)

7.2 ความหมายของการทำงานเป็นทีม

เดวิส (Davis 1988: 123-137, อ้างถึงใน ปทุมวดี หงษ์ประชา 2545: 27) กล่าวว่า ทีม หมายถึง การที่ทีมบุคคลหนึ่งที่ทำกิจกรรมหนึ่ง โดยมีการร่วมมือประสานกันเพื่อที่จะหาทางพัฒนา กิจกรรมนั้น ๆ ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

อัลเบรคท์ (Albrecht 1983: 182, อ้างถึงใน มาลินี ชวาร์โพนุลย์ 2533: 107) กล่าวว่า การที่จะทำให้ทีมมีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ทีมจะต้องมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

อรุณ รักธรรม (2533: 7) กล่าวว่า ทีมงาน คือ การร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งของทีมตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีเงื่อนไข ดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นไปโดยระบบเปิด มีการติดต่อประสานงานกันอย่างดี มีการเฉลี่ยรางวัล หรือความดีความชอบ ซึ่งเป็นผลสำเร็จของการทำงานร่วมกัน

2. มีผลตอบแทนต่อทีมมากกว่าบุคคล

3. มีการปรับปรุงการทำงานให้กระตือรือร้นต่อการทำงาน

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ทีมงาน หมายถึง ลักษณะการทำงานของคนในทีม มีปฏิสัมพันธ์ กันและมุ่งไปสู่เป้าหมายของผลผลิตในทิศทางเดียวกัน

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับทีมงานได้ว่า ทีมงานจะเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ก็ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจกันทำงาน มีปฏิสัมพันธ์และช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี เพื่อตอบสนองความต้องการของตน และ เป้าหมายของทีมงานนั่นเอง

7.3 ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม

ปัจจุบันทั้งในองค์กรของรัฐและเอกชนให้การยอมรับ และนิยมนำการบริหารงานโดยยึดหลักการทำงานร่วมกัน มีการนำการทำงานเป็นทีมมาใช้กันอย่างแพร่หลาย มีการสร้างทีมงานให้แข็งแกร่ง เพื่อเน้นให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิภาพได้ โดยเฉพาะคนไทยแล้วมีผู้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะคนไทยจำนวนมากยังขาดคุณสมบัติของการทำงานร่วมกัน หรือการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวที่ว่า “ธรรมชาติของคนไทยเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันว่า คนไทย 1 คน สามารถสู้กับคนต่างชาตินี้ได้ถึง 3 คน แต่ถ้าคนไทย 10 คน สู้กับคนต่างชาตินี้เพียง 3 คน ก็อาจแพ้เขาได้” คำกล่าวนี้อาจจะดูน่าขัน แต่เมื่อพิจารณาแล้วความน่าขันนี้แฝงไปด้วยความสำคัญยิ่ง และสามารถส่งผลต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับทีมจนถึงระดับชาติ ฉะนั้นน่าจะได้อะไรมาพิจารณากันดูอย่างลึกซึ้งกว้างขวาง และถ้าพิจารณาอย่างผิวเผินปัญหาดังกล่าวไม่น่าจะมีความสำคัญนัก เมื่อพิจารณาให้กว้างและลึกลงไปจะเห็นว่า ในการทำงานนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับทีมที่มีสมาชิกไม่กี่คนจนถึงระดับสูงที่ประกอบด้วยคนจำนวนมาก และยังเมื่อพิจารณาถึงความสำคัญซึ่งมากขึ้นไปจนถึงระดับประเทศแล้ว จุดนี้เน้นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะหากขาดความสามารถในการทำงานร่วมกันแล้ว ไม่ว่าจะตั้งวัตถุประสงค์ไว้สวยงามอย่างไร มีบุคลากรที่มีความรู้สูงมาก มีกำลังเงินที่พร้อมมูล แต่ความสามารถในการทำงานร่วมกันไม่มี ก็ย่อมจะไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น (ประทุมวดี หงษ์ประชา 2545: 34)

จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ตั้งแต่ระดับเล็กไปจนถึงระดับชาตินั้นมีความสำคัญมาก หากสังคมเล็ก ๆ ไม่สามารถที่จะร่วมงานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ประเทศชาติซึ่งเป็นผลรวมของสังคมเล็กเหล่านี้ก็ไม่สามารถเจริญก้าวหน้าไปได้ นอกจากนี้ผู้บริหารและนักจิตวิทยาองค์กรหลายคนก็เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานเป็นทีมจะต้องระดมความคิด และความสามารถที่แตกต่างกัน ในแต่ละบุคคลมาประสานสอดคล้องกันเมื่อประสานกันอย่างเหมาะสมแล้ว ก็จะช่วยให้การทำงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครฝ่ายพลเรือน (อปพร.) สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี ความสำคัญของการทำงานเป็นทีมนี้เป็นเรื่องที่เห็นได้ทั่วไป แต่เพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นอย่างเด่นชัด จึงขอประมวลเหตุผลมากล่าวให้เห็นอย่างชัดเจน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดในเรื่องพลัง การทำงานแต่เพียงคนเดียวให้สำเร็จนั้นย่อมเป็นการยากโดยเฉพาะในงานใหญ่ ๆ ลำพังคนเดียวคนเดียวนั้นไม่สามารถทำได้ จำเป็นต้องพึ่งพากำลังและแรงผู้อื่น ดังคำสุภาษิตโบราณกล่าวว่า “งานใดหากเหลือกำลังลาก ให้ออกปาก

บอกเขาช่วยแบกหาม” ดังนั้น การทำงานเป็นทีมจึงเป็นเรื่องจำเป็น โดยเฉพาะการทำงานใหญ่ ๆ หรือที่สลับซับซ้อน

2. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดและความแตกต่างในเรื่องสติปัญญา ความสามารถในการคิดจะทำงานใด ๆ หัวเดียวย่อมสู้หลายหัวไม่ได้ เพราะหลายหัวสามารถช่วยกันคิด ช่วยกันดูให้กว้างขึ้น รอบคอบขึ้น

3. มนุษย์เป็นสัตว์สังคมอยู่อย่างโดดเดี่ยวลำพังไม่ได้ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การที่มนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์สังคม ก็เพราะว่า มนุษย์มีความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น การที่มนุษย์มีโอกาที่จะอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงเป็นการสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นของมนุษย์

4. ลักษณะของสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ต้องทำงานร่วมกันทุกระดับ และทุกองค์กร หากเราไม่สามารถทำงานเป็นทีมแล้ว ก็จะเกิดปัญหาไปทุกระดับและทุกองค์กรเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอยู่ ความเจริญก้าวหน้าของสถาบันและของประเทศ

5. การทำงานเป็นทีมให้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานเดี่ยว เนื่องจากการมารวมตัวกันเป็นทีมนั้น มีความหมายมากกว่าการนำบุคคลมารวมกัน ตัวอย่างที่ได้ทดลองในประเทศญี่ปุ่นเมื่อให้คนงาน 1 คน ประกอบรองเท้า 3 คู่ต่อวัน ดังนั้นคนงาน 10 คน ประกอบรองเท้า 30 คู่ต่อวัน แต่ถ้าให้คนงาน 10 คนนี้ทำงานเป็นทีม ทีมงานนี้สามารถประกอบรองเท้าได้ 50 คู่ต่อวัน จากการทดลองนี้ชี้ให้เห็นชัดว่า การทำงานเป็นทีมให้ผลดีกว่าและมากกว่าการทำงานแบบต่างคนต่างทำ

6. การที่บุคคลได้มีโอกาสรวมกลุ่มกันทำงานเป็นทีมช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้จากผู้อื่นเกิดเป็นความเจริญงอกงามแห่งตนขึ้น ขณะเดียวกันความเจริญส่วนบุคคลก็จะส่งผลให้ทีมเจริญงอกงามตามไปด้วย

แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีม หากมีการฝึกฝนปฏิบัติจนให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

7.4 ลักษณะของปัจจัยที่ทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพ

การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยปัจจัยที่มีลักษณะหลาย ๆ ด้านที่เอื้ออำนวยให้ทุกคนได้มีการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจต่องาน ได้ผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การส่งเสริมความสามารถทางด้านการคิดริเริ่มนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากการที่คนเราสามารถเห็นสถานการณ์หลายด้าน ซึ่งการกระทำของทีมได้เพิ่มความสามารถทางความคิดริเริ่มของแต่ละคนใน

ทีมที่สามารถสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหา แม้แต่การตัดสินใจที่แต่ละคนไม่อาจสามารถทำได้ตามลำพัง

พิทยาพล บุญนาค (อ้างถึงใน ปทุมวดี หงษ์ประชา, 2545: 29) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม มีองค์ประกอบดังนี้

1. การไว้วางใจเชื่อใจกันและกัน
2. การมีบรรยากาศของการสนับสนุนกันและกัน
3. การติดต่อสื่อสารที่ดี
4. วัตถุประสงค์ของทีมมีความชัดเจน
5. มีการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง
6. การใช้ทรัพยากรบุคคลที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละคน

7. การควบคุมที่ดี
8. สิ่งแวดล้อมภายนอกทีมที่เอื้ออำนวย

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (อ้างถึงใน ปทุมวดี หงษ์ประชา 2545: 29) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมมีองค์ประกอบที่สำคัญด้วยกัน 10 ประการ ดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของทีมที่แน่นอนชัดเจน
2. มีการยอมรับความแตกต่างของบุคคลในทีม
3. บุคลากรในทีมร่วมมือร่วมใจกันทำงานไม่แข่งขัน
4. บรรยากาศของทีม
5. การสื่อข้อความในกลุ่มเป็นไปโดยสะดวก
6. ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของทีม
7. มาตรฐานในการปฏิบัติงานของทีม
8. มีความยืดหยุ่นในการรวมทีมสูง
9. มีการกำหนดบทบาทของคนในกลุ่มชัดเจน
10. มีการทบทวนประเมินผลและแก้ไขผลงานของทีมอยู่เสมอ

เกลดสไตน์ (Gladstien 1984: 499, อ้างถึงใน ปทุมวดี หงษ์ประชา 2545: 29) ได้เสนอรูปแบบทีมที่มีประสิทธิผล โดยการพิจารณาจากการปฏิบัติงานและความพึงพอใจ ซึ่งมีปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ระดับ คือ

1. ระดับทีม โดยพิจารณาจากการรวมทีม ซึ่งจะกระทบต่อแนวทางการปฏิบัติงาน โดยดูจากการมีทักษะอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน ความแตกต่างของสมาชิกด้านต่าง ๆ การ

ครององค์กรและครองงาน นอกจากนี้ยังมีโครงสร้างของทีม โดยการพิจารณาจากขนาดของทีม ความชัดเจนของบทบาทและเป้าประสงค์เฉพาะของการทำงานและการควบคุมงาน

2. ระดับองค์การพิจารณาจากทรัพยากรที่มีและโครงสร้างขององค์กร ปัจจัยเหล่านี้ต้องอาศัยกระบวนการของทีมเข้ามามีส่วนช่วยในการปฏิบัติ คือ การติดต่อแบบเปิดเผย การสนับสนุน ความขัดแย้ง การอภิปรายเกี่ยวกับยุทธวิธี การปฏิบัติ การจัดการจัดการภายในขอบเขตของทีมที่มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลของทีม โดยมีภาระงานของทีมเข้ามามีความสัมพันธ์ต่อกัน

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของทีม ลักษณะของทีมและการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิผลนั้นทำให้ผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ในการทำงานให้เกิดประสิทธิผลและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นสรุปได้ว่าการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลเข้าร่วมการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งทุกคนในทีมจะมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของทีม มีการติดต่อสื่อสาร ประสานงานและตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของทีม

7.5 หลักการในการทำงานเป็นทีม

ทีมงานประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลหลายประเภท ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในด้านความคิด ความเป็นอยู่ ความรู้ ความสามารถ ภูมิหลัง วิธีการเข้าถึงปัญหาและสิ่งต่าง ๆ อีกมากมาย ดังนั้น หากมีบุคคลหรือทีมงานเหล่านี้ ต้องมาทำงานร่วมกันหรือทำงานเป็นทีมในกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดในองค์กร หากการปฏิบัติหน้าที่นั้นไม่คำนึงถึงหลักการในการทำงานเป็นทีมแล้ว การทำงานนั้นย่อมไม่ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เพราะหลักการการทำงานเป็นทีมจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการปฏิบัติ และหน้าที่รับผิดชอบของผู้ที่อยู่ในทีม ได้ช่วยให้การทำงานเป็นทีมดำเนินไปอย่างราบรื่น และเกิดประสิทธิผล ดังแนวคิดของ วาร์นีย์ (Varney 1977: 154-155, อ้างถึงใน ปทุมวดี หงษ์ประชา 2545: 35) ได้เสนอหลักในการทำงานเป็นทีมไว้ดังนี้คือ

1. บทบาทของสมาชิกแต่ละคนในทีม มีความเข้าใจอันดีต่อทีม
2. เข้าใจทักษะของทีมและบทบาทหน้าที่ทั้งหมดขององค์กร
3. เพิ่มการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกทุกคนในทีมเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ซึ่งทำให้ทีมมีประสิทธิภาพ
4. มีการสนับสนุนระหว่างสมาชิกภายในทีมด้วยกัน

5. เข้าใจในกระบวนการของทีม พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในทีม เพื่อการทำงานด้วยกันอย่างใกล้ชิด

6. มีแนวทางการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
 7. สามารถใช้ความคิดที่แตกต่างกันให้เกิดประโยชน์มากกว่าการทำลาย
 8. มีความร่วมมือประสานงานระหว่างสมาชิกด้วยกันที่จะลดการแข่งขัน เพื่อเอาชนะกัน

9. การเพิ่มสมรรถภาพของทีมในการทำงานร่วมกับทีมอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

10. มีความรู้สึกที่ดีขึ้นต่อกันและกันระหว่างสมาชิกภายในทีม

วิชัย โธสุวรรณจินดา (2535: 41-46) ได้ให้หลักปฏิบัติการทำงานเป็นทีมไว้ดังนี้

1. ทีมต้องมีอุดมการณ์ที่แน่นอนซึ่งสมาชิกทุกคนยอมรับ
2. ถือความถูกต้องที่ไม่จำเป็นต้องถูกใจ
3. ประนีประนอม โดยมีน้ำใจขอความช่วยเหลือ เพื่อบรรลุเป้าหมายรวมเดียวกัน
4. อภัยซึ่งกันและกัน
5. อย่าพยายามเอาเปรียบกัน
6. ถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่ากัน
7. เคารพในสิทธิและเสรีภาพส่วนตัวของผู้อื่น
8. อย่าเด่นแต่คนเดียวต้องเด่นทั้งทีม
9. ถือว่า ปัญหา ที่เกิดขึ้นเป็นของธรรมดา
10. เมื่อมีปัญหาหรือไม่พอใจอย่าเก็บเอาไว้หรืออย่าไปพูดกลับหลัง แต่ให้นำปัญหามาพูดให้เข้าใจกัน

11. รู้จักแบ่งงานและประสานงานกัน

12. มีความคิดเป็นอิสระในการทำงานพอสมควร

13. ต้องปฏิบัติตามกฎหรือระเบียบของทีมอย่างเคร่งครัด

14. ยอมรับผิดเมื่อทำผิด

15. เมื่อมีการขัดแย้งกันในทีมให้ถือว่าเป็นการมองปัญหากันคนละด้าน

สุพัตรา สุภาพ (2536: 102-103) ได้กล่าวว่า หัวใจของการทำงานเป็นทีมต้อง “รู้จักคน” และ “รู้จักงาน” โดยมีลักษณะดังนี้

1. การให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน

2. มีการวางแผนงานล่วงหน้า เพื่อสมาชิกจะได้รู้ว่าต้องทำตามขั้นตอนอย่างไร
3. เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานว่าเป็นอย่างไร และต้องพยายามช่วยทำทุกอย่าง เพื่อให้เป้าหมายขององค์กรนั้นสัมฤทธิ์ผล
4. มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิก เพื่อให้ติดต่ออย่างมีประสิทธิภาพ
5. แบ่งงานให้แต่ละคนรับผิดชอบเอง งานจะได้ไม่ซ้ำซ้อน
6. การให้สมาชิกร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความผูกพันและความรับผิดชอบร่วมกัน
7. ให้ทีมมีความผูกพัน ยึดเหนี่ยวและมีความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
8. แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน
9. แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อทุกคนจะได้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันหาทางแก้ไขการปฏิบัติงานจะได้ดีขึ้น
10. ให้คนมีอารมณ์เหมือน ๆ กันอยู่ด้วยกันทีมจะได้มีพลัง
11. เลือกสรรสมาชิกที่มีความสามารถ เพื่อช่วยกันทำงานจะทำให้งานมีประสิทธิภาพ
12. สร้างแรงจูงใจให้แต่ละคนได้ถูกต้อง ไม่ว่าจะทำงานเพื่อความพอใจหรือเพื่อความมั่นคง
13. เข้าใจบทบาทของตนที่จะต้องทำอะไรบ้างโดยไม่ก้าวท้าวผู้อื่น
14. สามารถใช้ข้อโต้แย้งในเชิงสร้างสรรค์มากกว่าการทำลาย
15. ส่งเสริมให้ทีมสามารถทำงานร่วมกับทีมอื่นได้
16. สนับสนุนกันและกันระหว่างสมาชิกของทีม โดยไม่ดูถูกหรือดูหมิ่นกัน

จากแนวความคิดข้างต้นนี้ พอจะประมวลหลักการทำงานเป็นทีมได้ดังนี้ คือ มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกันและเป็นไปอย่างชัดเจน ซึ่งสมาชิกทุกคนยอมรับและรับผิดชอบในเป้าหมายนั้น จำนวนสมาชิกมีพอสมควรที่จะทำความเข้าใจและติดต่อสื่อสารได้สะดวกทั่วถึง มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผย มีความไว้วางใจ เชื่อใจ ร่วมมือร่วมใจและประสานงานกันระหว่างสมาชิก มีการยอมรับและสนับสนุนซึ่งกันและกันในด้านความคิดและการใช้ความสามารถ มีความเข้าใจและร่วมมือกันในการแก้ปัญหา การตัดสินใจเกี่ยวกับงานมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้การทำงานเป็นทีมได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ทีมต้องการ

7.6 องค์ประกอบการทำงานเป็นทีม

ลักษณะของทีมงานที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ มีผู้ที่กล่าวถึงองค์ประกอบการทำงานเป็นทีม ดังนี้

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson 1987 : 401-409) กล่าวว่า ทีมที่ดี สมาชิกจะต้อง มีการพบปะกัน พูดคุยและแลกเปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งกันและกัน มีการร่วมมือกันทำงาน ที่ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ มีการทำงานเป็นหมู่คณะ มีกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้งานตามเป้าหมายเพื่อรักษาประสิทธิภาพในการทำงาน สมาชิกต้องมีความรู้สึกผูกพันกันภายในทีม จะต้องร่วมมือประสานงานด้วยความตั้งใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มด้วยความเต็มใจและยินดีปฏิบัติงานตามทิศทางของกลุ่ม

ทศพร ประเสริฐสุข (2535 : 163, อ้างถึงใน ประทุมวดี หงษ์ประสา 2545: 38) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. องค์ประกอบด้านสมาชิกทีมมีเจตนาที่ดีและตั้งใจทำงาน มีทักษะในการทำงาน มีความร่วมมือและประสานงานกันอย่างดีและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. องค์ประกอบด้านผู้นำทีม ผู้นำที่มีความสุข มีคุณสมบัติที่ดี รู้จักการใช้กระบวนการจูงใจ เอาใจใส่ต่อทีม โดยการเพิ่มพูนความรู้ให้สมาชิกในทีมเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน ใช้ข้อขัดแย้งเพื่อการเสริมสร้าง
3. องค์ประกอบด้านการจัดรูปแบบทีม มีเป้าหมายชัดเจน มีขอบเขตแน่นอน มีกลไกย้อนกลับเพื่อปรับปรุงผลงาน มีระบบที่สมาชิกเข้าใจดี มีการจัดรูปแบบในการประสานงานได้ดี เกิดความยึดเหนี่ยวในทีม แสวงหาวิธีการที่เหมาะสมอยู่เสมอ และจัดเงื่อนไขในการเสริมแรงได้ดี

สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. ที่จะเกิดขึ้นในชุมชน เพราะทีมที่ดีจะต้องมีการประสานงานกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการช่วยเหลือฟื้นฟูเมื่อเกิดภัยพิบัติ เพราะการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไม่สามารถกระทำได้เพียงบุคคลเดียว จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจในการป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นทั้งก่อนเกิดและหลังเกิด การทำงานเป็นทีมจึงเป็นหัวใจหลักในการปฏิบัติงานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

7.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีมกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้า พบว่า ไม่มีผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในการทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีมที่มีผู้ได้ศึกษาและทำการวิจัยเทียบเคียงกันดังนี้

ชุดิมา มาลัย (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นทีมของอาจารย์พยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า การทำงานเป็นทีมของอาจารย์พยาบาลในด้านการมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกัน การติดต่อสื่อสารอย่างเปิดเผย การทำงานร่วมกัน การสร้างความคล่องตัวในการทำงานอยู่ในระดับดี ส่วนขนาดของทีมไม่มีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมของอาจารย์พยาบาล มีตัวแปรร่วมด้านพฤติกรรมผู้บริหาร สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และประสบการณ์ทำงานมีส่วนร่วมในการพยากรณ์การทำงานเป็นทีมของอาจารย์พยาบาล

มาลินี ชาวไลพญูลย์ (2533: 107-108) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าพฤติกรรมของทีมที่มีอิทธิพลในทางบวกต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในระดับปานกลาง และตัวแปรการสนับสนุน เช่น รางวัลสำหรับการปฏิบัติงานของทีม การควบคุมการนิเทศ ความขัดแย้งของฝ่ายการจัดการ การติดต่อสื่อสาร การบริการของศูนย์วิชาการพิเศษเฉพาะของการทำงานและการควบคุมงาน ความชัดเจนของบทบาทและเป้าประสงค์การฝึกอบรม การให้คำปรึกษาทางวิชาการ การครองงาน การมีทักษะอย่างเพียงพอ ความสัมพันธ์ของผู้นำทีม ขนาดของทีมส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน

เสรี ลาซโรจน์ (2531 : 125-127) ได้ศึกษาและให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาบุคลากรและวิวัฒนาการการทำงานเป็นทีมน่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานอย่างถาวร เพราะนอกจากสมาชิกแต่ละคนได้รับการพัฒนาแล้ว ระบบงานที่ดีจะถูกนำมาใช้จนทุกคนเกิดความเคยชินฝังเป็นนิสัยติดตัวสืบไป หัวหน้าสถานศึกษาสามารถเริ่มสร้างทีมทำงานจากทีมงานย่อย ๆ แล้วจึงขยายทีมใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะงานจะถูกแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ซึ่งง่ายต่อการจัดทีมย่อย ๆ อยู่แล้ว เช่น งานวิชาการ งานทะเบียน งานแนะแนว เป็นต้น ในการทำงานลักษณะทีมนี้เป้าหมายรวมคือ การร่วมกันรับความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงานที่เกิดขึ้นเมื่อคนเกิดความเคยชินกับการทำงานเป็นทีมย่อย ๆ การรวมทีมใหญ่ย่อมง่าย เช่น การผสมทีมงานระหว่างงานแนะแนวกับงานปกครอง หรืออาจประสานทีมทำงานหมวดต่าง ๆ ทำโครงการใหญ่ร่วมกัน ซึ่งระบบราชการมักจะกำหนดวิธีและกระบวนการทำงานที่ค่อนข้างจะซับซ้อน โรงเรียนมีสภาพเป็นหน่วยงานที่มีความเบ็ดเสร็จในตัวระบบงานและขั้นตอน จึงควรดำเนินไปด้วยเหตุผลเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสามารถพัฒนาการสอนในลักษณะทีม เพราะการมีเพื่อนคู่หู หรือรวมเป็นทีมที่มีความสนใจตรงกันย่อมทำให้มีความรู้สึ้อยากทำงานของตนมากขึ้น และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างดี

ยูก (Yukl 1981: 154-157, อ้างถึงใน มาลินี ชาวลาโพบูลย์ 2533 : 108) ศึกษาพบว่า ความสามัคคีของทีม และการทำงานเป็นทีมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้ได้บังคับบัญชา และความกลมเกลียวกัน การแบ่งข้อมูลและความคิดเห็น เป็นมิตรช่วยเหลือกัน รวมทั้งให้ความร่วมมือกัน ดังนั้นถ้าผู้ได้บังคับบัญชามีความสำคัญส่วนตัวดี ความสามัคคีของทีมจะสูง มีความร่วมมือกันในหมู่ผู้ได้บังคับบัญชามากขึ้น ความสามัคคีของทีมจะเป็นตัวกำหนดผลการปฏิบัติงานของทีมที่ผู้ได้บังคับบัญชาต้องทำงานสัมพันธ์กัน รวมทั้งผลการปฏิบัติงานขึ้นกับความร่วมมือกัน ซึ่งทีมมีความสามัคคีกันมากต้องเป็นทีมขนาดเล็ก สมาชิกมีทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเหมือนกันรวมทั้งไม่มีการลาออกมาก ความสามัคคีเพิ่มมากขึ้นถ้าสมาชิกมีสิ่งล่อใจหรือมีจุดหมายร่วมกัน ไม่มีเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างสมาชิก

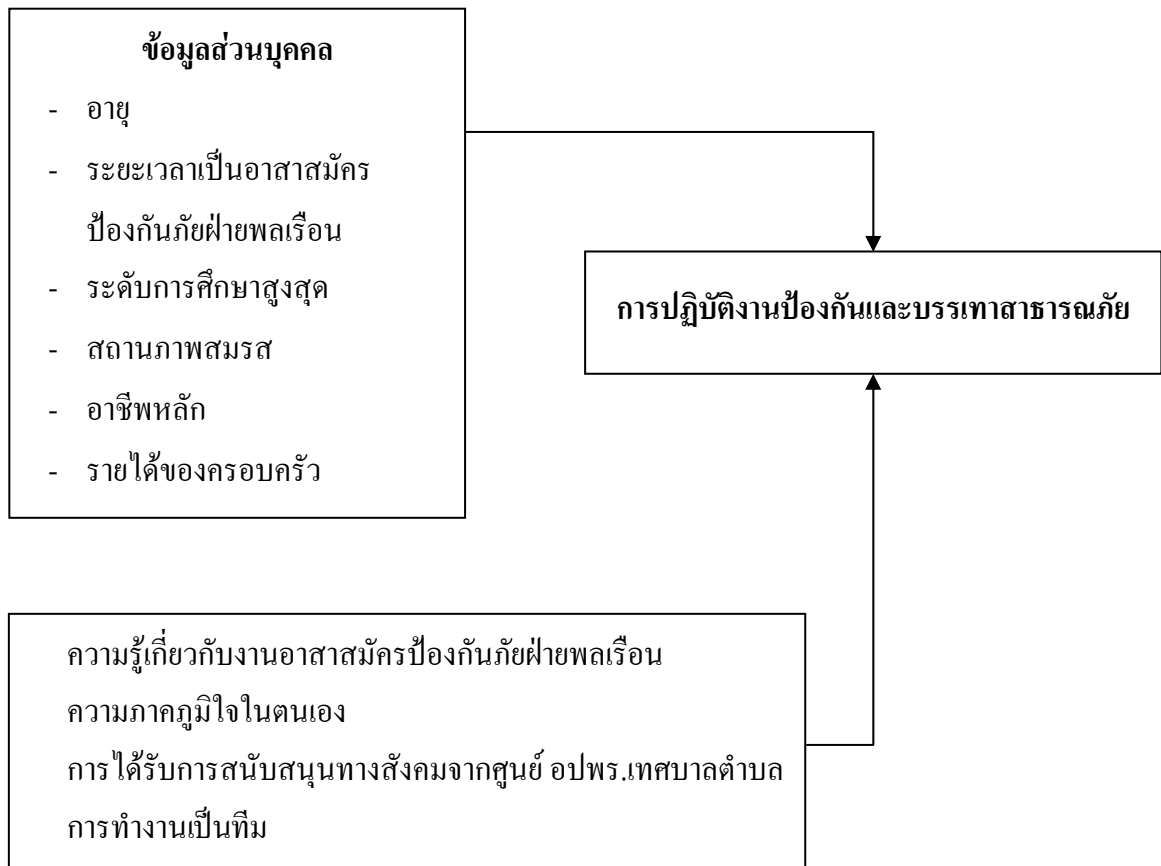
จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า การทำงานเป็นทีม เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำการทำงานเป็นทีมมาเป็นตัวแปรทำนายการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. ให้มีประสิทธิภาพและสำเร็จได้ตามแผนการดำเนินงานต้องอาศัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลของ อปพร. เอง ความรู้เกี่ยวกับงานของ อปพร. ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาเป็น อปพร. ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว และตัวแปรด้านความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล และการทำงานเป็นทีม มาเป็นตัวแปรอิสระในการทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยมีตัวแปรที่ศึกษา คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 13 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลสามพราน เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ เทศบาลตำบลศาลายา เทศบาลตำบลสามง่าม เทศบาลตำบลห้วยพลู เทศบาลตำบลนครชัยศรี เทศบาลตำบลบางเลน เทศบาลตำบลรางกระทุ่ม เทศบาลตำบลลำพญา เทศบาลตำบลบางหลวง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เทศบาลตำบลธรรมศาลา เทศบาลตำบลกำแพงแสน ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 674 คน (สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม 2550)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมครบตามหลักสูตรของการเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ซึ่งมีจำนวน 251 คน ได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Taro Yamane 1973: 886.) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่ยอมรับได้เท่ากับ .05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{674}{1 + (674 \times (0.05)^2)} = 251$$

จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย จำนวน 251 คน

กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากร จำแนกตามเทศบาลตำบล และทำการจับสลากให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่กำหนด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเทศบาล

เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 13 แห่ง		ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.	เทศบาลตำบลสามพราน	95	36
2.	เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่	105	39
3.	เทศบาลตำบลศาลายา	20	7
4.	เทศบาลตำบลสามง่าม	60	23
5.	เทศบาลตำบลห้วยพลู	6	2
6.	เทศบาลตำบลนครชัยศรี	100	37
7.	เทศบาลตำบลบางเลน	51	19
8.	เทศบาลตำบลรางกระทุ่ม	22	9
9.	เทศบาลตำบลลำพญา	16	6
10.	เทศบาลตำบลบางหลวง	10	4
11.	เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ	59	22
12.	เทศบาลตำบลธรรมศาลา	57	22
13.	เทศบาลตำบลกำแพงแสน	67	25
รวม		674	251

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรที่ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย

1.1.1 อายุแบ่งเป็น 3 กลุ่ม

- อายุ 18-25 ปี
- อายุ 26-35 ปี
- อายุ มากกว่า 35 ปีขึ้นไป

1.1.2 ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

- น้อยกว่า 1 ปี
- 1-2 ปี
- มากกว่า 2 ปีขึ้นไป

1.1.3 ระดับการศึกษาสูงสุด แบ่งเป็น 4 กลุ่ม

- ระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรืออนุปริญญา
- ระดับอุดมศึกษา

1.1.4 สถานภาพสมรส แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

- โสด
- สมรส
- หม้ายหรือหย่าร้าง

1.1.5 อาชีพหลัก แบ่งเป็น 4 กลุ่ม

- เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์)
- พาณิชยกรรม (ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว)
- รับจ้าง
- ข้าราชการ

1.1.6 รายได้ครอบครัว แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

- รายได้ไม่พอเพียง
- รายได้พอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บ
- รายได้พอเพียงและมีเหลือเก็บ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

1.3 ความภาคภูมิใจในตนเอง

1.4 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล

1.5 การทำงานเป็นทีม

1.6 การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร.

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษา ค้นคว้า เอกสารตำรา แล้วนำมาดัดแปลง ปรับปรุงและสร้างเพิ่มเติม โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ ได้แก่ อายุ ระยะเวลาเป็น อปพร. ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ลักษณะคำถามเป็นแบบถูกผิด มีคำถามทั้งหมด 28 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดความรู้ กำหนดดังนี้

ตอบถูก	ให้คะแนนเท่ากับ	1	คะแนน
ตอบผิด	ให้คะแนนเท่ากับ	0	คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินความรู้ในเรื่องการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินแบบอิงกลุ่ม ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยประยุกต์แนวคิดของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และอุษาวดี จันทรสนธิ (2537: 846-847, อ้างถึงใน ศิริขวัญ ตันไพบูลย์ 2549 : 72) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า $\bar{X} - 1S.D.$ หมายถึง มีความรู้ในเรื่องการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ $\bar{X} \pm 1S.D.$ หมายถึง มีความรู้ในเรื่องการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า $\bar{X} + 1S.D.$ หมายถึง มีความรู้ในเรื่องการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับมาก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองของ อปพร. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของ อปพร. ซึ่งเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ แต่ละข้อคำถาม เป็นข้อความที่แสดงถึงการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในด้านความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความที่แสดงถึงการมีความภาคภูมิใจในตนเองหากตอบมากที่สุด จนถึงน้อยที่สุด ให้คะแนน 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความที่ตรงกันข้ามจะให้คะแนนกลับกัน (ข้อ 9) ผู้ที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

เกณฑ์การแปลผลคะแนนระดับการมีความภาคภูมิใจในตนเองสามารถแปลผลจากระดับคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้วิธีการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best 1981: 179-182, อ้างถึงใน จิรนาถ บวรธรรมรัตน์ 2548: 50) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึงมีความภาคภูมิใจน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึงมีความภาคภูมิใจน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึงมีความภาคภูมิใจปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึงมีความภาคภูมิใจมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึงมีความภาคภูมิใจมากที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถาม การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล มีข้อความทั้งหมด 12 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบ มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีข้อให้เลือกตอบ 5 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมาก
- 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล สามารถแปลผลจากระดับคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล โดยใช้วิธีการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best 1981: 179-182, อ้างถึงใน จิรนาถ บวรธรรมรัตน์ 2548: 50) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนจากการวิเคราะห์ระดับการสนับสนุนทางสังคม เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากที่สุด

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถาม การทำงานเป็นทีม มีข้อคำถามทั้งหมด 21 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีข้อให้เลือกตอบ 5 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับน้อยที่สุด

หรือไม่ทำเช่นนั้นเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หากตอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความที่ตรงกันข้ามจะให้คะแนนกลับกัน (ข้อ 4, 12) ผู้ที่ได้คะแนนมาก แสดงว่ามีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

เกณฑ์การให้คะแนนระดับการทำงานเป็นทีม สามารถแปลผลจากระดับคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินการได้รับการทำงานเป็นทีม โดยใช้วิธีการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best 1981: 179-182, อ้างถึงใน จิรนาถ บวรธรรมรัตน์ 2548: 50) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนจากการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานเป็นทีม เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึงการปฏิบัติงานเป็นทีมน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึงการปฏิบัติงานเป็นทีมน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึงการปฏิบัติงานเป็นทีมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึงการปฏิบัติงานเป็นทีมมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึงการปฏิบัติงานเป็นทีมมากที่สุด

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. มีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีข้อให้เลือกตอบ 5 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระดับน้อยที่สุดหรือไม่ทำเช่นนั้นเลย

เกณฑ์การให้คะแนนระดับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สามารถแปลผลจากระดับคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยใช้วิธีการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best 1981: 179-182, อ้างถึงใน จิรนาถ บรรพธรรมรัตน์ 2548: 50) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึงการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึงการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึงการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึงการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึงการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากที่สุด

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล และการทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตโครงสร้างของเนื้อหา นำมาสร้างแบบสอบถาม และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

3. หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความชัดเจนของภาษา หลังจากนั้นนำผลการตรวจสอบไปปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วนำมาปรับปรุงอีกครั้ง ก่อนที่จะนำไปใช้ในการศึกษาต่อไป

5. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5.1 แบบวัดความรู้ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร Kr 20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson's Method, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2546) โดยใช้สูตรการหาความเชื่อมั่นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร Kr 20} \quad r_{tt} &= k/k-1 (1 - \sum pq / s^2) \\ \text{เมื่อ } r_{tt} &= \text{แทนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม} \\ k &= \text{แทนจำนวนข้อแบบสอบถาม} \\ s^2 &= \text{แทนความแปรปรวน} \\ p &= \text{แทนสัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่ง ๆ} \\ q &= \text{แทนสัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ} = 1 - p \end{aligned}$$

5.2 ผลการวิเคราะห์พบว่า

แบบสอบถามความรู้ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. จำนวน 28 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.880

แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.857

แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมของศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.911

แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของ อปพร. มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.835

แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.857

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ในการทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม เทศบาลตำบลทั้ง 13 แห่ง ในจังหวัดนครปฐม เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยใช้แบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 16 ตุลาคม 2550 ถึงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2550
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 251 คน และโดยฝากแบบสอบถามไว้กับหัวหน้าศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ทั้ง 13 แห่ง และได้แบบสอบถามกลับคืนมา 250 ฉบับ และทุกฉบับมีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 99.6

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจัดระเบียบ ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows. (Statistical Package for the Social Sciences) สำหรับการศึกษาทางสังคมศาสตร์ เพื่อประมวลผลข้อมูลและทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม การทำงานเป็นทีม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ ระยะเวลาเป็น อปพร. อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัวต่างกัน โดยใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และหากพบความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test for all possible comparisons) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่มีระดับการศึกษาสูงสุด และสถานภาพสมรสต่างกัน โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ t- test

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และการทำงานเป็นทีม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม” โดยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 250 มาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ระดับความภาคภูมิใจในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแตกต่างการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่มี อายุ ระยะเวลาปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรสต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม ที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Y	แทน	การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
X_1	แทน	ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
X_2	แทน	ความภาคภูมิใจในตนเอง
X_3	แทน	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล
X_4	แทน	การทำงานเป็นทีม
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
df	แทน	องศาอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่ากำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean Square)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)
R^2	แทน	ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)
Adj R^2	แทน	ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error of the Estimation)
R^2 Change	แทน	ประสิทธิภาพในการทำนายที่เพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระในสมการถดถอย
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficients)
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standard Regression Coefficients)
Constant (a)	แทน	ค่าคงที่
Over all F	แทน	สถิติทดสอบ F ของการทดสอบ
Min	แทน	คะแนนต่ำสุด
Max	แทน	คะแนนสูงสุด

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ระหว่าง 18 – 25 ปี	31	12.4
26 – 35 ปี	102	40.8
มากกว่า 35 ปีขึ้นไป	117	46.8
รวม	250	100.0
ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน		
น้อยกว่า 1 ปี	32	12.8
1 – 2 ปี	74	29.6
มากกว่า 2 ปี	144	57.6
รวม	250	100.0
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ระดับประถมศึกษา	45	18.0
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	104	41.6
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออนุปริญญา	82	32.8
ระดับอุดมศึกษา	19	7.6
รวม	250	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	74	29.6
สมรส	157	62.8
หม้ายหรือหย่าร้าง	19	7.6
รวม	250	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์)	52	20.8
พาณิชย์กรรม (ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว)	28	11.2
รับจ้าง	128	51.2
ข้าราชการ	42	16.8
รวม	250	100.0
รายได้ของครอบครัว		
ไม่พอเพียง	37	14.8
พอเพียง แต่ไม่เหลือเก็บ	127	50.8
พอเพียง และมีเหลือเก็บ	86	34.4
รวม	250	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้ ส่วนมากอายุอยู่ในช่วงอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.8 ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ร้อยละ 57.6 ส่วนมากจบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 59.6 ส่วนมาก มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 62.4 อาชีพหลักพบว่า ส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 51.2 มีรายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่พอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 50.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

2.1 การวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้ค่าร้อยละ ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย (น้อยกว่า 18 คะแนน)	29	11.6
ระดับปานกลาง (ตั้งแต่ 18 – 24 คะแนน)	204	81.6
ระดับมาก (มากกว่า 24 คะแนน)	17	6.8
$\bar{X} = 21.21$	S.D. = 2.916	Min = 6 Max = 26

จากตารางที่ 3 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 81.6 รองลงมา มีความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.6 และมีความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 6.8 ตามลำดับ

2.2 ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับของความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
ตัวแปรอิสระ			
ความภาคภูมิใจในตนเอง	3.85	.481	มาก
การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล	3.61	.588	มาก
การทำงานเป็นทีม	3.54	.408	มาก
ตัวแปรตาม			
การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.61	.587	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85, 3.61, 3.54$ และ 3.61 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตาม อายุ ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัว

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัว โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีระดับการศึกษา สถานภาพสมรสต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test และหากพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
18 – 25 ปี	31	3.54	.582	มาก
26 – 35 ปี	102	3.61	.534	มาก
มากกว่า 35 ปีขึ้นไป	117	3.62	.635	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุ มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, .361$ และ 3.62 ตามลำดับ)

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.195	.097	.756
ภายในกลุ่ม	247	85.658	.347	
รวม	249	85.852		

จากตารางที่ 6 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ระยะเวลาเป็น อปพร.	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
น้อยกว่า 1 ปี	32	3.31	.567	ปานกลาง
1 – 2 ปี	74	3.58	.524	มาก
มากกว่า 2 ปีขึ้นไป	144	3.68	.604	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 1- 2 ปี และ มากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58, 3.68$ ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อยกว่า 1 ปี มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$)

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	3.693	1.846	5.550*
ภายในกลุ่ม	247	82.160	.333	
รวม	249	85.852		

*p < .05

จากตารางที่ 8 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแตกต่างกัน

ระยะเวลาเป็น อปพร.	น้อยกว่า 1 ปี ($\bar{X} = 3.31$)	1 – 2 ปี ($\bar{X} = 3.58$)	มากกว่า 2 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.68$)
น้อยกว่า 1 ปี ($\bar{X} = 3.31$)	-		
1 – 2 ปี ($\bar{X} = 3.58$)	.269	-	
มากกว่า 2 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.68$)	.372*	.103	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 9 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อยกว่า 1 ปี ($\bar{X} = 3.68$ และ 3.31 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
ระดับประถมศึกษา	45	3.38	.745	ปานกลาง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	104	3.67	.485	มาก
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออนุปริญญา	82	3.68	.596	มาก
ระดับอุดมศึกษา	19	3.51	.587	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีการ ศึกษาสูงสุด ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออนุปริญญา และระดับอุดมศึกษา มีระดับของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67, 3.68$ และ 3.51 ตามลำดับ) และที่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา มีระดับของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$)

หมายเหตุ จากการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Test of Homogeneity of Variances) ปรากฏว่า ไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มระดับการศึกษาใหม่เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า และทำการวิเคราะห์โดยใช้ t – test ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	t
ระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น	149	3.58	.588	.869
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า	101	3.64	.586	

จากตารางที่ 11 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
โสด	75	3.59	.561	มาก
สมรส	156	3.64	.557	มาก
หม้ายหรือหย่าร้าง	19	3.37	.860	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรส ที่สมรสและโสด มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64, 3.59$ ตามลำดับ) และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพสมรสเป็นหม้ายหรือหย่าร้าง มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

หมายเหตุ จากการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Test of Homogeneity of Variances) ปรากฏว่า ไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มสถานภาพสมรสใหม่ เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ โสด/หม้ายหรือหย่าร้าง และสมรส และทำการวิเคราะห์โดยใช้ t-test ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	t
โสด / หม้ายหรือหย่าร้าง	94	3.55	.633	1.253
สมรส	156	3.64	.557	

จากตารางที่ 13 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัด
นครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
เกษตรกร (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์)	52	3.52	.577	มาก
พาณิชย์กรรม (ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว)	28	3.47	.636	ปานกลาง
รับจ้าง	128	3.68	.578	มาก
ข้าราชการ	42	3.58	.583	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัด
นครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพหลัก รับจ้าง ข้าราชการ เกษตรกรรม มีระดับ
การปฏิบัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68, 3.58, 3.52$ ตามลำดับ) และ
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอาชีพพาณิชย์กรรม มีระดับการปฏิบัติงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$)

ตารางที่ 15 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตาม
อาชีพหลัก

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	1.686	.562	1.643
ภายในกลุ่ม	246	84.166	.342	
รวม	249	85.852		

จากตารางที่ 15 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัด
นครปฐม ที่มีอาชีพหลักต่างกันมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ครอบครัว

รายได้ครอบครัว	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
ไม่พอเพียง	37	3.56	.736	มาก
พอเพียง แต่ไม่เหลือเก็บ	127	3.59	.578	มาก
พอเพียง และมีเหลือเก็บ	86	3.65	.532	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม โดยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีรายได้ครอบครัวพอเพียงและมีเหลือเก็บ มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.65$)

ตารางที่ 17 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้ครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	1.686	.562	.409
ภายในกลุ่ม	246	84.166	.342	
รวม	249	85.852		

จากตารางที่ 17 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม ที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ตัวแปร ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม ที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (X_1) ความภาคภูมิใจในตนเอง (X_2) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล (X_3) การทำงานเป็นทีม (X_4) และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Y) ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1.000				
X_2	-.254***	1.000			
X_3	-.210**	.388***	1.000		
X_4	-.147*	.612***	.546***	1.000	
Y	-.161*	.494***	.440***	.740***	1.000

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีความสัมพันธ์ทางลบกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ($r = -.161$) ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .494$ .440 และ .740 ตามลำดับ) โดยที่การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มากที่สุด ($r = .740$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง พบว่า ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กับความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล และการทำงานเป็นทีมของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีความสัมพันธ์กันทางลบ ($r = -.254, -.210, -.147$ ตามลำดับ) โดยที่การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล และการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ($r = .388, .612$ ตามลำดับ)

4.2 การวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม ที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม ที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ลำดับของตัวแปร ที่ได้รับการคัดเลือก	R	R ²	Adj R ²	R ² Change	b	Beta	t
1. การทำงานเป็นทีม (X ₄)	.740	.547	.546	.547	1.065	.740	17.321***
Constant(a) = -.167		S.E. = .396		Over all F = 300.015***			

***p < .001

จากตารางที่ 19 พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Y) ได้แก่ การทำงานเป็นทีม (X_4) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเพียงตัวเดียว และสามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ ร้อยละ 54.7

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปร ที่นำเข้าสมการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สามารถนำมาเขียนในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = -.167 + 1.065 (X_4)$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .740 (X_4)$$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม” ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตาม อายุ ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว 3) ศึกษาอิทธิพลของความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

เมื่อได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำตัวแปรแต่ละตัวมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ 1) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน 2) อาสาสมัครที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน 3) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน 4) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน 5) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน 6) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน 7) ความรู้เกี่ยวกับงาน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลใน จังหวัดนครปฐมทุกคน ที่อยู่ในวาระระหว่างทำการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 674 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัด นครปฐม จำนวน 251 คน ได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane 1973 : 725 – 727) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สำหรับความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่า (t-test) วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ตามลำดับความสำคัญของ ตัวแปรที่นำเข้ามา สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายการ ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลใน จังหวัดนครปฐม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 250 คน ส่วนมากมีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.8 ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือนเทศบาลตำบลมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ร้อยละ 57.6 ส่วนมากจบการศึกษาสูงสุดระดับ ประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 59.6 ส่วนมากมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 62.4 อาชีพหลัก พบว่า ส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 51.2 มีรายได้ของครอบครัว ส่วนมากพอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บคิดเป็นร้อยละ 50.8

2. ความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความภาคภูมิใจในตนเอง การ ได้รับการสนับสนุนทางสังคม การทำงานเป็นทีม และการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 81.6 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล มีความภาคภูมิใจในตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลมีการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากกว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อยกว่า 1 ปี ($\bar{X} = 3.68$ และ 3.31 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน

4. การวิเคราะห์ตัวแปร ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีม ที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล พบว่า การทำงานเป็นทีม ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสามารถทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ร้อยละ 54.7 และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลของการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่า ส่วนมากร้อยละ 81.6 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำมาวิเคราะห์รายชื่อ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับประเภทลักษณะภัยต่าง ๆ ทั้งภัยธรรมชาติและภัยของมนุษย์ กฎระเบียบในการเป็นสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แนวทางการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกระบวนการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การให้ความช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งเสริมในการฝึกอบรมให้ความรู้ตามหลักสูตรเกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ก่อนที่จะเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แต่ไม่มีการทบทวนความรู้หรือฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ อปพร. มีความรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ส่วนมากที่ตอบผิด ได้แก่ สาธารณภัยแบ่งออกเป็นกี่ประเภท (ตอบผิดร้อยละ 74.6) สัญลักษณ์ที่ติดบนภาชนะบรรจุสารเคมี มีการตอบผิดร้อยละ 52.4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการปฏิบัติงานจริง อปพร. ไม่ได้ใช้ความรู้ความจำในเรื่องประเภทของสาธารณภัย ส่วนเรื่องสัญลักษณ์อาจเป็นเพราะไม่ได้มีประสบการณ์ในการบรรเทาสาธารณภัยประเภทนี้บ่อย โดยที่การปฏิบัติงานของ อปพร. ส่วนมากเป็นการอำนวยความสะดวกด้านการจราจรในการจัดงานของ หมู่บ้าน วัด และชุมชนมากกว่า อีกทั้งความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีองค์ประกอบเป็นจำนวนมากหลากหลายสาขา เช่น ความหมายของงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความสำคัญในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปรัชญาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ลักษณะการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กฎระเบียบเกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ประกอบกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากจบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 59.6 อาจทำให้มีการรับรู้และการจดจำเนื้อหาในช่วงเข้ารับการฝึกอบรมการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงทำให้ขาดในส่วน of ความรู้ที่ได้รับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความภาคภูมิใจในตนเองของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนส่วนมากมีความภาคภูมิใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ มีความสามารถให้บริการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ และมีความสุขที่ได้เข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับสังคม ตัวอย่างจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เมื่อแยกเป็นรายชื่อ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เช่น ท่านมีความภาคภูมิใจที่สามารถให้การบริการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ ท่านเป็นคนที่มีอัธยาศัยดีจึงมีเพื่อนมากและเพื่อนร่วมงานยอมรับความคิดเห็นของท่าน ($\bar{X} = 3.84$)

1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) แสดงว่า ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพราะการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีเป้าหมายหลักเพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยร้ายแรงขึ้น จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ แต่หากเกิดภัยร้ายแรงขึ้นก็ต้องสามารถบรรเทาอันตรายหรือลดความเสียหายที่เกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ว่าด้วยการป้องกันฝ่ายพลเรือน หมายถึง การดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในการป้องกันและบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายอันเนื่องจากสาธารณภัย ภัยทางอากาศ หรือการก่อวินาศกรรม ไม่ว่าการดำเนินการนั้นจะกระทำก่อนการเกิดภัย ขณะเกิดภัย หรือภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นแล้ว และหมายรวมถึงการอพยพประชาชนและส่วนราชการเพื่อการนั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล พบว่า ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล อยู่ในระดับมาก เช่น ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลให้การสนับสนุนข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล อธิบายได้ว่า เนื่องจากว่างานป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนที่ดี

จากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล มีการสนับสนุนด้านความรู้ ให้คำแนะนำปรึกษา ให้แนวคิดในการดำเนินงาน เพื่อที่การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ผลการวิเคราะห์ระดับของการทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) การทำงานเป็นทีมในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพราะการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต้องปฏิบัติงานเป็นกลุ่มเป็นหมู่คณะในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ไม่สามารถทำงานเพียงคนเดียวหรือลำพังเพียงหน่วยงานเดียว อาสาสมัครควรยึดหลักการทำงานร่วมกัน เน้นให้บุคลากรเห็นความสำคัญของกระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นทีม ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพ นอกจากนั้นทีมงานย่อมประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลหลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านความคิด ความเป็นอยู่ ความรู้ ความสามารถ ภูมิหลัง วิธีการเข้าถึงปัญหาและการตัดสินใจในการแก้ปัญหา ดังนั้น หากการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่คำนึงถึงหลักการทำงานเป็นทีมแล้ว การทำงานนั้นย่อมไม่ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรบรรเทาสาธารณภัยได้

1.5 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) โดยเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแจ้งข่าวสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) ตัวอย่างจากแบบสอบถาม ท่านนำข่าวสารด้านสาธารณภัยมาแจกหรือประกาศให้บุคคลในชุมชนได้รับรู้ ด้านการประสานงาน ท่านประสานงานกับสมาชิกภายในทีมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{X} = 3.56$) ด้านการแนะนำบริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) ท่านได้ออกไปแจกจ่ายสิ่งของที่จำเป็นต่อการยังชีพให้แก่ประชาชนยังพื้นที่ที่ประสบภัยอย่างทันต่อเหตุการณ์ ด้านการบำบัดทุกข์ช่วยเหลือและฟื้นฟูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ท่านรายงานความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นระยะ ๆ ไปยังกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลอย่างเป็นปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติงานตามวินัย อปพร. อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ท่านปฏิบัติงานตามวินัยและกฎระเบียบของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอย่างเคร่งครัด ประกอบกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล มีความภาคภูมิใจในตนเอง ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล และมีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

ซุณน์ และคณะ (Suinn et al. 1962 : 473-474, อ้างถึงใน ภาวิณี นาวาพานิช 2537 : 58) สรุปได้ว่า ในเมื่อบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานสูงก็จะมีภาวะภาคภูมิใจในตนเองสูง และมีความรู้สึกที่ดีต่องานในหน้าที่ของตนในระดับสูงเช่นกัน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมก็มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ช่อทิพย์ บรรณรัตน์ และคณะ (2539 : บทคัดย่อ, อ้างถึงใน ประกอบพร สันธรัตน์ 2542 : 50) ที่ศึกษาพบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุขวารี สุขุมลวรรณ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยเรื่องความเพียงพอของสิ่งสนับสนุนการปฏิบัติงานของ อสม. และการประสานงานระหว่าง ผสส. กับ อสม. มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การวิเคราะห์ เปรียบเทียบการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ ระยะเวลาเป็น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้ ของครอบครัวแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 6

2.1 อายุ

ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลที่มีอายุต่างกันมีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกคนได้รับข้อมูลต่าง ๆ และมี รูปแบบการทำงานที่เหมือนกัน โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้จัดทำคู่มือในการ ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แต่ละศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลดำเนินการ โดยมี รูปแบบหลัก ๆ ในการปฏิบัติงานเป็นรูปแบบเดียวกัน ทุกคนจะต้องปฏิบัติงานคล้ายคลึงกัน และ พื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางจิตใจที่ต้องการทำงานด้วยความสมัครใจและต้องการช่วยเหลือชุมชน อยู่แล้ว กอปรลักษณะภูมิประเทศทั้ง 13 เทศบาลตำบลก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ยุพาพร สุภาคี (2547 : 83) ที่ศึกษาพบว่า อายุของ อสม. ไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันโรคและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของ อสม. อย่างไรก็ตามผลการวิจัย ครั้งนี้แตกต่างจากผลการศึกษาของ สกาวรัตน์ ลับเลิศบ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัย ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในงานสาธารณสุขมูลฐานเขตปริมณฑล จังหวัดนนทบุรี พบว่า อายุมีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน

2.2 ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล ที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน โดยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มากกว่า 2 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.68$) มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดีกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 1 – 2 ปี และน้อยกว่า 1 ปี ($\bar{X} = 3.58$ และ 3.31 ตามลำดับ) อธิบายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ได้รับทราบหลักการแนวทางในการดำเนินงานและเคยปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มากกว่า นอกจากนี้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีความชำนาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาการทำงาน 1-2 ปี และน้อยกว่า 1 ปี ดังนั้นจึงทำให้ระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่างกัน มีการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริขวัญ ตันทีไพบูลย์ (2549 : 121) ที่ศึกษาพบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิกสภาต่างกัน มีการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ระดับการศึกษาสูงสุด

ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน ผลการศึกษาค้นครั้งนี้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันนั้น ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เพราะว่าลักษณะงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะมีการใช้ทักษะในด้านการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการก่อนเกิดภัยพิบัติ ขณะเกิดภัยพิบัติ และภายหลังที่ภัยพิบัติผ่านพ้นไปแล้วก็ตาม ซึ่งการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีการมอบหมายให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนปฏิบัติ

นั้น หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบหรือมอบหมายงานให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดทุก ๆ ระดับ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเสมอภาคกัน และที่สำคัญอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ดังนั้นจึงทำให้ระดับการศึกษาสูงสุดไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริขวัญ ตันท์ไพบูลย์ (2549 : 118) ที่ศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ คำรพ พงศ์อาทิตย์ และคณะ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ อสม.

2.4 สถานภาพสมรส

ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนส่วนมากมีความสมัครใจเข้ามาปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยไม่ได้รับสิ่งตอบแทนใด ๆ และ อปพร. ส่วนมากจะมีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) จึงส่งผลให้ อปพร. ที่มีสถานภาพโสดหรือสมรสมีการปฏิบัติงานได้ไม่แตกต่างกัน และ อปพร. ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันทุก ๆ คน อยู่ในพื้นที่ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน สิ่งแวดล้อมเหมือน ๆ กัน และมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การบำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคมในชุมชน ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งได้รับการยกย่องชมเชยจากสังคมในชุมชนและครอบครัวในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นการปฏิบัติงานที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อรายได้ของครอบครัวหรือทำให้ไม่มีเวลาดูแลครอบครัว จึงไม่ปัญหาต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน เพราะการปฏิบัติหน้าที่นั้นจะใช้เวลาในการปฏิบัติงานไม่นานนัก และภัยพิบัติหรือสาธารณภัยนั้นนาน ๆ จะเกิดขึ้นสักครั้งหนึ่ง ทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ภรรยาหรือบุตรแต่อย่างใด เพราะฉะนั้นไม่ว่า อปพร. จะมีสถานภาพสมรสแตกต่างกันอย่างไรก็ไม่ได้ส่งผลการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คำรพ พงศ์อาทิตย์ และคณะ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า สถานภาพการสมรสไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร

2.5 อาชีพหลัก

ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า อปพร. ที่มีอาชีพหลักต่างกัน ส่วนมากมีระดับในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก เช่น อาชีพเกษตรกรกรรม ($\bar{X} = 3.52$) อาชีพรับจ้าง ($\bar{X} = 3.68$) ข้าราชการ ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนอาชีพพาณิชย์กรรม มีระดับในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) ซึ่งอาชีพหลักต่างกัน ของ อปพร. ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพราะทุก ๆ อาชีพ ต่างก็ให้ความสำคัญและตระหนักถึงความเสี่ยสละ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม และชาวบ้าน จะให้ความนับถือ อปพร. ที่ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และถือว่าเป็นบุคคลที่มีความเสี่ยสละให้กับส่วนรวมโดยไม่ได้รับผลตอบแทน และที่สำคัญ อปพร. มีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) มีการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาล ตำบลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) และที่สำคัญศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลได้ให้การสนับสนุนความรู้ มีการฝึกอบรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ประชาชนทุกอาชีพได้รับทราบข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่างก็ให้ความสนใจในเรื่องการป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชนและพร้อมที่จะช่วยเหลือดูแลชุมชนของตนด้วยความเต็มใจ ดังนั้นแม้ว่าอาชีพหลักจะต่างกัน แต่ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผลประโยชน์ของทุกคนทุกอาชีพ ฉะนั้นการที่มีอาชีพต่างกัน จึงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่อง การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริขวัญ ตันฑ์ไพบูลย์ (2549 : 119) ที่ศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ คำรพ พงศ์อาทิตย์ และคณะ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า อาชีพไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ อสม.

2.6 รายได้ของครอบครัว

ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า เนื่องจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ส่วนมากมีรายได้ของครอบครัวอยู่ในระดับพอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ

50.8 จึงไม่เกิดความเดือดร้อนที่จะต้องดิ้นรนประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ประกอบกับได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ($\bar{X} = 3.61$) และมีความภาคภูมิใจในตนเองในการเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ($\bar{X} = 3.85$) อยู่ในระดับสูง จึงมีความเสียสละและมุ่งมั่นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในการดูแลป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชงยุทธ ธนิกกุล (2546 : 93) ที่ศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในระบบสุขภาพภาคประชาชนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริขวัญ ตันท์ไพบูลย์ (2549 : 120) ที่ศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีต่างกัน มีการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนไม่แตกต่างกัน และจากการศึกษาของ คำพร พงศ์อาทิตย์ และคณะ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า รายได้ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ อสม.

3 ผลการวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล การทำงานเป็นทีมที่สามารถทำนายนการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม สรุปผลดังนี้

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ พบว่า การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีอำนาจในการทำนายนมากที่สุด โดยสามารถทำนายนการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ร้อยละ 54.7 ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ว่า การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายนการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลจังหวัดในนครปฐม ซึ่งแสดงผลดังนี้

การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเพียงตัวเดียว และสามารถทำนายนการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ร้อยละ 54.7 แสดงว่า การทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีบทบาทต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสูง อธิบายได้ว่า เมื่ออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ก็มีแนวโน้มที่มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาก เนื่องจากการทำงานเป็นทีมต้องมีหลักการในการปฏิบัติงาน เพราะทีมงานประกอบไปด้วยบุคคลหลากหลายประเภท มีความแตกต่างกันในด้านความคิด ความเป็นอยู่ ความรู้ ความสามารถ ภูมิหลัง วิธีการเข้าถึงปัญหาและสิ่งต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งการปฏิบัติงานเป็นทีมที่สามารถทำได้บรรลุเป้าหมายจะมีผลต่อภาวะจิตใจและอารมณ์ ซึ่งจะส่งเสริมให้

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีการปฏิบัติหน้าที่ รู้สึกตนเองมีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งในการทำประโยชน์ให้กับสังคมและส่วนรวม

ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ถูกเลือกเข้าสมการการทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แสดงว่า ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนส่วนมาก ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 81.6 มีความสัมพันธ์ทางลบกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ($r = -0.161$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติงานในชุมชนส่วนมากนั้น ได้รับประสบการณ์ในการทำงานซ้ำ ๆ แบบเดิมในชุมชน โดยที่อาสาสมัครแต่ละคนอาจมีความรู้มากหรือน้อย ซึ่งไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานเพราะสามารถปฏิบัติงานได้เหมือน ๆ กัน โดยไม่ต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยมามากนัก ส่วนมากจะเป็นการอำนวยความสะดวกด้านการจราจรในงานประเพณีของหมู่บ้าน วัด และชุมชน และได้ออกตรวจตราความปลอดภัยในชุมชนยามวิกาลมากกว่า ดังนั้นปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จึงไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ความภาคภูมิใจในตนเองไม่ถูกคัดเลือกเข้าสมการการทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แสดงว่า ความภาคภูมิใจในตนเองไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ทั้งนี้เนื่องจากว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอาสาเข้ามาปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนด้วยความสมัครใจไม่ได้ต้องการสิ่งตอบแทนใด ๆ และเมื่อวิเคราะห์ต่อไปพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) จากตัวอย่างแบบสอบถามท่านยังไม่ค่อยพอใจกับผลงานที่ทำ ซึ่งการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน อปพร. ส่วนมากจะปฏิบัติงานตามคำสั่งจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมักจะเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะหรือประสบการณ์ทำซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ จึงเป็นสาเหตุให้ความภาคภูมิใจในตนเองของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ไม่ถูกเลือกเข้าสมการ การทำนายการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อธิบายได้ว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ อปพร. ส่วนมาก จะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในด้านอารมณ์ จิตใจ สิ่งของ และด้านความรู้ความสามารถต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่จากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) และอาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติงานในชุมชนมีความตระหนักต่อภัยพิบัติและสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น จึงเกิดการยอมรับตอบทบทวนหน้าที่ของตนเองในการมาเป็น อปพร. เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน ซึ่ง อปพร. มีความตั้งใจและเต็มใจในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนั้นแม้ว่าศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลจะให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ก็ตาม ก็ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จึงสรุปได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการทำงานเป็นทีมมาก จะส่งผลให้มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. มากเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ตั้งแต่สังคมระดับเล็กไปจนถึงระดับจังหวัดนั้น มีความสำคัญมาก หากสังคมเล็กไม่สามารถที่จะร่วมงานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วประเทศชาติก็คง ไม่สามารถเจริญก้าวหน้าไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานเป็นทีมจะต้องระดมความคิด และความสามารถที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลมาประสานสอดคล้องกัน เมื่อประสานงานกันอย่างเหมาะสมแล้ว ก็จะส่งผลให้การทำงานสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี ซึ่งการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. ที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทศพร ประเสริฐสุข (2535: 103) ที่ได้ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีมว่าคือ การที่หลายบุคคลมาทำงานด้วยกันเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างเดียวกัน ทุกคนในทีมมีใจตรงกัน ทำงานร่วมกันอย่างเต็มความสามารถและประสานงานกันอย่างดีเพื่อแก้ปัญหา ทีมที่ดีจะต้องมีการประสานงานกันภายในกลุ่มกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการช่วยเหลือฟื้นฟูเมื่อเกิดภัยพิบัติ เพราะการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไม่สามารถกระทำได้ด้วยบุคคลเพียงคนเดียว จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันในการป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ การทำงานเป็นทีมจึงเป็นหัวใจหลักในการปฏิบัติงานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่วนความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล แม้ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แต่ก็ถือว่าทั้ง 3 ตัวแปร เป็นปัจจัยที่สำคัญของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะด้วยกัน 2 ด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า การทำงานเป็นทีมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญมาก และในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยปัจจัยที่มีลักษณะหลาย ๆ ด้าน ที่เอื้ออำนวยให้ทุกคนได้มีทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจต่องาน ได้ผลงานที่มีคุณภาพ มีการส่งเสริมความสามารถทางด้านความคิดริเริ่มอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการที่คนเราสามารถเห็นสถานการณ์หลายด้าน ซึ่งการกระทำของทีมได้เพิ่มความสามารถทางความคิดริเริ่มของแต่ละคนในทีมที่สามารถสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหา มีแต่การตัดสินใจที่แต่ละบุคคลไม่อาจทำได้ตามลำพัง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการทำงานเป็นทีม ดังนี้

1.1.1 ควรส่งเสริมให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเสมอภาคกัน เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของทีม

1.1.2 ควรส่งเสริมให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเข้าร่วมประชุมวางแผนงานในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการวางแผนงานล่วงหน้าเพื่อให้ อปพร. รู้ว่าจะต้องทำตามขั้นตอนอย่างไร

1.1.3 ควรจัดกิจกรรมให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้มีการพบปะกับสมาชิกของทีม เพราะจะทำให้เกิดความคุ้นเคยกันและสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างสนิทสนม ซึ่งจะส่งผลให้มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิก ทำให้การติดต่อสื่อสารกับทีมปฏิบัติงาน อปพร. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้กล่าวมานี้ จะทำให้ อปพร. สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ เพราะสาธารณภัยเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างฉุกเฉินจึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยเน้นในด้านการสื่อสาร การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและความเข้มแข็งภายในทีม ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่างกัน มีการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน ซึ่งระยะเวลาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) จากผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นความแตกต่างกันระหว่างระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน น้อยกว่า 1 ปี และ 1-2 ปี กับ มากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อยกว่า 1 ปี และ 1-2 ปี ควรมีการส่งเสริมในการปฏิบัติงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

1.2.1 ควรส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมทักษะการปฏิบัติงานเป็นประจำ มีการทำ โครงการฝึกอบรมระหว่างปีอย่างชัดเจน เช่น 3 ครั้งต่อ 1 ปี เพื่อจะทำให้ อปพร. มีความ ชำนาญ และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

1.2.2 ควรจัดให้มีการประชุมทีม อปพร. หลังจากการปฏิบัติงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยเสร็จแล้ว เพื่อประเมินทบทวนความรู้ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น เพื่อให้ทุกคนได้ช่วยกันคิดหาทางแก้ไขปัญหาของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยที่ควรแก้ไขในโอกาสต่อไป

1.2.3 ควรส่งเสริมให้มีการประชุมซักซ้อมเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในกรณีงานอาสาสมัครที่ไม่ใช่เหตุฉุกเฉิน

ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้กล่าวมานี้ จะทำให้ อปพร. ที่มีระยะเวลาเป็นอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อยกว่า 1 ปี และ 1-2 ปี ได้ฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพและมีความ ชำนาญในด้านการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.3 จากผลการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีความรู้ในระดับ ปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับงาน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีความสัมพันธ์ทางลบกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย ซึ่งหมายถึง มีความผกผันซึ่งไม่สอดคล้อง และไม่ไปในแนวทางเดียวกันคือ มีความรู้ เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาก แต่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยน้อย เมื่อผลของการวิจัยเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงได้สังเกตหาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับแบบสอบถามการวัดความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พบว่า บางข้อ คำถามของการวัดความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอาจเป็นข้อคำถามที่ง่ายและ ยากเกินไป จึงทำให้ผลของคะแนนมีความแตกต่างกันมาก เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ในโอกาสต่อไปหากจะมีการวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของความรู้ การออกแบบทดสอบควรมี จำนวนข้อให้ครอบคลุมเนื้อหาอย่างกว้างขวางและทำการทดสอบซ้ำหลาย ๆ ครั้งจากกลุ่มตัวอย่างที่

มีลักษณะเดียวกันและควรให้ความสำคัญกับการคำนวณหาค่าดัชนีความยากง่ายของแบบทดสอบนั้น ๆ ด้วย เพื่อที่จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.4 จากผลการศึกษาพบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ถึงแม้ว่าจะไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก ศูนย์ อปพร. ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า อปพร. ควรได้รับการส่งเสริมในด้านการให้กำลังใจ การได้รับคำยกย่องชมเชยในการปฏิบัติหน้าที่ของ อปพร. และสนับสนุนในด้านของจิตใจ โดยเฉพาะในเรื่องทัศนคติของประชาชน ให้มีทัศนคติที่ดีกับการเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชนในยามที่เกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ได้อย่างทันเหตุการณ์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในด้านการป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะความสามารถและประสบการณ์ ดังนั้น ทางศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ควรจะมีการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยการยกย่องและมอบรางวัลให้กับ อปพร. ที่มีการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี เพื่อที่จะทำให้อปพร. มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ในงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ และเมื่อมีการปฏิบัติดีอยู่แล้วก็จะทำให้อปพร. ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.5 จากผลการศึกษาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย ดังนั้นควรต้องมีการเสริมสร้างและพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองให้กับ อปพร. ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ หากแต่ต้องมีการปลูกฝังและเสริมสร้างให้เกิดขึ้น ทั้งด้วยตัวของบุคคลนั่นเอง และด้วยการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งแนวทางการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองนั้น จะแตกต่างกันไปตามสภาพการณ์และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่แต่ละคนได้รับ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างและพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองดังนี้

1.5.1 ควรส่งเสริมทักษะให้ อปพร. ฝึกทักษะในด้านการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีประสบการณ์ที่จะสามารถทำให้อปพร. นั้นมีทักษะเพิ่มขึ้น หรือมีอิทธิพลเหนือสถานการณ์ จะส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนมากยิ่งขึ้น

1.5.2 ให้การยอมรับ ให้ความสนใจ ยกย่องชมเชย เพื่อเป็นการแสดงให้อปพร. นั้นรู้ถึงความสำคัญของตนเอง

1.5.3 การให้โอกาสกับ อปพร. ที่จะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมส่วนตัวของบุคคลนั้น โดยสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีอิสระ ตามความคิด ความเชื่อ และความปรารถนาของตน

ตามที่กล่าวมาแล้ว การเสริมสร้างและพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและจะทำให้ อปพร. เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ก็จะส่งผลให้ อปพร. มีการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดีมากยิ่งขึ้นไป

ดังนั้น ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน ควรมีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่แท้จริง มีการประสานงาน มีการมอบหมายงานให้แก่ละทีม การให้การยอมรับในสายการบังคับบัญชา เพื่อให้เกิดการร่วมมือประสานงานกันในการพัฒนาภารกิจนั้นๆ ปัจจัยดังกล่าว เป็นการเอื้อต่อการที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมทั้งจะทำให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีความพึงพอใจและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีม ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมให้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น จากการวิจัยครั้งนี้ เช่น ภาระงานของทีม ตัวแปรทางสิ่งแวดล้อม แรงจูงใจในการทำงานเป็นทีม ฯลฯ เพื่อพัฒนาแนวทางของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่อไป

2.3 ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้ กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีเขตพื้นที่เสี่ยงในการเกิดสาธารณภัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ อปพร. มากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนกทอง สุวรรณบุลย์. “อิทธิพลของค่านิยมทางจริยธรรม สิ่งจูงใจ การสนับสนุนทางสังคมต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จังหวัดระยอง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

กนกวรรณ มุกดาสนิท. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจ การรับรู้บทบาทกับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานในเขตเมืองของบุคลากรสาธารณสุขเทศบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการพัฒนาระบบความปลอดภัยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผังเมืองรวม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาการศึกษา ดินแดน กรมการปกครอง, 2549.

โกสินทร์ เกษทอง. คำบรรยายการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หลักสูตรการศึกษาวิชายุทธศาสตร์ วันที่ 14 สิงหาคม 2534 ณ วิทยาลัยการทัพบก. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการทัพบก, 2534: 3. (อัดสำเนา)

ขวัญใจ พิมพ์มล. “ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ศ.ปวช.) วิทยาลัยช่างศิลป์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาชุมชนและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.

จรรยา ขุนทรง. “ความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

คำรพ พงศ์อาทิตย์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง.” งานวิจัยของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง, 2549.

จิตรา วสุวานิช. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.

จิรนาถ บรรพธรรมรัตน์. “พฤติกรรมเสี่ยงต่อการสร้างสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน
ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการเรียนการสอน (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา. “ผลการฝึกอบรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

ชุติมา มาลัย. “ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นทีมของอาจารย์พยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

เชาวณา อมรสงเจริญ. “ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,
2537.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. “ทีมงานมีความจำเป็นหรือไม่.” วารสารศึกษาศาสตร์ 5-13 (ตุลาคม 2531-
มกราคม 2532): 46-56.

ชาญวุฒิ วงศ์เพ็ญ. “การเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กเบาะเนีย โดยการฝึกงาน
จิตได้สำนึกตามทฤษฎีนีโอฮิวแมนนิส.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ณรงค์ อ่อนาม. “การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ.” วารสารเพิ่มผลผลิต 31, 6 (กันยายน-
ตุลาคม 2535): 40.

ดนัย เทียนพุฒ. “การทำงานเป็นทีม.” สารสารเทศาพิบาล 85 (6 มิถุนายน 2533) : 33.

ดวงเดือน มูลประดับ. “แรงสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น.” วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาเอกอนามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,
2541.

ทศพร ประเสริฐสุข. “จิตวิทยาในการทำงานร่วมกันเป็นทีม.” วารสารจิต 5, 22 (กันยายน 2535):
163.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. จุดมุ่งหมายสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรแนวคิดและ
การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์, 2527.

ธนกุล ทับทิมไทย. “ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2549.

นงลักษณ์ บุญไทย. “ความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุและความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

ปัทมา เรณูมาร. “ผลการฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และความรู้สึกรักเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางบัว (เพ่งตั้งตรงจิตรวิทยาการ).” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.

ประกอบพร สันธรัตน์. “การประเมินการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในงานสาธารณสุขมูลฐานเขตเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเอกบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

ประเทือง สิทธิพงษ์. การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน. ในบทความเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น 2512 : 48 (อัดสำเนา)

ประทุม คำศรี. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

ประทุมวดี หงส์ประชา. “องค์ประกอบการทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

เปรมจิต ทศะ. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์(ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด).
พิมพ์ครั้งที่ 7. ม.ป.ท., 2546.

พนิดา วิมานรัตน์. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์.” วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

พรณี ถิ่นประดับ. “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมกับ
พฤติกรรมเผชิญความเครียดในหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยง.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

“พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.” 2522. (อค์สำเนา)

“พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.” 2550. (อค์สำเนา)

พิทักษ์พงษ์ พายุหะ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส
ของผู้รับผิดชอบงานประจำสถานีอนามัย จังหวัดร้อยเอ็ด.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.

ภพธร จิตมั่น. “การมีส่วนร่วมของผู้นำในการป้องกันอาชญากรรม: ศึกษาเฉพาะกรณี สมาชิก
สภาเทศบาลในจังหวัดปทุมธานี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2543.

ภาวิณี ธนาปดิธรรมจารี. “ปัจจัยคัดสรรคที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกในคุณค่าตนเองของพยาบาล
จิตเวช โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

ภาวิณี นาวาพานิช. “ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน ความภาคภูมิใจในตนเอง ความ
วิตกกังวลและปัจจัยทางชีวสังคมบางประการกับแนวโน้มการออกจากงานของพยาบาล
จุฬาลงกรณ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยา
พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2537.

มติชน , 3 พฤศจิกายน 2541.

มนตรี มณีศรี. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการควบคุม ป้องกันโรคไข้เลือดออก
ของชุมชน ตำบลแม่จะเรอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก.” ภาคนิพนธ์ปริญญา
สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

- มะลิ อุดมภาพ. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การพยาบาลจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2538.
- มาลินี ขวาลไพบูลย์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.
- ขงยุทธ ธนิกกุล. “การมีส่วนร่วมในระบบสุขภาพภาคประชาชนของสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลจังหวัดสมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาสาตร สาขาจิตวิทยาชุมชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- บุภาพร สุภาคคี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันเบื้องต้นเกี่ยวกับโรคเลปโตสไปโรซิส
ในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่เสี่ยง
โรคเลปโตสไปโรซิส จังหวัดร้อยเอ็ด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- ลีน่า ฐิติเบญจผล. “ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม ในการเลิก
สูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาชาย จังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาเอกสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. ความลับขององค์กร : พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์
ธรรมนิติจำกัด, 2535.
- วรจิตร หนองแก และ ผกาพันธ์ ชัยพรหมมา. พฤติกรรมการป้องกันโรคและควบคุมโรค
เลปโตสไปโรซิสของอาสาสมัครสาธารณสุข ในเขตอำเภอเวียงน้อย. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คลังนาวิทยา, 2544.
- วรัญญา มุนินทร์. “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกที่มีคุณค่าในตนเอง แรงสนับสนุนทางสังคม
และพฤติกรรมการดูแลตนเองของครูวัยหมดประจำเดือน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- ศิริขวัญ ตันคำไพบูลย์. “การปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนของสมาชิกสภาองค์การ
บริหารงานส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

- สกวรัตน์ ลับเลิศบ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในงาน
สาธารณสุขมูลฐานเขตปริมณฑลจังหวัด นนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2537.
- สถาพร อนันต์คุณูปการณ. “ปัจจัยจัดสรรและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาหลังคลอด
ที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลมารดาและทารก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.
- สมจิต หนูเจริญกุล. การดูแลตนเอง: ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: วีพีรินติ้ง, 2536.
- สรารุช วลัยขพฤกษ์. “ศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการวางแผน
พัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชนจังหวัด อุตรธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- สาวิตรี ทยานศิลป์. “อิทธิพลของครอบครัวต่อความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- เสรี ลาขโรจน์. “แนวคิดและวิธีการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.” ในรายงานวิจัย
เพื่อปรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการระดับ 9 125-127. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการครู, 2531.
- สิรินทร์ ศาตรานุกฤษ. “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กับ
ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุโรคข้อเข่าเสื่อม โรงพยาบาลราชวิถี
กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกพยาบาล
สาธารณสุข ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- สุพรรณิ จันทร์วิเศษ. “การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2539.
- สุพัตรา สุภาพ. เทคนิคการเขียนการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพยุคใหม่. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ธรรมนิติจำกัด, 2536.

- สุวารี สุขุมลวรรณ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในโครงการสาธารณสุขมูลฐาน: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครนายก.” วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2533.
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. “คู่มือการพัฒนาระบบความปลอดภัยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผังเมืองรวม.” กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย, 2548 : 38-39. (อัดสำเนา)
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ, 2 541: 3. (อัดสำเนา).
- อรอุมา พุ่มสวัสดิ์. “การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการบริการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อุกฤษฏ์ พิทักษ์ก่อผล. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอแกลง จังหวัดระยอง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542.
- อรุณ รักธรรม. การพัฒนางค์กร: การสร้างและการพัฒนาการทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: แสงรุ่งการพิมพ์, 2533.
- อุทัย บุญประเสริฐ. กลุ่มสัมพันธ์และการบริหารทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- อุไรวรรณ บุญสาตีพิทักษ์. “การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข ในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จังหวัดลพบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- อัญญา วงศ์กักดี. “ความสามารถในการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานจังหวัดบุรีรัมย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอก บริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
- อำนวนาถ เอียดสกุล. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

ภาษาต่างประเทศ

House, J.S. Work stress and Social Support. Philadelphia: Addison Wesley, 1981.

Johnson, David W. , and Johnson P. Joining Together Group Theory and Group Skills. Third Edition, New Jersey, Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, 1987.

Pender, N.J. Health Promotion in Nursing Practice. Norfolk: Appleton Century Craft, 1987.

Weiss, R. Doing Undo Others. New York: Prentice-Hall, 1974.

Yamane, Taro. Statistics: An Introduction Analysis. Tokyo: John Wedther Hill Inc, 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

คำอธิบายประกอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม” โดยมีคณาจารย์จากภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นที่ปรึกษา

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่าน ขอให้ท่านโปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพราะข้อมูลแต่ละข้อมีความสำคัญในการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ถือเป็นความลับและใช้ประโยชน์เพื่อการประกอบวิทยานิพนธ์เท่านั้น ผู้ตอบไม่ต้องเขียนชื่อ และนามสกุล

โปรดตอบคำถามตามคำอธิบายในแต่ละส่วน ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มี 6 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล
จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของ อปพร. จำนวน 21 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 40 ข้อ

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบสอบถามนี้ ท่านสามารถสอบถามได้จากผู้ที่แจกแบบสอบถาม
แก่ท่าน และเมื่อท่านตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว โปรดส่งคืนกับผู้แจกแบบสอบถามนี้ให้
แก่ท่าน

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ผู้วิจัย

นางสาวพรสรวง เกาตะกู

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำอธิบาย โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับท่าน

1. ปัจจุบันท่านอายุเท่าไร
  - ☐ อายุ 18-25 ปี
  - ☐ อายุ 26-35 ปี
  - ☐ อายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป
2. ท่านได้ปฏิบัติงาน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มาแล้วกี่ปี
  - ☐ น้อยกว่า 1 ปี
  - ☐ 1-2 ปี
  - ☐ มากกว่า 2 ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด ของท่านอยู่ในระดับใด
  - ☐ ระดับประถมศึกษา
  - ☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
  - ☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ อนุปริญญา
  - ☐ ระดับอุดมศึกษา
4. สถานภาพสมรส ของท่านเป็นอย่างไร
  - ☐ โสด
  - ☐ สมรส
  - ☐ หม้ายหรือหย่าร้าง
5. อาชีพหลัก ของท่านคืออะไร
  - ☐ เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์)
  - ☐ พาณิชยกรรม (ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว)
  - ☐ รับจ้าง
  - ☐ ข้าราชการ
6. รายได้ครอบครัว ของท่านเป็นอย่างไร
  - ☐ ไม่พอเพียง
  - ☐ พอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บ
  - ☐ พอเพียงและมีเหลือเก็บ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

คำอธิบาย ข้อคำถามต่อไปนี้เป็นการวัดความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ท่านคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดของข้อคำถามข้อนั้น

1. สาธารณภัย แบ่งออกเป็นกี่ประเภท

ก. ☐ มี 1 ประเภท	ข. ☐ มี 2 ประเภท
ค. ☐ มี 3 ประเภท	ง. ☐ มี 4 ประเภท
2. ภัยที่เกิดจากธรรมชาติ คือข้อใด

ก. ☐ อัคคีภัย	ข. ☐ ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย
ค. ☐ อุทกภัย	ง. ☐ ภัยจากการคมนาคมขนส่ง
3. ภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ข้อใด

ก. ☐ ภัยจากสารเคมี	ข. ☐ ภัยหนาว
ค. ☐ แผ่นดินไหว	ง. ☐ วาตภัย
4. การจัดองค์กรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตาม พ.ร.บ. ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 แบ่งออกเป็นกี่ระดับ

ก. ☐ 1 ระดับ	ข. ☐ 2 ระดับ
ค. ☐ 3 ระดับ	ง. ☐ 4 ระดับ
5. กระบวนการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการดำเนินงานกี่ขั้นตอน

ก. ☐ 4 ขั้นตอน (ก่อนเกิด-ขณะเกิด-หลังเกิด-เมื่อไหร่ก็ได้)
ข. ☐ 3 ขั้นตอน (ก่อนเกิด-ขณะเกิด-หลังเกิด)
ค. ☐ 2 ขั้นตอน (ก่อนเกิด-หลังเกิด)
ง. ☐ 1 ขั้นตอน (ขณะเกิด)
6. การดำเนินการก่อนเกิดภัย เป็นการดำเนินการเพื่อป้องกันและลดผลกระทบ จากภัยพิบัติ ตลอดจนการเตรียมการเพื่อเผชิญเหตุ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ ข้อใด

ก. ☐ การกำหนดมาตรการป้องกันภัย
ข. ☐ การฟื้นฟูซ่อมแซมบูรณะ
ค. ☐ ดูแลผู้อพยพที่หนีจากภัย
ง. ☐ อพยพผู้ประสบภัย

7. การดำเนินการขณะเกิดภัยพิบัติ กิจกรรมสำคัญที่ควรปฏิบัติได้แก่
  - ก. ☐ การอพยพผู้ประสบภัย และการให้บริการด้านอาหาร น้ำดื่ม
  - ข. ☐ กำหนดมาตรการป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้น
  - ค. ☐ ฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการ
  - ง. ☐ ประสานงานกับหัวหน้าทีม

8. การดำเนินการภายหลังที่ภัยพิบัติผ่านพ้นไปแล้ว กิจกรรมที่สำคัญที่ควรปฏิบัติได้แก่ข้อใด
  - ก. ☐ การฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการ
  - ข. ☐ การฟื้นฟูกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การซ่อมแซมบูรณะ
  - ค. ☐ อพยพผู้ประสบภัย
  - ง. ☐ กำหนดมาตรการป้องกันภัยพิบัติ

9. การอพยพในความหมายของการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึงข้อใด
  - ก. ☐ การย้ายประชาชนออกจากถิ่นที่อยู่เดิมด้วยจุดประสงค์ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยจากสาธารณภัย
  - ข. ☐ การฟื้นฟูบูรณะภายหลังการเกิดภัยได้ยุติลง
  - ค. ☐ การซ่อมแซมสิ่งชำรุดเสียหาย
  - ง. ☐ การหนีจากชนบท เข้าสู่เมือง

10. การจัดหน่วยบรรเทาทุกข์ มีหน้าที่ในข้อใด
  - ก. ☐ ดูแลผู้อพยพที่หนีจากภัย
  - ข. ☐ ช่วยเหลือการอพยพโดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ
  - ค. ☐ แจกจ่าย อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่พักชั่วคราว
  - ง. ☐ ถูกทุกข้อ

11. การให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยขั้นต้น กรณีเกิดสาธารณภัย คือการปฏิบัติในข้อใด
  - ก. ☐ การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บและผู้ป่วย
  - ข. ☐ การขนย้ายผู้ประสบภัยและทรัพย์สินไปยังที่ปลอดภัย
  - ค. ☐ การเลี้ยงดูผู้ประสบภัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในระยะแรก
  - ง. ☐ การซ่อมแซมสิ่งชำรุดเสียหาย

12. ข้อใด ไม่ใช่ คุณสมบัติของสมาชิก อปพร.

- ก. ☐ มีสัญชาติอะไรก็ได้
- ข. ☐ มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
- ค. ☐ ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร อปพร.
- ง. ☐ ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ หรือวิกลจริต

13. สมาชิก อปพร. พ้นจากสมาชิกภาพเมื่อใด

- ก. ☐ ป่วยติดต่อกัน 15 วัน
- ข. ☐ ไม่เข้าประชุมในหน่วยงาน
- ค. ☐ การทำผิดวินัยกฎระเบียบ อปพร.
- ง. ☐ ไม่ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน

14. ข้อใด ไม่ใช่ บทบาทและหน้าที่ของ อปพร.

- ก. ☐ การแจ้งข่าวสารการเกิดเหตุร้ายในชุมชน
- ข. ☐ การแนะนำบริการการประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ
- ค. ☐ บำบัดทุกข์และช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ
- ง. ☐ มีสิทธิในการจับกุมผู้ที่กระทำความผิด

15. วัน อปพร. ตรงกับวัน และเดือนใด

- ก. ☐ 22 มกราคม ของทุกปี
- ข. ☐ 22 กุมภาพันธ์ ของทุกปี
- ค. ☐ 22 มีนาคม ของทุกปี
- ง. ☐ 22 เมษายน ของทุกปี

16. ขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ได้กำหนดไว้กี่ขั้นตอน

- ก. ☐ 1 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ
- ข. ☐ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นปฏิบัติการเมื่อเกิดภัย
- ค. ☐ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นปฏิบัติการ ขั้นฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย
- ง. ☐ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นปฏิบัติการ ขั้นฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย ขั้นอพยพ

17. ใครเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของ อปพร. ในเขตเทศบาล

- ก. ☐ นายกเทศมนตรี
- ข. ☐ ปลัด อบต.
- ค. ☐ นายก อบต.
- ง. ☐ นายอำเภอ

18. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ของแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เขตท้องที่
- ☐ เพื่อเตรียมพร้อมไว้รองรับสถานการณ์ภัยพิบัติ ป้องกัน บรรเทา ฟื้นฟู
  - ☐ เพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในหน่วยงานต่าง ๆ
  - ☐ เพื่อป้องกันประชาชนจากอันตราย และลดความเสี่ยงต่าง ๆ
  - ☐ เพื่อให้ประชาชนชื่นชมในการปฏิบัติงานในเขตท้องที่
19. ในเครื่องหมาย อปพร. ซึ่งมีข้อชัยพฤกษ์อยู่นั้น หมายถึงอะไร
- ☐ การบรรเทาภัย
  - ☐ วาตภัย
  - ☐ ความสำเร็จ
  - ☐ ความสงบ
20. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อยู่ในการดูแลของกระทรวงใด
- ☐ กระทรวงมหาดไทย
  - ☐ กระทรวงศึกษาธิการ
  - ☐ กระทรวงการคลัง
  - ☐ กระทรวงยุติธรรม
21. เมื่อท่านได้ไปสำรวจตรวจสอบจุดที่เสี่ยงภัยและพบสิ่งผิดปกติ เช่น มีกล่องดำคล้ายวัตถุระเบิด ท่านควรปฏิบัติหน้าที่อย่างไร
- ☐ รีบเข้าไปทำลายวัตถุนั้นทันที
  - ☐ สังเกตการณ์อยู่ห่าง ๆ ไม่เข้าไปใกล้วัตถุระเบิดนั้น
  - ☐ บอกให้ชาวบ้านมาช่วยกันทำลายวัตถุนั้น
  - ☐ แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบอย่างเร่งด่วน

22. เครื่องหมายนี้ หมายถึงข้อใด
- ☐ ให้ชิดซ้าย
  - ☐ ให้ตรงไป
  - ☐ ห้ามแซง
  - ☐ ให้ทาง

23. เครื่องหมายนี้ หมายถึงข้อใด
- ☐ ห้ามกลับรถ
  - ☐ ให้ชิดซ้าย
  - ☐ วงเวียน
  - ☐ ให้รถสวนทางมาก่อน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

คำอธิบาย ข้อคำถามต่อไปนี้ถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของท่านในฐานะเป็น อปพร. ขอให้ท่านตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีค่าระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่า ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบ มีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
1	ท่านปลื้มใจที่ตนเองแต่งกายได้เหมาะสม					
2	ท่านมีรูปร่างเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน อปพร.					
3	ท่านเป็นคนที่มีความสุขสมบูรณ์แข็งแรงเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน อปพร.					
4	ท่านมั่นใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ อปพร.					
5	ท่านมีความภาคภูมิใจที่สามารถให้บริการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้					
6	ท่านประสบความสำเร็จในการทำงาน					
7	ท่านสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้					
8	ท่านภูมิใจที่ตนเองจัดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม					
9	ท่านยังไม่ค่อยพอใจกับผลงานที่ทำ					
10	ท่านสามารถทำงานที่รับผิดชอบได้ตามวัตถุประสงค์					
11	ท่านมีความสุขในการทำงาน อปพร.					
12	ท่านปลื้มใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น					
13	ท่านภูมิใจที่ได้เข้ามาเป็น อปพร.					
14	ท่านชื่นชมตนเองเมื่อท่านปฏิบัติงานดี					
15	ท่านทำงานที่รับผิดชอบได้ดีตามความต้องการ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
16	คนในครอบครัวเห็นความสำคัญของงานที่ท่านทำ					
17	ท่านได้รับการยกย่องและให้เกียรติจากทุก ๆ คนในครอบครัว					
18	คนในครอบครัวยอมรับความคิดเห็นของท่าน					
19	ครอบครัวให้อิสระแก่ท่านในการดำเนินชีวิต					
20	ท่านกับคนในครอบครัวมีเวลาได้ถามทุกข์สุขกันเสมอ ทำให้ท่านมีความสุข อบอุ่นใจ					
21	เมื่อท่านไม่อยู่บ้าน คนในครอบครัวจะบ่นคิดถึงท่าน					
22	ท่านเป็นคนที่มีอริยาศีลจึงมีเพื่อนมาก					
23	เพื่อนร่วมงานยอมรับความคิดเห็นของท่าน					
24	บุคคลทั่วไปชื่นชมที่ท่านมาทำหน้าที่ อปพร.					
25	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน					
26	เพื่อนร่วมงานยอมรับว่าท่านทำงานที่รับผิดชอบได้ดี					
27	ผู้บังคับบัญชาพอใจในการปฏิบัติงานของท่าน					
28	ท่านเป็นคนสำคัญคนหนึ่งในการปฏิบัติงาน อปพร.					
29	ท่านภูมิใจที่ได้รับเชิญให้เป็นเกียรติในงานต่าง ๆ จากชุมชน					
30	เมื่อเพื่อนร่วมงานของท่านมีความทุกข์ใจจะมาปรึกษากับท่าน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. ของเทศบาลตำบล

คำอธิบาย ข้อคำถามต่อไปนี้ถามเกี่ยวกับการที่ท่านได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านต่าง ๆ จาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ขอให้ท่านตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน โดยมีค่าระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่าน มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่าน มาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่าน ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่าน น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่าน น้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
1	ในการทำงาน อปพร. ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล					
2	ข้าพเจ้าได้รับความห่วงใยด้านสุขภาพจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล					
3	ข้าพเจ้าได้รับคำชื่นชมในการทำงานจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล					
4	บุคคลในศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล สนับสนุนและให้กำลังใจในการทำงาน อปพร. ของข้าพเจ้า					
5	หากจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการทำงาน อปพร. ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้าด้วยความเต็มใจ					
6	ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงาน อปพร. แก่ข้าพเจ้า					
7	ข้าพเจ้าได้รับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน อปพร. จากบุคคลในศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล					
8	เมื่อข้าพเจ้าต้องเข้าร่วมประชุมหรืออบรมที่เกี่ยวกับการทำงาน อปพร. ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
9	ข้าพเจ้าได้รับความไว้วางใจจากหัวหน้าศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ให้ปฏิบัติหน้าที่					
10	ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ให้การสนับสนุนข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน อปพร. ของข้าพเจ้า					
11	ข้าพเจ้าได้รับการติดตามงาน อปพร. จากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล หรือผู้นำกลุ่มต่าง ๆ					
12	ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ให้เข้าร่วมประชุมหรือฝึกอบรมให้เกิดความรู้และทักษะในการทำงาน อปพร.					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการทำงานเป็นทีม

คำอธิบาย ข้อคำถามต่อไปนี้ถามเกี่ยวกับลักษณะการทำงานเป็นทีมใน อปพร. ของท่าน ขอให้ท่านตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม โดยมีค่าระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
1	ท่านมีการแบ่งงานให้แก่สมาชิกในทีมแต่ละคนรับผิดชอบตรงกับความสามารถ					
2	ท่านมีการมอบหมายงานแก่สมาชิกในทีม โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของแต่ละคน					
3	ทีมงาน ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลของท่านยังขาดประสิทธิภาพในการทำงาน					
4	ท่านไม่เข้าร่วม ประชุม วางแผน ในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย					
5	ทีมงานและสมาชิกมีความพยายามในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง					
6	ท่านและทีมงานศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน					
7	ท่านให้คำแนะนำแก่สมาชิกในทีม เมื่อมีปัญหาในการทำงาน					
8	ท่านมีความเข้าใจ ในเป้าหมายการทำงานของทีม					
9	ท่านสามารถแก้ปัญหา ความขัดแย้งของทีม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
10	ท่านเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งของทีม					
11	ท่านประสานงานกับบุคคลในทีม ในการทำงานร่วมกัน					
12	ท่านมี <u>ปัญหา</u> ในการติดต่อสื่อสารกับทีมปฏิบัติงาน อปพร.					
13	ทีมงานมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี					
14	ท่านเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมได้เสนอแนะความคิดเห็น					
15	ท่านนำข้อเสนอแนะของสมาชิกในทีมมาปรับใช้ในการทำงานตามความเหมาะสม					
16	ท่านรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน					
17	ท่านมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของทีม					
18	สมาชิกของทีม มีการไว้เนื้อเชื่อใจกันและกัน					
19	ทีมงานสามารถจัดการปัญหาที่รบกวนได้					
20	สมาชิกในทีมต่างรับฟังความคิดเห็นด้วยความเข้าใจกัน					
21	สมาชิกของทีม เห็นด้วย ต่อการตัดสินใจของท่าน					

ตอนที่ 6 การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร.

คำอธิบาย ข้อคำถามต่อไปนี้ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท่าน
ตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติงาน อปพร. ของท่าน โดยมี
ระดับการปฏิบัติงานดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติงานตามข้อความนั้นในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติงานตามข้อความนั้นในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติงานตามข้อความนั้นในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติงานตามข้อความนั้นในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติงานตามข้อความนั้นในระดับ น้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติเลย

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
1	ท่านนำข่าว เอกสารด้านสาธารณภัยมาแจก แจงหรือประกาศให้ บุคคลในชุมชนได้รับรู้					
2	ท่านนำเอกสาร โปสเตอร์ หรือจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ ภัยพิบัติต่าง ๆ มาแจกหรือติดประกาศในชุมชน					
3	ท่านได้แจ้งข่าวการเกิดสาธารณภัยที่สร้างความเสียหายให้กับ ชุมชนให้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลได้รับรู้					
4	ท่านแจ้งข้อมูลข่าวสารการเกิดเหตุร้ายให้กับชุมชนในการ ป้องกันและดูแลตัวเอง					
5	ท่านนำข่าวด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้บุคคลใน ชุมชนในเขตรับผิดชอบ ได้รับรู้อย่างทันต่อเหตุการณ์					
6	ท่านนำข่าวด้านสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนไปแจ้งให้กับ เจ้าหน้าที่ ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ได้รับทราบ เพื่อขอกำลัง ความช่วยเหลือ					
7	ท่านได้แจ้งเตือนภัยล่วงหน้าให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับภัยที่มีหรือกำลังจะมี					
8	ท่านได้รายงานเหตุการณ์ความเสียหายอย่างถูกต้อง รวดเร็วเพื่อ ขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
9	ท่านประสานงานกับผู้ดูแลหอกระจายข่าว เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ หรือถ่ายทอดความรู้ด้านสาธารณสุขแก่ชุมชน					
10	ท่านประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลในด้านการสนับสนุนข่าวสารสาธารณสุขแก่ผู้ดำเนินการหอกระจายข่าวของชุมชน					
11	ท่านประสานงานกับผู้นำชุมชน ในการเชิญชวนชาวบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย					
12	ท่านได้ประสานงานในการอพยพประชาชน หรือขนย้ายสิ่งของขณะเกิดภัย					
13	ท่านประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ให้มาป้องกันและควบคุมโรคที่ระบาดในชุมชน หลังจากเกิดสาธารณภัย					
14	ประสานงานกับสมาชิกภายในทีมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่เกิดขึ้นในชุมชน					
15	ท่านได้ประสานงานในการจัดหาอุปกรณ์กู้ภัยหรือใช้เครื่องมืออื่น ๆ ช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัย					
16	ท่านประสานงานกับชาวบ้านเพื่อให้ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการป้องกันโรคระบาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน					
17	ท่านพูดคุยหรือแนะนำเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในชุมชน					
18	ท่านแนะนำวิธีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อเกิดภัยน้ำท่วมและภัยแล้ง					
19	ท่านแนะนำให้ชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน					
20	ท่านได้ออกไป แจกจ่ายสิ่งของที่จำเป็นต่อการยังชีพให้แก่ประชาชนยังพื้นที่ที่ประสบภัยอย่างทันต่อเหตุการณ์					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
21	เมื่อสาธารณภัยเกิดขึ้นในชุมชน ได้แนะนำวิธีป้องกันและควบคุมภัยพิบัตินั้น ๆ แก่ชาวบ้าน					
22	ท่านแนะนำชาวบ้านหรือผู้ที่สนใจให้เข้าร่วมการอบรม เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อปพร.					
23	เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้นในชุมชน ได้แนะนำและให้บริการช่วยเหลือในการอพยพ และเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย					
24	ท่านให้บริการแจ้งและเตือนภัย เมื่อได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับภัยพิบัติที่กำลังมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในชุมชน					
25	ท่านถ่ายทอดความรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามโอกาสที่เหมาะสม แก่ชาวบ้าน					
26	เมื่อเกิดภัยพิบัติ ท่านช่วยให้คำปรึกษา แนะนำวิธีการป้องกันที่ถูกต้องแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ					
27	ท่านให้การปฐมพยาบาล ดูแลผู้ประสบภัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้					
28	ท่านอพยพเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของประชาชน และทรัพย์สินของทางราชการ ไปไว้ในที่ที่ปลอดภัย					
29	ท่านจัดส่งเครื่องอุปโภค บริโภค น้ำดื่มที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เข้าไปยังพื้นที่เกิดเหตุโดยเร่งด่วน					
30	ท่านรายงานสถานการณ์กลับเข้าไปยังศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ โดยประเมินสถานการณ์ ความเสียหาย เพื่อให้การช่วยเหลือ					
31	ท่านจัดระบบการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในบริเวณที่เกิดภัยพิบัติ และพื้นที่การอพยพ					
32	ท่านรายงานความเสียหาย และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นระยะ ๆ ไปยังกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลอย่างเป็นปัจจุบัน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
33	ท่านปฏิบัติงานตามวินัย และกฎระเบียบของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอย่างเคร่งครัด					
34	ท่านมีการฝึกซ้อมหรือการจำลองสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบ ประสิทธิภาพของแผนการด้านภัยพิบัติของชุมชน					
35	ท่านปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด					
36	ท่านสอดคล้องดูแลสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้นในชุมชน					
37	ท่านสำรวจตรวจสอบจุดที่เสี่ยงภัย					
38	ท่านช่วยฟื้นฟูสิ่งได้รับความเสียหายให้กลับคืนสภาพได้					
39	ท่านระดมความช่วยเหลือประชาชนในการบรรเทาภัย					
40	ท่าน <u>ไม่</u> เสพสุราของมีนเมาในขณะปฏิบัติหน้าที่					

ภาคผนวก ข

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อ ของแบบสอบถามในการวิจัย

ตารางที่ 20 แสดงค่าร้อยละผู้ตอบถูก-ผิด รายข้อของความรู้เกี่ยวกับงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบผิด	ร้อยละ	จำนวนผู้ตอบถูก	ร้อยละ
1. สาธารณภัย แบ่งออกเป็นกี่ประเภท	187	74.8	63	25.2
2. ภัยที่เกิดจากธรรมชาติคือข้อใด	5	2.0	245	98.0
3. ภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ได้แก่ข้อใด	11	4.4	239	95.6
4. การจัดองค์กรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตาม พ.ร.บ. ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 แบ่งออกเป็นกี่ระดับ	97	38.8	153	61.2
5. กระบวนการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการดำเนินงานกี่ขั้นตอน	42	16.8	208	83.2
6. การดำเนินการก่อนเกิดภัย เป็นการดำเนินการเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติ ตลอดจนการเตรียมการเพื่อเผชิญเหตุ กิจกรรมสำคัญได้แก่ข้อใด	27	10.8	223	89.2
7. การดำเนินการขณะเกิดภัยพิบัติ กิจกรรมสำคัญที่ควรปฏิบัติได้แก่	123	49.2	127	50.8
8. การดำเนินการภายหลังที่ภัยพิบัติผ่านพ้นไปแล้ว กิจกรรมที่สำคัญที่ควรปฏิบัติได้แก่ข้อใด	94	37.6	156	62.4
9. การอพยพในความหมายของการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึงข้อใด	15	6.0	235	94.0
10. การจัดหน่วยบรรเทาทุกข์มีหน้าที่ในข้อใด	24	9.6	226	90.4
11. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยขั้นต้น กรณีเกิดสาธารณภัย คือการปฏิบัติในข้อใด	104	41.6	146	58.4
12. ข้อใดไม่ใช่คุณสมบัติของสมาชิก อปพร.	48	19.2	202	80.8
13. สมาชิก อปพร. พ้นจากสมาชิกภาพเมื่อใด	9	3.6	241	96.4
14. ข้อใดไม่ใช่บทบาทและหน้าที่ของ อปพร.	34	13.6	216	86.4
15. วัน อปพร. ตรงกับวันและเดือนใด	96	38.4	154	61.6

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อคำถาม	จำนวน ผู้ตอบผิด	ร้อยละ	จำนวน ผู้ตอบถูก	ร้อยละ
16. ขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ 2548 ได้กำหนดไว้กี่ขั้นตอน	85	34.0	165	66.0
17. ใครเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของ อปพร. ในเขตเทศบาล	12	4.8	238	95.2
18. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ของแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	53	21.2	197	78.8
19. ในเครื่องหมาย อปพร. ซึ่งมีข้อชัยพฤกษ์อยู่นั้น หมายถึงอะไร	97	38.8	153	61.2
20. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในการดูแลของกระทรวงใด	16	6.4	234	93.6
21. เมื่อท่านได้ไปสำรวจตรวจสอบจุดที่เสี่ยงภัย และพบสิ่งผิดปกติ เช่น มีกล่องดำคล้ายวัตถุระเบิด ท่านควรปฏิบัติหน้าที่อย่างไร	37	14.8	213	85.2
22. เครื่องหมายนี้ หมายถึงข้อใด	57	22.8	193	77.2
23. เครื่องหมายนี้ หมายถึงข้อใด	5	2.0	245	98.0
24. เครื่องหมายนี้ หมายถึงข้อใด	55	22.0	195	78.0
25. เมื่อพบเหตุสารเคมีรั่วไหล ควรแจ้งหน่วยงานใด	58	23.2	192	76.8
26. สัญลักษณ์ที่ติดบนภาชนะบรรจุสารเคมี ภาชนะนี้ หมายถึงข้อใด	131	52.4	119	47.6
27. สัญลักษณ์นี้ หมายถึงข้อใด	71	28.4	179	71.6
28. เมื่อเกิดไฟไหม้ในรถสินค้าให้กันเขตอันตรายในรัศมีกี่เมตร	104	41.6	146	58.4

ตารางที่ 21 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายข้อ ของความ
ภาคภูมิใจในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1	ท่านปลื้มใจที่ตนเองแต่งกายได้เหมาะสม	4.14	.780	มาก
2	ท่านมีรูปร่างเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน อปพร.	3.91	.817	มาก
3	ท่านเป็นคนที่มีความสุขสมบูรณ์แข็งแรงเหมาะสมกับการ ปฏิบัติงาน อปพร.	4.04	.828	มาก
4	ท่านมั่นใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ อปพร.	4.01	.829	มาก
5	ท่านมีความภาคภูมิใจที่สามารถให้บริการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยได้	4.16	.827	มาก
6	ท่านประสบความสำเร็จในการทำงาน	3.90	.764	มาก
7	ท่านสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้	3.98	.763	มาก
8	ท่านภูมิใจที่ตนเองจัดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	4.07	.762	มาก
9	ท่านยังไม่ค่อยพอใจกับผลงานที่ทำ	3.44	1.001	ปานกลาง
10	ท่านสามารถทำงานที่รับผิดชอบได้ตามวัตถุประสงค์	3.80	.836	มาก
11	ท่านมีความสุขในการทำงาน อปพร.	4.00	.853	มาก
12	ท่านปลื้มใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น	4.09	.841	มาก
13	ท่านภูมิใจที่ได้เข้ามาเป็น อปพร.	4.07	.813	มาก
14	ท่านชื่นชมตนเองเมื่อท่านปฏิบัติงานดี	3.91	.852	มาก
15	ท่านทำงานที่รับผิดชอบได้ดีตามความต้องการ	3.88	.782	มาก
16	คนในครอบครัวเห็นความสำคัญของงานที่ท่านทำ	3.93	.791	มาก
17	ท่านได้รับการยกย่องและให้เกียรติจากทุก ๆ คนในครอบครัว	3.86	.761	มาก
18	คนในครอบครัวยอมรับความคิดเห็นของท่าน	3.70	.773	มาก
19	ครอบครัวให้อิสระแก่ท่านในการดำเนินชีวิต	3.75	.866	มาก
20	ท่านกับคนในครอบครัวมีเวลาได้ถามทุกข์สุขกันเสมอ ทำให้ ท่านมีความสุข อบอุ่นใจ	3.77	.813	มาก

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
21	เมื่อท่านไม่อยู่บ้าน คนในครอบครัวจะบ่นคิดถึงท่าน	3.80	.798	มาก
22	ท่านเป็นคนที่มีอริยาศีลจึงมีเพื่อนมาก	3.96	.740	มาก
23	เพื่อนร่วมงานยอมรับความคิดเห็นของท่าน	3.84	.752	มาก
24	บุคคลทั่วไปชื่นชมที่ท่านมาทำหน้าที่ อปพร.	3.75	.804	มาก
25	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน	3.80	.683	มาก
26	เพื่อนร่วมงานยอมรับว่าท่านทำงานที่รับผิดชอบได้ดี	3.76	.747	มาก
27	ผู้บังคับบัญชาพอใจในการปฏิบัติงานของท่าน	3.80	.751	มาก
28	ท่านเป็นคนสำคัญคนหนึ่งในการปฏิบัติงาน อปพร.	3.74	.797	มาก
29	ท่านภูมิใจที่ได้รับเชิญให้เป็นเกียรติในงานต่าง ๆ จากชุมชน	3.86	.814	มาก
30	เมื่อเพื่อนร่วมงานของท่านมีความทุกข์ใจจะมาปรึกษากับท่าน	3.73	.876	มาก

ตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายข้อ ของการสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1	<u>การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล</u> ในการทำงาน อปพร. ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล	3.70	.842	มาก
2	ข้าพเจ้าได้รับความห่วงใยด้านสุขภาพจากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล	3.46	.883	ปานกลาง
3	ข้าพเจ้าได้รับคำชื่นชมในการทำงานจาก ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล	3.42	.819	ปานกลาง
4	บุคคลในศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล สนับสนุนและให้กำลังใจในการทำงาน อปพร. ของข้าพเจ้า	3.46	.781	ปานกลาง
5	หากจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการทำงาน อปพร. ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้าด้วยความเต็มใจ	3.39	.899	ปานกลาง
6	ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงาน อปพร. แก่ข้าพเจ้า	3.53	.841	มาก
7	ข้าพเจ้าได้รับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน อปพร. จากบุคคลในศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล	3.59	.735	มาก
8	เมื่อข้าพเจ้าต้องเข้าร่วมประชุมหรืออบรมที่เกี่ยวกับการทำงาน อปพร. ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี	3.71	.795	มาก
9	ข้าพเจ้าได้รับความไว้วางใจจากหัวหน้าศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ให้ปฏิบัติหน้าที่	3.86	.790	มาก
10	ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ให้การสนับสนุนข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน อปพร. ของข้าพเจ้า	3.72	.826	มาก
11	ข้าพเจ้าได้รับการติดตามงาน อปพร. จากศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล หรือผู้นำกลุ่มต่าง ๆ	3.68	.884	มาก
12	ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ให้เข้าร่วมประชุมหรือฝึกอบรมให้เกิดความรู้และทักษะในการทำงาน อปพร.	3.85	.877	มาก

ตารางที่ 23 แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อ ของการทำงานเป็นทีม ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1	<u>เป้าหมายในการดำเนินงานของทีม</u> ท่านมีการแบ่งงานให้แก่สมาชิกในทีมแต่ละคนรับผิดชอบตรงกับความถนัด	3.75	.769	มาก
2	ท่านมีการมอบหมายงานแก่สมาชิกในทีม โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของแต่ละคน	3.68	.736	มาก
3	ทีมงาน ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลของท่านยังขาดประสิทธิภาพในการทำงาน	3.22	.908	ปานกลาง
4	ท่านไม่เข้าร่วม ประชุม วางแผน ในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	2.94	1.039	ปานกลาง
5	ทีมงานและสมาชิกมีความพยายามในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง	3.57	.805	มาก
6	ท่านและทีมงานศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	3.59	.842	มาก
7	<u>การติดต่อสื่อสารและการประสานงานเป็นทีม</u> ท่านให้คำแนะนำแก่สมาชิกในทีม เมื่อมีปัญหาในการทำงาน	3.52	.751	มาก
8	ท่านมีความเข้าใจ ในเป้าหมายการทำงานของทีมงาน	3.64	.776	มาก
9	ท่านสามารถแก้ปัญหา ความขัดแย้งของทีม	3.60	.835	มาก
10	ท่านเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งของทีม	3.74	.772	มาก
11	ท่านประสานงานกับบุคคลในทีม ในการทำงานร่วมกัน	3.70	.713	มาก
12	ท่านมี <u>ปัญหา</u> ในการติดต่อสื่อสารกับทีมปฏิบัติงาน อปพร.	3.12	1.114	ปานกลาง
13	ทีมงานมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี	3.58	.838	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	<u>การตัดสินใจร่วมกัน</u>			
14	ท่านเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมได้เสนอแนะความคิดเห็น	3.64	.791	มาก
15	ท่านนำข้อเสนอแนะของสมาชิกในทีมมาปรับใช้ในการทำงานตามความเหมาะสม	3.67	.747	มาก
16	ท่านรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน	3.72	.724	มาก
17	ท่านมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของทีม	3.79	.811	มาก
18	สมาชิกของทีม มีการไว้วางใจกันและกัน	3.74	.772	มาก
19	ทีมงานสามารถจัดการปัญหาร่วมกันได้	3.65	.793	มาก
20	สมาชิกในทีมต่างรับฟังความคิดเห็นด้วยความเข้าใจกัน	3.63	.756	มาก
21	สมาชิกของทีม เห็นด้วย ต่อการตัดสินใจของท่าน	3.72	.777	มาก

ตารางที่ 24 แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายข้อ ของการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อปพร. ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1	การแจ้งข่าวสาร ท่านนำข่าว เอกสารด้านสาธารณภัยมาแจก แจ้งหรือประกาศให้บุคคลในชุมชนได้รับรู้	3.56	.872	มาก
2	ท่านนำเอกสาร โปสเตอร์ หรือจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภัยพิบัติต่าง ๆ มาแจกหรือติดประกาศในชุมชน	3.47	.802	ปานกลาง
3	ท่านได้แจ้งข่าวการเกิดสาธารณภัยที่สร้างความเสียหายให้กับชุมชนให้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลได้รับรู้	3.49	.875	ปานกลาง
4	ท่านแจ้งข้อมูลข่าวสารการเกิดเหตุร้ายให้กับชุมชนในการป้องกันและดูแลตัวเอง	3.51	.941	มาก
5	ท่านนำข่าวด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้บุคคลในชุมชนในเขตรับผิดชอบ ได้รับรู้อย่างทันต่อเหตุการณ์	3.45	.891	ปานกลาง
6	ท่านนำข่าวด้านสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนไปแจ้งให้กับเจ้าหน้าที่ ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล ได้รับทราบ เพื่อขอกำลังความช่วยเหลือ	3.50	.911	มาก
7	ท่านได้แจ้งเตือนภัยล่วงหน้าให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภัยที่มีหรือกำลังจะมี	3.50	.851	มาก
8	ท่านได้รายงานเหตุการณ์ความเสียหายอย่างถูกต้อง รวดเร็วเพื่อขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.56	.922	มาก
9	การประสานงาน ท่านประสานงานกับผู้ดูแลหอกระจายข่าว เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ หรือถ่ายทอดความรู้ด้านสาธารณภัยแก่ชุมชน	3.57	.830	มาก
10	ท่านประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลในด้านการสนับสนุนข่าวสารสาธารณภัยแก่ผู้ดำเนินการหอกระจายข่าวของชุมชน	3.50	.842	มาก
11	ท่านประสานงานกับผู้นำชุมชน ในการเชิญชวนชาวบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.56	.790	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
12	ท่านได้ประสานงานในการอพยพประชาชน หรือขนย้ายสิ่งของ ขณะเกิดภัย	3.40	.812	ปานกลาง
13	ท่านประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ให้มาป้องกันและ ควบคุมโรคที่ระบาดในชุมชน หลังจากเกิดสาธารณภัย	3.40	.931	ปานกลาง
14	ประสานงานกับสมาชิกภายในทีมในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย ที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.54	.750	มาก
15	ท่านได้ประสานงานในการจัดหาอุปกรณ์ภัยหรือใช้เครื่องมือ นั้น ๆ ช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัย	3.54	.846	มาก
16	ท่านประสานงานกับชาวบ้านเพื่อให้ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขในการป้องกันโรคระบาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.43	.917	ปานกลาง
17	แนะนำบริการ ท่านพูดคุยหรือแนะนำเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย ที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในชุมชน	3.57	.862	มาก
18	ท่านแนะนำวิธีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อเกิด ภัยน้ำท่วมและภัยแล้ง	3.57	.872	มาก
19	ท่านแนะนำให้ชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.62	.794	มาก
20	ท่านได้ออกไป แจกจ่ายสิ่งของที่จำเป็นต่อการยังชีพให้แก่ ประชาชนยังพื้นที่ที่ประสบภัยอย่างทันต่อเหตุการณ์	3.64	.912	มาก
21	เมื่อสาธารณภัยเกิดขึ้นในชุมชน ได้แนะนำวิธีป้องกันและ ควบคุมภัยพิบัตินั้น ๆ แก่ชาวบ้าน	3.63	.865	มาก
22	ท่านแนะนำชาวบ้านหรือผู้ที่สนใจให้เข้าร่วมการอบรม เป็น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อปพร.	3.58	.819	มาก
23	เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้นในชุมชน ได้แนะนำและให้บริการช่วยเหลือ ในการอพยพ และเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย	3.56	.868	มาก
24	ท่านให้บริการแจ้งและเตือนภัย เมื่อได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับ ภัยพิบัติที่กำลังมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในชุมชน	3.49	.818	ปานกลาง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
25	บำบัดทุกข์ช่วยเหลือฟื้นฟู ท่านถ่ายทอดความรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามโอกาสที่เหมาะสม แก่ชาวบ้าน	3.60	.836	มาก
26	เมื่อเกิดภัยพิบัติ ท่านช่วยให้คำปรึกษา แนะนำวิธีการป้องกันที่ถูกต้องแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ	3.52	.832	มาก
27	ท่านให้การปฐมพยาบาล ดูแลผู้ประสบภัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้	3.62	.959	มาก
28	ท่านอพยพเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของประชาชน และทรัพย์สินของทางราชการไปไว้ในที่ที่ปลอดภัย	3.59	.888	มาก
29	ท่านจัดส่งเครื่องอุปโภค บริโภค น้ำดื่มที่จำเป็นต่อการดำรงชีพเข้าไปยังพื้นที่เกิดเหตุโดยเร่งด่วน	3.58	.899	มาก
30	ท่านรายงานสถานการณ์กลับเข้าไปยังศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจโดยประเมินสถานการณ์ ความเสียหาย เพื่อให้การช่วยเหลือ	3.54	.841	มาก
31	ท่านจัดระบบการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในบริเวณที่เกิดภัยพิบัติ และพื้นที่การอพยพ	3.63	.842	มาก
32	ท่านรายงานความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือประสบภัยเป็นระยะๆ ไปยังกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลอย่างเป็นปัจจุบัน	3.65	.950	มาก
33	การปฏิบัติงานตามวินัย อปพร. ท่านปฏิบัติงานตามวินัย และกฎระเบียบของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอย่างเคร่งครัด	4.09	.852	มาก
34	ท่านมีการฝึกซ้อมหรือการจำลองสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแผนการด้านภัยพิบัติของชุมชน	3.78	.938	มาก
35	ท่านปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด	3.98	.876	มาก
36	ท่านสอดคล้องดูแลสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.89	.838	มาก
37	ท่านสำรวจตรวจสอบจุดที่เสี่ยงภัย	3.81	.857	มาก
38	ท่านช่วยฟื้นฟูสิ่งๆ ที่ได้รับความเสียหายให้กลับคืนสภาพได้	3.64	.849	มาก
39	ท่านระดมความช่วยเหลือประชาชนในการบรรเทาภัย	3.77	.842	มาก
40	ท่านไม่เสพสุราของมึนเมาในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่	3.90	1.213	มาก

ภาคผนวก ค
หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล

ที่ มท 0607.นฐ/ว. 1294

ศูนย์อาสาศัมครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
จังหวัดนครปฐม 103 หมู่ 5 ตำบลถนนขาด
อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครปฐม 73000

๒๕ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีนครนครปฐม

ด้วยนางสาวพรสวรรค์ เถาตะภู นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา
ชุมชนภาคจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบล
ในจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
(อปพร.) เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 13 เทศบาลตำบล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์
ในการนี้บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษา
ดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต วงศ์วณิช)

รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสำนักงาน
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม
เลขานุการศูนย์ อปพร. จังหวัดนครปฐม

ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ

โทร/โทรสาร. 0-3434-0241

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / ๒๐๘๙

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

๒๒ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม

ด้วย นางสาวพรสรวง เกาตะกู นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 13 เทศบาลตำบล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้ ขอตกลงเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

๓ ๗

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / 4๐๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

๒ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม

ด้วย นางสาวพรสรวง เกาตะกู นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 13 เทศบาลตำบล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

๓๗ ๗
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ที่ มท 0607.นฐ/ว. 1395

ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
จังหวัดนครปฐม 103 หมู่ 5 ตำบลถนนขาด
อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครปฐม 73000

๒๕ กรกฎาคม 2550

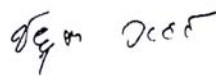
เรื่อง ขออนุญาตออกรายการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน นายกเทศมนตรีตำบล

ด้วยนางสาวพรสวรรค์ เกาตะกู นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา
ชุมชนภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบล
ในจังหวัดนครปฐม” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
(อปพร.) เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 13 เทศบาลตำบล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์
ในการนี้บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขออนุญาตจากท่านโปรดแจ้งอาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาต จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต วงศ์วัณิช)

รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสำนักงาน
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม
เลขานุการศูนย์ อปพร. จังหวัดนครปฐม

ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ

โทร/โทรสาร. 0-3434-0241

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวพรสรวง เกาตะกู
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 28/4 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองปากโลง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
สถานที่ทำงาน	ร้านดอกไม้บัวสวรรค์ ตำบลหนองปากโลง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม
พ.ศ. 2544	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	ศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2538	พนักงานบริษัทสยามฟลาวเวอร์แล็ป ถนนสีลม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2539	ผู้จัดการร้านดอกไม้ บ้านดอกไม้ ถนนรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	ผู้จัดการร้านดอกไม้ แฮปปี้ฟลาวรา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2546- ปัจจุบัน	ทำธุรกิจส่วนตัว ร้านดอกไม้บัวสวรรค์ รับสอนจัดดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม